

Yük nişanı haqqında 1966-cı il tarixli Beynəlxalq Konvensiya və 1988-ci il tarixli Protokol

Mart 2017

Yük nişanı haqqında" 1966-cı il tarixli Beynəlxalq Konvensiyaya 1988-ci il tarixli Protokola qoşulmaq barədə

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ QANUNU

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi **qərara alır**:

I. Azərbaycan Respublikası "Yük nişanı haqqında" 1966-cı il tarixli Beynəlxalq Konvensiyaya 1988-ci il tarixli Protokola **qoşulsun**.

II. Bu Qanun dərc edildiyi gündən qüvvəyə minir.

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Bakı şəhəri, 18 iyun 2004-cü il № 698-IIQ

YÜK NİŞANI (MARKASI) HAQQINDA 1966-CI İL TARİXLİ BEYNƏLXALQ KONVENSIYA İLƏ ƏLAQƏDAR 1988-Cİ İL TARİXLİ PROTOKOL

BU PROTOKOLUN TƏRƏFLƏRİ,

5 aprel 1966-cı il tarixdə Londonda Yüklənişanı haqqında 1966-cı il tarixli beynəlxalq konvensiyaya qoşularaq,

Dənizdə gəmilərin və mülkiyyətin və gəmilərdə insan həyatının mühafizəsini təşviq edilməsinə yuxarıda sözügedən Konvensiyanın mühüm töhfəsini etiraf edərək,

Həmçinin, yuxarıda adı çəkilən Konvensiyanın texniki müddələrinin daha da təkmilləşdirilməsi ehtiyacını etiraf edərək,

Daha sonra, yuxarıda adı çəkilən Konvensiyaya yoxlama və digər beynəlxalq sənədlərin müvafiq müddəaları ilə uyğunlaşdırılmış şəhadətnamələrin yoxlanması və tərtibi qaydalarının daxil edilməsi zərurətini etiraf edərək,

bu məqsəddə çatmaq üçün Yüklənişanı haqqında 1966-cı il tarixli Beynəlxalq Konvensiyaya Protokolun qəbulunu ən yaxşı üsul hesab edərək,

Aşağıdakılar barədə RAZILIĞA GÖLDİLƏR:

MADDƏ I

Ümumi öhdəliklər

1. Razılığa Gələn Hökumətlər bu Protokolun və onun ayrılmaz hissəsini təşkil edən Əlavənin müddəalarını yerinə yetirməyi öhdələrinə götürürlər. Bu Protokola hər bir istinad eyni zamanda onun Əlavəsinə istinadı bildirir.
2. Yüklənişanı haqqında 1966-cı il tarixli beynəlxalq konvensiyanın (bundan sonra "Konvensiya" adlanacaq) müddəaları bu Protokolun Tərəfləri arasındakı münasibətlərdə həmin Protokoldakı dəyişikliklər və əlavələr nəzərə alınmaqla tətbiq olunur (maddə 29-dan başqa).
3. Konvensiyanın və bu Protokolun Tərəfi hesab edilməyən Dövlətin bayrağı altında üzmək hüququna malik olan gəmilərlə münasibətdə həmin Protokolun Tərəfləri qeyd olunan gəmilərə daha əlverişli rejim yaradılmasından ötrü Konvensiyanın və bu Protokolun tələblərini zəruri olduğu qədər tətbiq edirlər.

MADDƏ II

Mövcud şəhadətnamələr

1. Bu Protokolun istənilən digər müddəalarından asılı olmayaraq, bu Protokol qüvvəyə mindiyi zaman bayrağı altında üzmək hüququna malik olan gəminin aid olduğu dövlətin Hökuməti ilə münasibətdə qüvvədə olan Beynəlxalq yük nişanı haqqında hər hansı şəhadətnamə qüvvədə olma müddəti qurtaranadək qüvvədə qalır.

2. Bu Protokolun hər hansı tərəfi 5 aprel, 1966-cı il tarixdə qəbul edilmiş Yük nişanı haqqında beynəlxalq konvensiyanın müddəaları əsasında və onlara uyğun olaraq şəhadətnamələr vermir.

MADDƏ III

Razılığa gələn hökumətlər aşağıdakıları Beynəlxalq Dəniz Təşkilatına (bundan sonra "Təşkilat" adlanacaq) göndərməyi və saxlamağa təhvil verməyi öhdəyə götürürlər:

(a) bu Protokolda toxunulan müxtəlif məsələlərə dair dərc edilmiş qanunların, qərarların, fərmanların, qaydaların və digər sənədlərin mətnlərini;

(b) Razılığa gələn bütün Hökumətlər arasında yaymaq məqsədilə yük markası ilə əlaqədar məsələlərə dair tədbirləri həyata keçirmək üçün təyin olunmuş müfəttişlərin və ya onların adından müvəkkil edilən tanınmış təşkilatların siyahısı və təyin edilmiş həmin müfəttişlərin və ya onların adından müvəkkil edilən tanınmış təşkilatların spesifik öhdəlikləri haqqında bildirişi əks etdirən siyahı;

(c) bu Protokolun müddəalarına əsasən verilən şəhadətnamələrin kifayət qədər nümunələrini.

MADDƏ IV

İmzalanma, ratifikasiya etmə, qəbul etmə, təsdiq edilmə və qoşulma

1. Bu Protokol 1989-cu il mart ayının 1-dən 1990-cı ilin 28 fevral tarixinədək və həmin tarixdən sonra Təşkilatın Qərarlarında imzalanmaq (qoşulmaq) üçün açıq saxlanılır. 3 sayılı bəndin müddəalarını nəzərə almaqla, bu Protokolun müddəalarına riayət etməyə aşağıdakı yolla razılıq verdiklərini ifadə edə bilərlər:

(a) ratifikasiya barədə qeyd-şərtsiz imzalama, qəbul və ya təsdiq etməklə; yaxud

(b) ratifikasiya, qəbul və ya təsdiq etmə barədə qeyd-şərtlə imzalama; sonradan ratifikasiya, qəbul etməklə və ya təsdiq etməklə; yaxud

(c) qoşulma.

2. Ratifikasiya, qəbul etmə, təsdiq etmə və ya qoşulma bu barədə sənədi Təşkilatın Baş katibinə saxlamağa təhvil vermək yolu ilə həyata keçirilir.

3. Konvensiyanı yalnız qeyd-şərtsiz imzalayan, ratifikasiya edən, qəbul edən, təsdiq edən və ya ona qoşulan dövlətlər bu Protokolu qeyd-şərtsiz imzalaya, ratifikasiya edə, qəbul edə, təsdiq edə və ya ona qoşula bilərlər.

MADDƏ V

Qüvvəyə minmə

1. Bu Protokol aşağıdakı şərtlərin hər ikisinin yerinə yetirildiyi tarixdən on iki ay keçdikdən sonra qüvvəyə minir:

(a) ticarət gəmilərinin ümumi tutumu dünya ticarət donanması gəmilərinin ümumi tutumunun azı əlli faizini təşkil edən azı on beş Dövlət IV maddəyə müvafiq surətdə Protokolun müddəalarına riayət etməyə razılıqlarını bildirmişlər, və

(b) 1974-cü il tarixli Dənizdə insan həyatının mühafizəsinə dair Beynəlxalq Konvensiya dair 1988-ci il tarixli Protokolun qüvvəyə minməsi üçün şərtlər yerinə yetirilmişdir, bir şərtlə ki, bu Protokol 1992-ci il fevralın 1-dək qüvvəyə minməmiş olsun.

2. Bu Protokolu ratifikasiya etmək, qəbul etmək, təsdiq etmək və ya ona qoşulma barədə sənədi onun qüvvəyə minməsindən ötrü şərtlər yerinə yetirildikdən sonra, ancaq qüvvəyə minmə, ratifikasiya etmə, qəbul etmə, təsdiq etmə və ya qoşulma tarixinə qədər saxlamağa təhvil verən Dövlətlər üçün ratifikasiya, qəbul etmə, təsdiq etmə və ya qoşulma, hansı tarixin daha sonra gəlməsindən asılı olaraq, ya bu Protokolun qüvvəyə minmə tarixində, ya da sənədin saxlanmağa verildiyi tarixdən üç ay keçdikdən sonra qüvvəyə minir.

3. Bu Protokolun qüvvəyə mindiyi tarixdən sonra ratifikasiya etmək, qəbul etmək, təsdiq etmək və ya qoşulmaq barədə saxlanmağa verilmiş hər hansı sənəd onun saxlanmağa verildiyi tarixdən etibarən üç ay keçdikdən sonra qüvvəyə minir.

4. Bu Protokola dəyişiklikliyin, yaxud bu Protokolun Tərəfləri arasında bu Protokola və ya Konvensiyaya dəyişikliyin VI maddəyə əsasən qəbul edildiyi tarixdən sonra ratifikasiya etmə, qəbul etmə, təsdiq etmə və ya qoşulma barədə saxlanmağa verilmiş istənilən sənəd bu Protokola və ya Konvensiyaya edilən dəyişikliklərlə birlikdə ona aid edilir.

Maddə VI

Dəyişikliklər

1. Bu Protokola dəyişiklikliyin, yaxud bu Protokolun Tərəfləri arasında bu Protokola və ya Konvensiyaya dəyişiklik aşağıda müəyyən olunmuş bənddəki prosedurlardan biri ilə edilə bilər.

2. Təşkilat çərçivəsində baxıldıqdan sonra:

(a) Bu Protokolun Tərəfin təklif etdiyi hər hansı bir dəyişiklik Təşkilatın Baş Katibinə təqdim edilir və sonra o, sözügedən dəyişikliyin baxılmasından (müzakirəsindən) ən azı altı ay əvvəl onu bütün Təşkilatın Üzləri və Razılığa Gələn Hökumətlərə göndərir.

(b) Yuxarıdakı kimi, təklif edilən və göndərilən hər hansı dəyişiklik Təşkilatın Dəniz Təhlükəsizliyi Komitəsinə verilir.

(c) Bu Protokolun Tərəflərin Dövlətləri, Təşkilat Üzvlərindən ibarət olub-olmadığından asılı olmayaraq dəyişikliklərə baxmaq və qəbul etmək üçün Dəniz Təhlükəsizliyi Komitəsinin işində iştirak etmək hüququna malikdir.

(d) Dəyişikliklər səsvermə zamanı Bu Protokolun Tərəflərinin ən azı üçdə bir hissəsinin iştirak etməsi şərti ilə və bu bəndin (c) yarım-bəndində müəyyən olunmuş şəkildə tərkibi genişlənmiş (bundan sonra "tərkibi genişlənmiş Dəniz Təhlükəsizliyi Komitəsi" adlanacaq) Dəniz Təhlükəsizliyi Komitəsində Tərəflərinin iştirakı ilə keçirilən səsvermədə onların üçdə iki səs çoxluğu ilə qəbul edilir.

(e) Bu bəndin (d) yarım-bəndinə uyğun olaraq qəbul edilən dəyişikliklər qəbul üçün Təşkilatın Baş Katibi tərəfindən bütün Bu Protokolun Tərəflərə çatdırılır.

(f)

(i) Bu Protokolun hər hansı maddəsinə və ya A Əlavəsinə, yaxud Bu Protokolun Tərəfləri arasında Konvensiyanın maddəsinə edilən dəyişiklik Bu Protokolun Tərəflərin üçdə iki hissəsi tərəfindən qəbul edildiyi tarixdə qəbul edilmiş sayılır.

(ii) Bu Protokolun hər hansı maddəsinə və ya A Əlavəsinə, yaxud Bu Protokolun Tərəfləri arasında Konvensiyanın maddəsinə edilən dəyişiklik aşağıdakı hallarda qəbul edilmiş sayılır:

(aa) Bu Protokolun Tərəflərinə qəbul üçün çatdırılmış tarixdən sonra iki ilin sonunda; yaxud

(bb) Əgər tərkibi genişlənmiş Dəniz Təhlükəsizliyi Komitəsində səsvermədə iştirak edən Tərəflərin üçdə ikisinin səs çoxluğu ilə qəbulu zamanı müəyyən edilərsə, bir ildən az olmayan digər bir müddətin sonunda.

Halbuki, əgər Tərəflərin, yaxud ümumi tutumu bütün Tərəflərin dünya ticarət donanması gəmilərinin ümumi tutumunun əlli faizdən az olmayan hissəsini təşkil edən Tərəflərin üçdə bir hissəsindən çoxu müəyyən olunmuş müddətdə Təşkilatın Baş Katibinə həmin dəyişikliyə etirazlarının olduğu bildirərsə, onda sözügedən dəyişiklik qəbul edilməmiş hesab olunur.

(g)

(i) Bu Protokolun (f) (i) yarım-bəndində istinad edilən dəyişiklik Tərəflərlə münasibətdə qəbul edilmiş hesab olunduğu tarixdən altı ay sonra və həmin tarixdən sonra onu qəbul edən hər bir Tərəf ilə münasibətdə, Tərəfin qəbul etdiyi tarixdən altı ay sonra qüvvəyə minir.

(ii) f) (i) yarım-bəndi əsasında edilən dəyişikliyə qarşı etiraz edənlər və qəbul edildiyi sayılan tarixdən altı ay sonra bu cür etirazları geriye çəkməyənlər istisna olmaqla sözügedən yarım-bəndin əsasında edilən dəyişiklik bu Protokolun bütün Tərəfləri ilə münasibətdə qüvvəyə minir. Halbuki, qüvvəyə minmə tarixi müəyyən edilməzdən öncə istənilən Tərəf Təşkilatın Baş Katibinə bildiriş göndərə bilər və bu bildirişdə qüvvəyə minmə tarixindən sonra bir ildən çox olmayan dövr üçün, yaxud həmin dəyişiklikliyin qəbulu zamanı tərkibi genişlənmiş Dəniz Təhlükəsizliyi Komitəsində iştirak edən və səs verən Tərəflərin üçdə-iki hissəsinin səs çoxluğu ilə müəyyən oluna biləcək qeyd olunan nisbətən uzun müddət üçün həmin dəyişiklikliyin qüvvəyə minməsinə dəstəkləmək niyyətindən geri çəkiliyini bəyan edə bilər.

3. Konfrans tərəfindən dəyişiklik:

(a) Bu Protokolun Tərəflərinin ən azı üçdə biri tərəfindən razılaşdırılmış Tərəflərin müraciəti əsasında Təşkilat bu Konvensiyaya dəyişikliklərə baxmaq üçün Konfrans çağırır;

(b) Tərəflərin iştirakı ilə keçirilən səsvermədə onların üçdə iki səs çoxluğu ilə qeyd olunan Konfrans tərəfindən qəbul edilmiş hər bir dəyişiklik qəbul üçün Təşkilatın Baş Katibi tərəfindən Tərəflərə çatdırılır.

(c) Əgər Konfrans başqa qərar qəbul etməzsə, dəyişiklik qəbul edilmiş hesab edilir və 2(f) və 2(g) sayılı yarım-bəndlərinə müvafiq olaraq bu məqsəd üçün nəzərdə tutulan prosedur şərtlərinə uyğun olaraq qüvvəyə minir və həm də nəzərə almaq lazımdır ki, tərkibi genişlənmiş Dəniz Təhlükəsizliyi Komitəsi üçün olan bu yarım-bəndlərindəki istinadlar Konfransa olan istinadlar deməkdir.

4.

(a) Qüvvəyə minmiş bu Əlavəyə dəyişiklikliyi qəbul edən bu Protokolun Tərəfi 2(f)(ii) yarım-bəndinin müddəalarına uyğun olaraq qeyd olunan dəyişiklikliyin əleyhinə çıxmış və qeyd olunan etirazı geri çəkməmiş bir Hökumətin Dövlət bayrağı altında üzmək hüququ olan gəmiyə verilmiş şəhadətnamələrlə əlaqədar üstünlüyü artırmaq öhdəliyinə yalnız qeyd olunan şəhadətnamələrin sual doğuran dəyişikliklə əhatə olunan məsələlərlə əlaqədar olduğu təqdirdə malik deyil.

(b) Qüvvəyə minmiş bu Əlavəyə dəyişiklikliyi qəbul etmiş və həmin dəyişiklikliyin qüvvəyə minməsinə dəstəkləmək niyyətindən geri çəkildiyini bəyan etməsi barədə

Təşkilatın Baş Katibinə bildiriş göndərmiş bu Protokolun Tərəfi 2(f)(ii) yarım-bəndinin müddəalarına uyğun olaraq bir Hökumətin Dövlət bayrağı altında üzmək hüququ olan gəmiyə verilmiş şəhadətnamələrlə əlaqədar bu Protokolun üstünlükləri artırır.

5. Digər xüsusi hallar nəzərdə tutulmadıqda bu Maddəyə uyğun olaraq gəminin konstruksiyası ilə əlaqədar edilən hər hansı bir dəyişiklik onun qüvvəyə mindiyi tarixdə, yaxud həmin tarixdən sonra yalnız kil hissəsinin təməli qoyulmuş və yaxud eyni tikinti mərhələsində olan gəmilərə tətbiq edilir.

6. Dəyişiklikliyin qəbulu, yaxud ona qarşı etiraz haqqında hər hansı bir bəyanat, yaxud 2(g)(ii) yarım-bəndə müvafiq verilmiş hər hansı bir bildiriş yazılı formada Təşkilatın Baş Katibinə təqdim edilir, o da öz növbəsində bu Protokolun bütün Tərəflərinə qeyd olunan təqdimat və qəbul tarixi barədə məlumat verir.

7. Təşkilatın Baş Katibi Protokolun bütün Tərəflərinə bu Maddə əsasında qüvvəyə minmiş hər hansı bir dəyişikliklə birgə qeyd olunan dəyişiklikliyin qüvvəyə minmə tarixi barəsində məlumat verir.

Maddə VII

Denonsasiya

1. Bu Protokol həmin Tərəf üçün bu Protokol qüvvəyə mindiyi tarixdən etibarən beş il keçdikdən sonra hər hansı vaxtda istənilən Tərəfdən denonsasiya edilə bilər.

2. Denonsasiya Təşkilatın Baş katibinə denonsasiya barədə sənədi saxlamağa təhvil vermək yolu ilə həyata keçirilir.

3. Denonsasiya bir ilə qüvvəyə minir, yaxud qeyd olunan müddət Təşkilatın Baş Katibi tərəfindən qəbul edildikdən sonra denonsasiya sənədində müəyyən oluna bilər.

4. Hər hansı Tərəfdən Konvensiyanın denonsasiyası həmin Tərəfdən bu Protokolun denonsasiyası hesab edilir. Qeyd olunan denonsasiya Konvensiyanın 30-cu maddəsinin (3) sayılı bəndinə müvafiq surətdə Konvensiyanın denonsasiyası tarixindən qüvvəyə minir.

Maddə VIII

Depositari

1. Bu Protokol Təşkilatın Baş katibinə (bundan sonra "Depositari" adlanacaq) saxlanmağa verilir.

2. Depozitari aşağıdakıları edir:

(a) bu Protokolu imzalamış və ya ona qoşulmuş bütün Dövlətlərin Hökumətlərinə aşağıdakılar barədə məlumat verir:

(i) tarixləri qeyd edilməklə ratifikasiya etmə, qəbul etmə, təsdiq etmə və ya qoşulma haqqında hər bir yeni imzalanmış və ya saxlanmağa verilmiş sənəd barədə;

(ii) bu Protokolun qüvvəyə minməsi tarixi barədə;

(iii) bu Protokolun alınması tarixi və denonsasiyasının qüvvəyə minməsi tarixi qeyd edilməklə onun denonsasiyası barədə istənilən sənədin saxlanmağa verilməsi barədə;

(b) bu Protokolun əsl mətninin təsdiq edilmiş surətləri həmin Protokolu imzalamış və ya ona qoşulmuş bütün Dövlətlərin Hökumətlərinə göndərir.

3. Bu Protokol qüvvəyə mindikdən dərhal sonra onun əsl mətninin təsdiq edilmiş surəti Birləşmiş Millətlər Təşkilatı Nizamnaməsinin 102-ci maddəsinə müvafiq surətdə qeydiyyatla alınmaq və dərc edilmək üçün Depozitari tərəfindən Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Katibliyinə göndərilir.

Maddə IX

Dillər

Bu Protokol ərəb, çin, ingilis, fransız, rus və ispan dillərində bir əsl nüsxədə tərtib edilmişdir və bütün mətnlər eynidir.

LONDONDA min doqquz yüz səksən səkkizinci il noyabrın on birində İMZALANMIŞDIR.

BUNUN TƏSDİQİ OLARAQ, öz Hökumətləri tərəfindən lazımi qaydada səlahiyyət verilmiş aşağıda imza edənlər bu Protokolu imzalamışlar.

YOXLAMA VƏ SERTİFİKATLAŞDIRMAYA DAİR UYGUNLAŞDIRILMIŞ SİSTEM HAQQINDA BEYNƏLXALQ KONFRANSIN YEKUN AKTI

Konfransın plenar iclasında 1988-ci ilin 10 noyabr tarixində qəbul edilmişdir

1. Beynəlxalq Dəniz Təşkilatının Assambleyasının on beşinci sessiyasında və Dəniz Təhlükəsizliyi Komitəsinin əlli beşinci sessiyasında qəbul edilmiş qərara müvafiq olaraq Təşkilat tərəfindən Yoxlama sistemi və şəhadətnamələrinin rəsmiləşdirilməsinin uyğunlaşdırılmasına dair beynəlxalq konfrans keçirmişdir. Bu Konfransın məqsədi yoxlama sistemi və şəhadətnamələrinin rəsmiləşdirilməsinin uyğunlaşdırılmasını və digər məsələləri təqdim etmək üçün 1974-cü il tarixli Dənizdə insan həyatının mühafizəsinə dair Beynəlxalq Konvensiya ilə əlaqədar 1988-ci il tarixli Protokolu və Yükləmə markası haqqında 1966-cı il tarixli Beynəlxalq Konvensiya ilə əlaqədar 1988-ci il tarixli Protokolu müzakirə və qəbul etməkdən ibarət olmuşdur.

2. Bu Konfrans 1988-ci ilin 31 oktyabr tarixindən 11 noyabr tarixinədək Beynəlxalq Dəniz Təşkilatının Londonda yerləşən Qərargahında keçirilmişdir.

3. Məhz aşağıdakı 72 Dövlətin nümayəndələri bu Konfransda iştirak etmişdir:

ƏLCƏZƏİR	KOTİVAR
ARGENTİNA	KUBA
AVSTRALIYA	KİPR
BAHAM	ÇEXOSLOVAKİYA
BANQLADEŞ	KOREYA DEMOKRATİK XALQ RESPUBLİKASI
BELÇİKA	YƏMƏN DEMOKRATİK RESPUBLİKASI
BRAZİLİYA	DANİMARKA
BURUNEY DARUSSALAM	
BOLQARISTAN	MİSİR
KANADA	FİNLANDİYA
ÇİLİ	FRANSA
ÇİN	ALMANİYA DEMOKRATİK RESPUBLİKASI
KOLUMBİYA	ALMANİYA FEDERATİV RESPUBLİKASI
KONQO	FİLİPPİN
QANA	POLŞA
YUNANISTAN	PORTUQALIYA
MACARISTAN	QƏTƏR
İSLANDİYA	KOREYA RESPUBLİKASI
HİNDİSTAN	RUMİNİYA
İNDONEZİYA	SEYŞEL ADALARI
İRAQ	SİNGAPUR
İRLANDİYA	İSPANİYA
İSRAİL	İSVEÇ
İTALIYA	İSVEÇRƏ
YAPONİYA	TÜRKİYƏ
KENİYA	UKRAYNA SOVET SOSIALİST RESPUBLİKASI
KÜVEYT	SOVET SOSIALİST RESPUBLİKALARI İTTİFAQI
LİBERİYA	BİRLƏŞMİŞ ƏRƏB ƏMİRLİYİ

MALAYZIYA BÖYÜK BRİTANIYANIN VƏ ŞİMALI
İRLANDİYANIN BİRLƏŞMİŞ KRALLIĞI
MALTA AMERİKA BİRLƏŞMİŞ ŞTATLARI
MEKSİKA URUQVAY
MƏRAKEŞ VENESUELA
NİDERLAND ZAIR
YENİ ZELANDİYAYUQOSLAVİYA
NİGERİYA
NORVEÇ
PANAMA
PERU

4. Aşağıdakı dövlətlər Konfransa müşahidəçilər göndərmişlər:

İRAN (İSLAM RESPUBLİKASI)

SƏHUDİYYƏ ƏRƏBİSTANI

SENEQAL

5. Təşkilatın assosiasiyalı üzvü olan Honkonq Konfransa müşahidəçi göndərmişdir.

6. Birləşmiş Millətlər Təşkilatının aşağıdakı beynəlxalq təşkilatları Konfransa nümayəndələr göndərmişlər::

BEYNƏLXALQ ELEKTRİK RABİTƏSİ İTTİFAQI (İTU)

ÜMUMDÜNYA METEOROLOGİYA TƏŞKİLATI (ÜMT)

7. Aşağıdakı hökumətlər arasındakı təşkilatların müşahidəçiləri Konfransda iştirak etmişlər:

BEYNƏLXALQ HİDROQRAFIYA TƏŞKİLATI (BHT)

NEFTLƏ ÇİRKƏNMƏDƏN DƏYƏN ZƏRƏRİN ÖDƏNİLMƏSİNƏ DAİR
BEYNƏLXALQ FOND (İOPC)

8. Aşağıdakı qeyri-hökumət təşkilatları da Konfransa nümayəndələr göndərmişlər:

BEYNƏLXALQ GƏMİÇİLİK PALATASI (BGP)

BEYNƏLXALQ GƏMİÇİLİK FEDERASIYASI, MƏHDUD (BGF)

BEYNƏLXALQ AZAD HƏMKARLAR İTTİFAQLARI KONFEDERASIYASI (BAHİK)

BEYNƏLXALQ DƏNİZ RADİO RABİTƏ KOMİTƏSİ (BDRK)

BEYNƏLXALQ LİMANLAR ASSOSIASIYASI (BLA)

BEYNƏLXALQ TƏSNİFATLAR CƏMİYYƏTİ ASSOSİASIYASI (BTCA)

LATİN AMERİKASI GƏMİ SAHİBLƏRİ ASSOSİASIYASI (LAGSA)

NEFT ŞİRKƏTLƏRİNİN BEYNƏLXALQ DƏNİZ FORUMU (NŞBDF)

BEYNƏLXALQ NAVİQASIYA İNSTİTUTLARI ASSOSİASIYASI (BNİA)

MÜSTƏQİL TANKER SAHİBLƏRİNİN BEYNƏLXALQ ASSOSİASIYASI
(İNTERTANKO)

9. Konfransı Beynəlxalq Dəniz Təşkilatının Baş katibi Ç. P. Şrivastava açdı.

10. Konfransın sədri Demokratik Yəmən nümayəndəliyinin başçısı kapitan Səid Abdulla Yatay seçildi

11. Konfrans sədrlərinin müavinləri seçildilər, onlar aşağıdakılardır::

Ministro L. Baqueriza (Argentina)

Kapitan A. Kaloudis (Yunanıstan)

C-b. S. D. Batra (Hindistan)

C-b. K. Toda (Yaponiya)

Kapitan B. A. Anyaeji (Nigeriya)

12. Konfransın katibliyinə aşağıdakı vəzifəli şəxslər daxil oldu:

Baş katib : C-b. C.P. Şrivastava

Təşkilatın Baş katibi

İcraçı katib: C-b. Y. Sasamura

Baş katibin köməkçisi - Dənizdə Təhlükəsizlik üzrə İdarənin direktoru

İcraçı katibin müavini: C-b. F. Plaza

Dənizdə Təhlükəsizlik üzrə İdarənin direktorunun müavini

13. Konfrans aşağıdakı Komitələri yaratdı:

Tam heyət Komitəsi

Sədr: C-b. R. van der Poel (Niderland)

Sədr müavini: Kapitan Şi Çjuanxuay (Çin)

C-b. H. Pinon (Fransa)

Redaksiya komitəsi

Sədr: C-b. J. J. Hole (Böyük Britaniya)

Sədr müavini: C-b. B. E. Stenmark (İsveç)

Səlahiyyətlərin yoxlanması üzrə Komitə

Sədr: C-b. H. van Looke (Belçika)

14. Konfrans öz işində Təşkilatın dəniz təhlükəsizliyi Komitəsi tərəfindən hazırlanmış aşağıdakı sənədlərdən əsas kimi istifadə etmişdir:

- 1974-cü il tarixli Dənizdə insan həyatının mühafizəsinə dair Beynəlxalq Konvensiya dair 1988-ci il tarixli Protokol mətninin layihəsi;
- Yük markası haqqında 1966-cı il tarixli Beynəlxalq Konvensiyaya dair 1988-ci il tarixli Protokol mətninin layihəsi;
- Yük gəmisinin təhlükəsizliyi haqqında şəhadətnaməyə, Sənişin gəmisinin təhlükəsizliyi haqqında şəhadətnaməyə və Yük gəmisinin radio avadanlığı üzrə təhlükəsizliyi haqqında şəhadətnaməyə əlavə olaraq avadanlığa dair hesabat qətnaməsinin layihəsi;
- sertifikatların tanınmasına dair qətnamələrin layihəsi.

15. Konfransda həmçinin Hökumətlər və maraqlı təşkilatlar tərəfindən Konfransa yuxarıdakı sözügedən təqdim olunmuş sənədlərdə qeyd olunan təklif və şərtlərə baxılıb.

16. Plenar iclasların yekun hesabatlarında qeydə alınmış müzakirələrin nəticəsi olaraq Konfrans tərəfindən aşağıdakı sənədlər qəbul edilmişdir:

- (a) 1974-cü il tarixli Dənizdə insan həyatının mühafizəsinə dair Beynəlxalq Konvensiya dair 1989-cu il tarixli Protokol.
- (b) Yük markası haqqında 1966-cı il tarixli Beynəlxalq Konvensiyaya dair 1988-ci il tarixli Protokol.

17. Konfransda həmçinin bu Yekun Aktına Əlavədə irəli sürülən qətnamələr (1-dən 5-dək qətnamə) qəbul edilmişdir.

18. Bu Yekun Aktın mətni, o cümlədən onun Əlavəsi ərəb, çin, ingilis, fransız, rus və ispan dillərində bir əsl nüsxədə tərtib edilmişdir. Mətnin əsl Beynəlxalq Dəniz Təşkilatının Baş Katibinə saxlanmağa təhvil verilir.

19. Konfrans Baş Katibə Yük markası haqqında 1966-cı il tarixli Beynəlxalq Konvensiyanın müəyyən edilmiş qaydada ərəb və çin dillərində rəsmi tərcüməsini hazırlamağı tapşırıb.

20. Konfrans Baş Katibə Yük markası haqqında 1966-cı il tarixli Beynəlxalq Konvensiyanın ispan dilində yenidən işlənmiş rəsmi tərcüməsini hazırlamağı tapşırıb ki, bu da aidiyyəti olan Hökumətlər tərəfindən baxıldıqdan sonra Konvensiyanın ispan dilindəki mövcud rəsmi tərcümə edilmiş nüsxəsini əvəz edəcək.

21. Baş Katib bu Yekun Aktın təsdiqlənmiş surətlərini və Konfransın Qətnamələrini və yuxarıdakı 16-cı bənddə sözügedən Protokolların əsl mətnlərinin təsdiqlənmiş surətlərini Konfransa təmsil olunmaq üçün dəvət almış Dövlətlərin Hökumətlərinə onların arzuları əsasında göndərir.

BUNUN TƏSDİQİ OLARAQ, aşağıda imza edənlər bu Yekun Aktı imzalamışlar.

LONDONDA min doqquz yüz səksən səkkizinci ilin noyabr ayının birinci günündə İMZALANMIŞDIR.

1-Cİ QƏTNAMƏ

R 1988 SOLAS PROTOKOLUNUN VƏ 1988-Cİ İL TARİXLİ YÜK MARKASI HAQQINDA PROTOKOLUNUN RATİFİKASIYA EDİLMƏSİ, QƏBULU, TƏSDİQİ ƏV YA QOŞULMA

KONFRANS

Dənizdə insan həyatının mühafizəsinə 1974-cü il tarixli dair Beynəlxalq Konvensiya (1974 SOLAS Konvensiyası) və Yük nişanı haqqında 1966-cı il tarixli beynəlxalq konvensiya, (1966 Yük markası konvensiyası) əsasında Yoxlama və sertifikatlaşdırmaya dair uyğunlaşdırılmış sistemi təqdim edən Dənizdə insan həyatının mühafizəsinə 1974-cü il tarixli dair Beynəlxalq Konvensiyanın 1988-ci il tarixli protokolunu (1988 Solas protokolu) və Yük nişanı haqqında 1966-cı il tarixli beynəlxalq konvensiyanın 1988-ci il tarixli protokolunu, (1988-ci il tarixli yük markası haqqında protokol) qəbul edərək,

Dünya ticarət donanması gəmilərinin ən azı əlli faizini təşkil edən ən azı on beş Dövlət tərəfindən ratifikasiya edilməsə, qəbul edilməsə, təsdiq edilməsə, yaxud qoşulmasa, nə 1988 Solas protokolunun, nə də 1988-ci il tarixli yük markası haqqında protokolun heç birinin qüvvəyə minməyəcəyini etiraf edərək,

Həmçinin, Dövlətlər tərəfindən 1988 Solas protokolunun və 1988-ci il tarixli yük markası haqqında protokolun müstəqil şəkildə və müxtəlif vaxtlarda ratifikasiya edilmə, qəbul edilmə, təsdiq edilmə, yaxud qoşulma imkanını etiraf edərək,

1988 Solas protokolunun və 1988-ci il tarixli yük markası haqqında protokolun mümkün qədər tez bir müddətdə qüvvəyə minməyini arzu edərək,

Eyni zamanda, 1988 Solas protokolunun və 1988-ci il tarixli yük markası haqqında protokolun mümkün qədər tez bir müddətdə ratifikasiya edilməsini, qəbul edilməsini, təsdiq edilməsini, yaxud qoşulmasını tələb edir.

3-CÜ QƏTNAMƏ

1988 LL PROTOKOLU VASİTƏSİLƏ DƏYİŞİKLİK EDİLMİŞ 1966 YÜK MARKASI KONVENSIYASI ƏSASINDA, RAZILIĞA GƏLƏN HÖKUMƏTLƏR TƏRƏFİNDƏN ŞƏHADƏTNAMƏLƏRİN VERİLMƏSİNİN RƏSMƏN TANINMASI

KONFRANS,

Dənizdə insan həyatının mühafizəsinə dair Beynəlxalq Konvensiya, 1984 və 1966 LL Konvensiyasının tələb etdiyi şəhadətnamələrin etibarlılıq müddətlərinin və yoxlamaların intervallarının standartlaşdırılması məqsədilə Yük nişanı haqqında 1966-cı il tarixli beynəlxalq konvensiyanın (1966 LL Konvensiyası) maddələrinin və qaydalarının redaksiyasını ehtiva edən Yük nişanı haqqında 1966-cı il tarixli beynəlxalq konvensiyanın 1988-ci il tarixli protokolunu (1988 LL Protokolu) qəbul edərək,

1988 LL Protokolunun tərəflərinin 1988 LL Protokolunda müəyyən edilmiş formada şəhadətnamələri verəcəyini etiraf edərək,

1. 1966 LL Konvensiyasının Tərəfləri olan Razılığa gələn hökumətlərdən 1988-ci il tarixli Protokola qoşulmasını tələb edir;
2. 1966 LL Konvensiyasının Tərəfləri olan, lakin, 1988 LL Protokolunun tərəfləri olmayan Razılığa gələn hökumətlərdən sonuncunun qüvvəyə minməsindən sonra 1988 LL Protokolunda müəyyən edilmiş formada şəhadətnamələri verməyə (1966 LL Konvensiyası əsasında şəhadətnamələrin verilməsində olduğu kimi eyni qaydada) dəvət edir.

YÜK NİŞANI HAQQINDA 1966-CI İL TARİXLİ BEYNƏLXALQ KONVENSIYANIN REDAKTƏ OLUNMUŞ MADDƏLƏRİ

Razılığa gələn hökumətlər,

Gəmilərin beynəlxalq reyslər zamanı yüklənmə məhdudiyyətləri ilə əlaqədar olaraq vahid prinsiplərin və qaydaların yaradılmasını arzu edərək, dənizdə insan həyatının və mülkiyyətin mühafizəsi ehtiyacına önəm verərək, bu məqsəddə çatmaq üçün bu Konvensiyanın qəbulunu ən yaxşı üsul hesab edərək,

Aşağıdakılar barədə RAZILIĞA GÖLDİLƏR:

:

Maddə 1

Konvensiya üzrə ümumi öhdəliklər

(1) Razılığa gələn hökumətlər, bu Konvensiyanın və ona edilən Əlavənin bütün müddəaları əsas Protokolun ayrılmaz hissəsi olduğundan, ona riayət etməyi öhdələrinə götürürlər. Bu Konvensiyaya edilən istinadlar, eyni zamanda ona edilən Əlavələrlə eynidir.

(2) Razılığa gələn hökumətlər bu Konvensiyanın müddəalarını yerinə yetirmək üçün zəruri ola biləcək bütün tədbirləri görməyi öhdələrinə götürürlər.

Maddə 2

Anlayışlar

Digər xüsusi hallar nəzərdə tutulmadıqda, bu Konvensiyanın məqsədi üçün:

(1) Qaydalar dedikdə bu Konvensiyaya əlavədə olan qaydalar nəzərdə tutulur.

(2) Administrasiya dedikdə Dövlət bayrağı altında üzmək hüququna malik olan gəminin aid olduğu Hökumət nəzərdə tutulur.

(3) Təsdiq olunmuş dedikdə Administrasiya tərəfindən təsdiq edilmə nəzərdə tutulur.

(4) Beynəlxalq reys dedikdə bu Konvensiyanın tətbiq edildiyi ölkədən başlayaraq həmin ölkədən kənardakı limanadək olan məsafədə həyata keçirilən dəniz səfəri, yaxud əks məsafə nəzərdə tutulur. Bu məqsəd üçün Razılığa gələn hökumətin beynəlxalq münasibətlər üzrə cavabdeh olduğu, yaxud BMT-nin icra orqanı olduğu hər bir ərazi, ayrıca ərazi hesab edilir.

(5) Balıqçı gəmisi dənizdən balıq, balina, suiti, morj və ya dənizdə yaşayan digər canlı varlıqları tutmaq üçün istifadə olunan gəmidir.

(6) Yeni gəmi dedikdə, hər bir Razılığa gələn hökumət üçün bu Konvensiyanın qüvvəyə mindiyi tarixdə, yaxud həmin tarixdən sonra kil hissəsinin bünövrəsi qoyulmuş, yaxud eyni tikinti mərhələsində olan gəmi nəzərdə tutulur.

(7) " Mövcud gəmi dedikdə yeni gəmi olmayan gəmi nəzərdə tutulur.

(8) "Uzunluq" kilin üst hissəsindən ölçülmüş bortun 85%-ə bərabər olan ən kiçik bortun nəzəri hündürlüyündəki suyun səviyyəsinin (su xəttinin) 96% cəmi uzunluğudur, yaxud forştevnin ön kənarından eyni su xəttindəki sükan ballerinin oxuna kimi olan uzunluqdur (əgər bu, daha uzun olarsa). Əgər forştevnin konturu 85%-ə bərabər olan bortun ən kiçik bortun nəzəri hündürlüyündəki suyun səviyyəsinin (su xəttinin) yuxarısında çuxur formasında olarsa, o halda, həm bütöv uzunluğun burun perpendikulyarı, eləcə də forştevnin ön kənarı müvafiq olaraq forştevnin konturunun (həmin su xəttindən yuxarıda) ön kənarında şaquli proteksiyasına malik nöqtədən götürülür. Diferentlə layihələndirilmiş gəmilərdə bu uzunluğun ölçüldüyü su xətti (vaterlayn) layihələndirilmiş su xətti ilə paralel olmalıdır.

(9) "Şəhadətnamənin ilinin tamam olduğu tarix" dedikdə, müvafiq şəhadətnamənin etibarlıq müddətinin bitdiyi hər bir ilin müvafiq günü və ayı nəzərdə tutulur.

Maddə 3

Ümumi müddəalar

(1) Əgər hər hansı gəmi bu Konvensiya qüvvəyə mindikdən sonra bu Konvensiyanın müddəalarına uyğun olaraq yoxlamadan keçməyibsə, ona yük nişanı vurulmayıbsa və Beynəlxalq yük nişanı haqqında şəhadətnamə yaxud zərurət olduqda, Yük markası öhdəliyindən azadolma haqqında beynəlxalq şəhadətnamə verilməyibsə, o, beynəlxalq reysə çıxı bilməz.

(2) Bu Konvensiyada heç nə Administrasiyaya Əlavə I-ə müvafiq olaraq müəyyən edilmiş minimum suüzəri bortdan böyük suüzəri bortun təyin edilməsinə mane ola bilməz.

Maddə 4

Tətbiqi

(1) Bu Konvensiya tətbiq edilir :

(a) Hökumətləri Razılığa gələn hökumətlərdən ibarət olan ölkələrdə qeydiyyatdan keçmiş gəmilərə;

(b) 32 sayılı maddə əsasında bu Konvensiyanın yayıldığı ölkələrin ərazilərində qeydiyyatdan keçmiş gəmilərə;

(c) Hökuməti Razılığa gələn hökumət olan dövlətin bayrağı altında üzən, qeydiyyatdan keçməmiş gəmilərə.

(2) Bu Konvensiya beynəlxalq reysləri həyata keçirən gəmilərə tətbiq edilir.

(3) Əlavə I-də yer almış qaydalar, digər xüsusi hallar nəzərdə tutulmadıqda, yeni gəmilərə tətbiq edilir.

(4) Əlavə I-də, yer almış qaydaların, yaxud onların hər hansı hissəsinin tələblərinə tam cavab verməyən mövcud gəmilər bu Konvensiya qüvvəyə minmədən öncə Administrasiya tərəfindən beynəlxalq reyslər həyata keçirən gəmilərə tətbiq edilən nisbətən az tələblərə cavab verməlidir; qeyd olunan gəmilərdən heç bir halda öz suüzəri bortlarının artırılması tələb edilməməlidir. Əvvəllər təyin edilmiş suüzəri bortun azaldılmasında dair hər hansı üstünlükdən istifadə etmək məqsədilə mövcud gəmilər bu Konvensiyanın bütün tələblərinə cavab verməlidir. **IACS UI LL 1**

(5) Əlavə II-də yer almış qaydalar bu Konvensiyanın tətbiq edildiyi yeni və mövcud gəmilərə tətbiq edilir.

Maddə 5

İstisnalar

(1) Bu Konvensiya tətbiq edilmir:

(a) Müharibə gəmiləri;

(b) 24 m-dən (79 futdan) kiçik yeni gəmilər;

(c) Ümumi tutumu 150 ton olan mövcud gəmilər;

(d) Ticarət reyslərini həyata keçirməyən gəzinti yaxtaları.

(e) Balıqçı gəmiləri.

(2) Burada heç nə yalnız aşağıda göstərilən istiqamətlərə üzən gəmilərə tətbiq edilmir:

(a) Şimali Amerikanın Böyük Göllərində düz xətt ilə uzaq şərq boyunca Müqəddəs Lavreniyaya, Kap des Rosiersdən Qərb Məntəqəsinədək, Antikosti Adasına və Antikosti Adasının şimal hissəsində, 63°W uzunluq dairəsi meridianı ilə.

(b) Xəzər Dənizi;

(c) Plate, Parana və Uruqvay çayları, mümkün qədər uzaq şərqə doğru, birbaşa xətt boyunca, Punta Rasa (Cabo San Antonio), Argentina, və Punta del Este, Uruqvay arasında.

Maddə 6

Azadolmalar (istisnalar)

(1) Qeyd olunan limanların yerləşdiyi dövlətlərin hökumətləri qeyd olunan reyslərin təhlükəsiz xassəsi və şəraitini nəzərə alaraq qeyd olunan reysləri həyata keçirən gəmilərə bu Konvensiyanın tətbiqini yersiz və ya lazımsız olduğu qənaətinə gələrsə, iki, yaxud daha çox dövlətin yaxın qonşu limanları arasında beynəlxalq reysləri həyata keçirdiyi zaman gəmilər Administrasiya tərəfindən bu Konvensiyanın tələblərini yerinə yetirməkdən azad oluna bilər

(2) Administrasiya hər hansı bir gəmini bu Konvensiyanın hər hansı bir müddəasının hər hansı yeni növ xüsusiyyətlərindən azad edə bilər ki, onların da tətbiqi bu cür xüsusiyyətlərin inkişafını və onların beynəlxalq reyslər həyata keçirən gəmilərə tətbiqini öyrənməyə ciddi maneçilik törədə bilər. Halbuki, hər hansı qeyd olunan gəmi Administrasiyasının nəzərdə tutulmuş xidməti göstərməsi üçün adekvat hesab etdiyi, gəminin ümumi təhlükəsizliyini təmin edən və gəminin səyahət edəcəyi Dövlətin Hökuməti tərəfindən məqbul hesab edilən təhlükəsizlik tələblərinə cavab verməlidir.

(3) Bu maddənin (1) və (2) sayılı bəndlərin əsasında hər hansı bu cür güzəştin tətbiqinə yol verən Administrasiya həmin güzəştlərin təfərrüatları və səbəbləri barədə məlumatı Beynəlxalq Dəniz Təşkilatına* (bundan sonra Təşkilat adlanacaq) çatdırır və Təşkilat da öz növbəsində həmin məlumatları Razılığa Gələn Hökumətlər arasında yayır.

* Təşkilatın adı 22 may 1982-ci il tarixdə qüvvəyə minmiş Təşkilatın Konvensiyasına edilmiş dəyişikliklər əsasında dəyişdirilərək Beynəlxalq Dəniz Təşkilatı adlandırılmağa başlanmışdır.

(4) Normal beynəlxalq reyslər həyata keçirməyən, lakin istisna hallarda tək beynəlxalq reysə çıxmaq tələb olunan gəmi Administrasiya tərəfindən bu Konvensiyanın hər hansı bir tələbini yerinə yetirməkdən azad oluna bilər, bir şərtlə ki, həmin gəmi tərəfindən icra edilməli reys üzgüçülük üzrə Administrasiyasının adekvat hesab etdiyi təhlükəsizlik tələblərinə uyğun gəlsin..

7 sayılı maddə

Fors-major

(1) Bu Konvensiyanın müddəalarının tətbiq sahəsinə aid olmayan hallarda hər hansı bir səfərə çıxdığı zaman əlverişsiz hava şəraitinin təsiri, yaxud hər hansı fors-major halının baş verməsi səbəbindən nəzərdə tutulmuş səfər zamanı hər hansı marşrutdan kənara çıxma halı ilə üzləşən gəmi üçün bu Konvensiyanın müddəaları tətbiq edilmir.

(2) Bu Konvensiyanın müddəalarını tətbiq edən zaman Razılığa gələn hökumətlər hava şəraitinin pisləşməsi, yaxud digər fors-major səbəbi nəticəsində baş verən hər hansı kursdan kənarlaşma, yaxud yubanma halına lazimi diqqət göstərməlidir.

Maddə 8

Ekvivalentlər

(1) Qeyd olunan avadanlığın, materialın, ləvazimatın, cihazın və ya onun hər hansı bir növünün sınaq yolu ilə ən azı bu Konvensiyanın tələb etdiyi kimi, effektiv nəticəsi Administrasiyanı qane etdiyi halda o, gəmidə hər hansı avadanlığın, materialın, ləvazimatın, cihazın və ya onun hər hansı bir növünün istifadəsinə və ya daşınmasına, yaxud hər hansı xüsusi müddəanın yerinə yetirilməsinə icazə verə bilər.

(2) Avadanlığın, materialın, ləvazimatın, yaxud aparatın və ya bu Konvensiyanın tələb etmədiyi təchizatın quraşdırılmasına icazə verən Administrasiya onlar haqqında məlumatları aparılmış hər hansı sınaq təcrübəsini əks etdirən hesabatla birgə Razılığa gələn hökumətlər arasında yaymaq üçün Təşkilata verir.

Maddə 9

Ekspperimental məqsədlər üçün icazələr

(1) Bu Konvensiyada heç nə bu Konvensiyanın tətbiq edildiyi gəmi ilə əlaqədar eksperimental məqsədlər üçün xüsusi icazələrin verilməsinə mane olmur.

(2) Qeyd olunan icazəni verən Administrasiya Razılığa gələn hökumətlər arasında yaymaq üçün həmin məlumatları Təşkilata verir.

Maddə 10

Təmirlər, dəyişikliklər və modifikasiyalar

(1) Təmirlər, dəyişikliklər, modifikasiyalar və avadanlığın ayrı-ayrı hissələrində müvafiq dəyişikliklərə məruz qalan gəmi ən azı həmin gəmi üçün əvvəllər tətbiq edilən tələblərə sürəkli cavab verməlidir. Mövcud gəmi üçün bu tələb bir qayda olaraq, yeni gəmi üçün təmirə kimi tətbiq edilən tələbdən fərqlənməli deyil.

(2) Əlaqədar irimiqyaslı təmirlər, dəyişikliklər və modifikasiyalar və ya avadanlığın ayrı-ayrı hissələrində edilmiş müvafiq dəyişikliklər yeni gəmi üçün tələblərə Administrasiyanın yetərli hesab etdiyi və praktiki cəhətdən mümkün olan şəkildə cavab verməlidir.

 Bu sənədə istinad edin: **IACS UI LL77** Gövdəsi təqat Tankerin Gövdəsi ikiqat Tankerlərə, yaxud Qalama (balker) yük gəmilərinə konversiya etmək üçün yük markasına dair tələblərin tətbiqi

Maddə 11

Zonalar və rayonlar

(1) Bu Konvensiyanın tətbiq edildiyi gəmi Əlavə II-də təsvir edilmiş zonalar və rayonlarda bu gəmiyə tətbiq edilən tələblərə cavab verməlidir.

(2) İki zona, yaxud rayonun sərhədləri boyunca yerləşən liman, gəminin gəldiyi, yaxud çıxdığı həmin zonanın, yaxud rayonun həddləri çərçivəsində yerləşdiyi hesab edilir.

Maddə 12

Yük markasının vəziyyəti

(1) Bu maddənin (2) və (3) sayılı bəndlərdə nəzərdə tutulmuş hallar istisna olmaqla, ilin fəslinə, yaxud zonaya uyğun olaraq gəminin bortlarında olan yük markaları reys zamanı, yaxud reysdən qayıdan zaman gəmi dənizə çıxdığı hər hansı vaxtda yüklənməməlidir.

(2) Gəmi, sıxlıq vahidinə malik içməli suda yerləşdiyi zaman Beynəlxalq yük nişanı haqqında şəhadətnamədə göstərilmiş yolverilən içməli suyun miqdarında olan suya

salınmalıdır. O halda, suyun sıxlığı vahiddən fərqlənərsə, 1.025 və faktiki sıxlıq arasında proporsional fərqə korreksiya edilməlidir.

(3) Gəmiyə çayda yaxud daxili sulara yerləşən limandan yola düşən zaman çıxdığı liman ilə dənizin arasında istehlak edilməsi tələb olunan yanacaq və digər bütün materiallara uyğun olaraq daha böyük yükləri götürməyə icazə verilir.

Madde 13

Yoxlama və markalama

Gəmilərin yoxlanılması və markalanması onların hansı dərəcədə bu Konvensiyanın müddələrinin tətbiqini həyata keçirməsi və onlara verilən güzəştlər Administrasiyanın vəzifəli şəxsləri tərəfindən həyata keçirilir. Halbuki, Administrasiya yoxlamaları və markalamaları bu məqsəd üçün təyin edilmiş müfəttişlərə, yaxud onun tanıdığı təşkilatlara həvalə edə bilər. Hər bir halda Administrasiya yoxlamaların və markalamaların tamamlandığına və səmərəliliyinə tam şəkildə zəmanət verir.

Madde 14

İlkin yoxlama, şəhadətnamənin yenilənməsi üçün yoxlamalar və illik yoxlamalar

(1) Gəmi aşağıda göstərilən yoxlamalara cəlb olunur:

(a) Gəmi istismara verilməzdən öncə keçirilən ilkin yoxlama – buraya bu Konvensiyada bu gəmi üçün nəzərdə tutulmuş konstruksiyaların və avadanlıqların tam şəkildə yoxlanması daxildir. Bu yoxlama elə aparılmalıdır ki, avadanlıqların, materialların və konstruksiya elementlərinin ölçüləri bu Konvensiyanın tələblərinə tam şəkildə cavab versin.

(b) 19-cu maddənin (2), (5), (6) və (7) sayılı bəndlərin tətbiq edildiyi hallar istisna olmaqla, gəminin şəhadətnamə yenilənməsi üçün yoxlaması Administrasiya tərəfindən müəyyən edilmiş zaman intervallarında aparılır və bu yoxlama elə aparılır ki, gəminin strukturu, avadanlıqları, materialları və konstruksiya elementlərinin ölçüləri bu Konvensiyanın tələblərinə tam cavab verə bilsin.

(c) Şəhadətnamənin hər bir ilinin tamam olduğu tarixdən əvvəl, yaxud sonra 3 ay ərzində aparılan illik yoxlama ərzində aşağıdakılar təmin edilir:

(i) yük markasının yerinin hesablanması müəyyən edilməsinə mənfi təsir göstərə biləcək korpusda, yaxud üst tikililərdə heç bir dəyişikliyin aparılmaması;

(ii) dəliklərin, məhəccərlərin, fırtına portiklərinin mühafizəsi üçün qurğu və vasitələrin və ekipajın yaşayış kayutlarına giriş vasitələrinin etibarlı şəkildə qorunub-saxlanması;

(iii) suüzəri bortun nişanlarının düzgün olması və daim əks olunması;

(iv) 10 sayılı qaydanın tələb etdiyi məlumatların verilməsi.

(2) Bu maddənin (1) (c) sayılı bəndində adı çəkilən illik yoxlamalar gəmiyə verilən Beynəlxalq yük nişanı haqqında şəhadətnamə ilə, yaxud yük markası öhdəliyindən azad edilmiş gəmiyə bu Konvensiyanın 6-cı maddəsinin (2)-ci bəndi əsasında verilmiş Yük markası öhdəliyindən azadolma haqqında beynəlxalq şəhadətnamə ilə təsdiq edilir.

Maddə 15

Yoxlamadan sonra şəraitin qorunub saxlanması

14-cü maddə əsasında hər hansı gəminin yoxlanması başa çatdıqdan sonra struktura, cihazlara, maşın və avadanlıqlara, materiala və yoxlamanın əhatə etdiyi digər konstruksiya elementlərinin ölçülərinə Administrasiyanın sanksiyası olmadan heç bir dəyişiklik etmək olmaz.

Maddə 16

Şəhadətnamələrin verilməsi

(1) Beynəlxalq yük nişanı haqqında şəhadətnamə bu Konvensiyaya müvafiq olaraq yoxlanılmış və markalanmış hər bir gəmiyə verilir.

(2) Yük markası öhdəliyindən azadolma haqqında beynəlxalq şəhadətnamə 6-cı maddənin (2), yaxud (4) of sayılı bəndlərinə müvafiq olaraq sözügedən öhdəlikdən azad edilmiş hər bir gəmiyə verilir.

(3) Qeyd olunan şəhadətnamələr Administrasiya tərəfindən, yaxud onun səlahiyyətləndirdiyi hər hansı şəxs, yaxud təşkilat tərəfindən verilir. Administrasiya şəhadətnaməyə dair tam məsuliyyəti öz üzərinə götürür.

Maddə 17

Digər hökumət tərəfindən şəhadətnamələrin verilməsi, yaxud təsdiq edilməsi

(1) Razılığa Gələn Hökumət digər Razılığa gələn hökumətin müraciəti əsasında gəmini yoxlamaya cəlb edə bilər və əgər o, bu Konvensiyanın müddəalarına əməl edildiyindən əmin olarsa, bu Konvensiyaya müvafiq olaraq gəmiyə Beynəlxalq yük nişanı haqqında

şəhadətnamə verir və müvafiq olduqda, bu qaydalara əsasən gəmiyə verilən şəhadətnaməni təsdiq edir, yaxud təsdiq edilməsi üçün səlahiyyət verir.

(2) Suüzəri bortun hesablanması üçün istifadə olunan şəhadətnamənin surəti və yoxlama aktının surəti və hesablamaların nüsxəsi müraciət edən hökumətə mümkün qədər tez bir təqdim olunur.

(3) Bu məqsədlə verilmiş şəhadətnamə gəminin altında üzdüyü, yaxud üzəcəyi bayrağın məxsus olduğu dövlətin hökumətinin müraciəti əsasında verilmiş arayışı özündə ehtiva etməlidir və sözügedən arayış 16 sayılı maddə əsasında verilmiş şəhadətnamə kimi eyni qüvvəyə və rəsmən tanınmaya malik olmalıdır

(4) Razılığa gələn hökumətdən ibarət olmayan hökumətin dövlətinin bayrağı altında üzən gəmiyə heç bir Beynəlxalq yük nişanı haqqında şəhadətnamə verilmir.

Maddə 18

Şəhadətnamələrin formaları

Şəhadətnamələr bu Konvensiyanın III Əlavəsində verilmiş müvafiq nümunələrə uyğun formada tərtib edilməlidir. Əgər ingilis, yaxud fransız dillərindən heç biri istifadə olunmazsa, mətnə bu dillərdən birinin tərcüməsi daxil edilməlidir.

Maddə 19

Şəhadətnamələrin yararlılıq müddəti və qüvvədə olduğu (etibarlılıq) müddət

(1) Beynəlxalq yük nişanı haqqında şəhadətnamə Administrasiya tərəfindən müəyyən edilmiş müddət üçün verilir, belə ki, həmin müddət 5 ildən artıq olmur.

(2)

(a) (1) sayılı bəndin tələblərindən asılı olmayaraq, gəminin şəhadətnamənin yenilənməsi üçün yoxlama mövcud şəhadətnamənin etibarlılıq müddətinin bitdiyi tarixindən əvvəlki üç ay müddətində başa çatarsa, yeni şəhadətnamənin etibarlılıq müddəti gəminin şəhadətnamənin yenilənməsi üçün yoxlamanın başa çatdığı tarixdən etibarən 5 ildən artıq olmur.

(b) Gəminin şəhadətnamə yenilənməsi üçün yoxlaması başa çatdığı zaman yeni şəhadətnamənin etibarlıq müddəti mövcud müddətin uzadılmasından öncə mövcud şəhadətnamənin etibarlıq müddətinin bitdiyi tarixdən etibarən 5 ildən artıq olmur.

(c) Gəminin şəhadətnamənin yenilənməsi üçün yoxlama mövcud şəhadətnamənin etibarlıq müddətinin bitməsinə 3 aydan artıq vaxt qalmış bitərsə, yeni şəhadətnamənin etibarlıq müddəti gəminin şəhadətnamənin yenilənməsi üçün yoxlamanın bitdiyi tarixdən etibarən 5 ildən artıq olmur.

(3) Əgər bir şəhadətnamə beş ildən az müddət üçün verilərsə, Administrasiya həmin şəhadətnamənin etibarlıq müddətini (1) sayılı bənddə müəyyən edilmiş maksimum müddətədək artırmaqla, bir şərtlə ki, 14-cü maddədə istinad edilən yoxlamalar şəhadətnamə 5 illik dövr üçün verilmiş olduqda müvafiq şəkildə yerinə yetirilmiş olsun.

(4) Əgər gəminin sayılı maddə 14-ün (1)(b) sayılı bəndində istinad edilən şəhadətnamə yenilənməsi üçün yoxlaması həyata keçirilərsə, mövcud şəhadətnamənin etibarlıq müddəti bitməzdən əvvəl gəmiyə yeni şəhadətnamə verilə bilməz və yoxlamaları aparan şəxs, yaxud təşkilat mövcud şəhadətnamənin etibarlıq müddətini 5 ildən artıq olmayan müddətə artırmaqla, bu uzadılma şəhadətnamədə təsdiq edilməli və gəminin suüzəri bortuna mənfi təsir edən quruluşda, avadanlıqlarda, qurğularda, materiallarda və konstruksiya elementlərinin ölçülərində heç bir dəyişiklik edilmədiyi halda verilməlidir.

(5) Şəhadətnamənin etibarlıq müddəti bitdiyi zaman gəmi yoxlama limanında olmazsa, həmin şəhadətnamənin etibarlıq müddəti Administrasiya tərəfindən uzadıla bilər, lakin, qeyd olunan möhlət gəmini yoxlama limanına reysini sona çatdırmaq imkanı yaratmaq məqsədilə, yaxud bunun üçün müvafiq və əqlabətən hallar olduqda verilir. Heç bir şəhadətnamənin müddəti 3 aydan artıq müddətə uzadıla bilməz və möhlət verilmiş gəmi uzadılmış möhlət müddətində yoxlama limanına gəldikdən sonra həmin möhlətin qüvvədə olduğu müddətdə yeni şəhadətnamə almadan sözügedən limanı tərk etmək hüququna malik deyil. Gəminin şəhadətnamə yenilənməsi üçün yoxlaması başa çatdığı zaman yeni şəhadətnamənin etibarlıq müddəti mövcud müddətin uzadılmasından öncə mövcud şəhadətnamənin etibarlıq müddətinin bitdiyi tarixdən etibarən 5 ildən artıq olmur.

(6) Qısa reysləri həyata keçirən gəmiyə verilmiş və bu qaydanın əvvəlki müddəaları əsasında müddəti artırılmamış şəhadətnaməyə etibarlıq müddəti başa çatdığı tarixdən etibarən bir ayadək möhlət müddəti verilə bilər. Gəminin şəhadətnamə yenilənməsi üçün yoxlaması başa çatdığı zaman yeni şəhadətnamənin etibarlıq müddəti mövcud müddətin uzadılmasından öncə mövcud şəhadətnamənin etibarlıq müddətinin bitdiyi tarixdən etibarən 5 ildən artıq olmur.

(7) Administrasiya tərəfindən müəyyən edilən xüsusi hallarda, (2) (5), və (6) bəndlərində tələb olunduğu kimi, mövcud şəhadətnamənin etibarlıq müddətinin bitdiyi tarixdən etibarən yeni şəhadətnamənin müddətinin başlanma tarixi tələb olunmur. Bu xüsusi hallarda yeni şəhadətnamənin etibarlıq müddəti gəminin şəhadətnamə yenilənməsi üçün yoxlaması başa çatdığı tarixdən sonra 5 ildən artıq olmur.

(8) Əgər illik yoxlama 14-cü maddədə müəyyən edilmiş müddətdən əvvəl başa çatarsa, o halda:

(a) müvafiq şəhadətnamənin ilinin tamam olduğu tarixdə dəyişiklik yoxlamanın başa çatdığı tarixdən gec olmayaraq və 3 aydan artıq olmayan müddət üçün təsdiq edilməklə həyata keçirilməlidir.

(b) müvafiq qaydaların tələbi ilə növbəti illik yoxlama növbəti ilin tamam olduğu tarixdən istifadə etməklə 14-cü maddədə nəzərdə tutulmuş vaxt intervallarında aparılır;

(c) etibarlıq müddəti dəyişməz qala bilər, bir şərtlə ki, bir, yaxud birdən artıq illik yoxlamalar elə aparılsın ki, yoxlamalar arasındakı maksimum vaxt intervalları 14-cü maddədə nəzərdə tutulduğundan artıq olmasın.

(9) Beynəlxalq yük nişanı haqqında şəhadətnamə aşağıdakı hallardan hər hansı biri mövcud olduğu təqdirdə qüvvəsini itirir:

(a) Gəminin korpusunda və ya üst tikililərdə gəminin suüzəri bortunun artırılmasını tələb edə biləcək əhəmiyyətli dəyişikliklər edildikdə;

(b) 14 sayılı maddənin (1)(c) bəndində qeyd edilmiş qurğu və vasitələr effektiv şəraitdə saxlanmadıqda;

(c) 14 sayılı maddənin (1)(c) sayılı bəndində nəzərdə tutulmuş şəkildə yoxlanıldığını göstərmək üçün şəhadətnamə təsdiq edilmədikdə;

(d) gəminin konstruksiyasının möhkəmliyi onun təhlükəsizliyini təmin etməyən səviyyəyədək azaldıqda.

(10)

Qeyd olunan şəhadətnamə bu maddə əsasında Beynəlxalq yük nişanı haqqındakı şəhadətnamədə nəzərdə tutulmuş analoji qaydada yenilənir, təsdiq edilir, müddəti uzadılır və ləğv edilir.

(a) Administrasiya tərəfindən gəmiyə verilmiş və Konvensiyanın müddəalarının yerinə yetirilməsindən 6 sayılı maddənin (2) sayılı bəndi əsasında azad edilmiş Yük markaları üçün azad etmə haqqında beynəlxalq şəhadətnamənin etibarlılıq müddəti 5 ildən artıq olmalı deyil. Qeyd olunan şəhadətnamə bu maddə əsasında Beynəlxalq yük nişanı haqqında şəhadətnamədə nəzərdə tutulmuş qaydada yenilənir, təsdiq edilir və ləğv edilir.

(b) Gəmiyə verilmiş və Konvensiyanın müddəalarının yerinə yetirilməsindən 6 sayılı maddənin (4) sayılı bəndi əsasında azad edilmiş Yük markaları üçün azad etmə

haqqında beynəlxalq şəhadətnamənin etibarlılıq müddəti onun verildiyi tək reys ilə kifayətlənir.

(11) Administrasiya tərəfindən gəmiyə verilmiş şəhadətnamə həmin gəmi digər dövlətin bayrağı altına keçirildikdən sonra öz qüvvəsini itirir.

20 sayılı maddə

Şəhadətnamələrin tanınması (qəbulu)

Razılığa gələn hökumətin səlahiyyəti altında bu Konvensiyaya müvafiq olaraq verilmiş şəhadətnamələr digər Razılığa gələn hökumətlər tərəfindən qəbul edilir və onlar tərəfindən verilən şəhadətnamələr kimi eyni qüvvəyə malik olan, bu Konvensiyada nəzərdə tutulmuş bütün məqsədlər üçün nəzərə alınır.

21 sayılı maddə

Nəzarət

(1) 16 sayılı maddə, yaxud 17 sayılı maddə əsasında şəhadətnamə verilmiş gəmilər digər Razılığa gələn hökumətlərin limanlarında olduğu müddətdə qeyd oluna hökumətlər tərəfindən lazımi səlahiyyət verilmiş məsul şəxslərin nəzarətinə cəlb edilir. Razılığa gələn hökumətlər bu Konvensiya əsasında gəmidə etibarlı şəhadətnamənin olduğu faktını müəyyən etmək məqsədilə qeyd olunan nəzarətin məqsədəuyğun və praktiki cəhətdən mümkün formada tətbiq olunduğunu təmin edir. Əgər gəmidə Beynəlxalq yük nişanı haqqında etibarlı şəhadətnamə olarsa, qeyd olunan nəzarət aşağıdakıları müəyyən etmək məqsədilə məhdudlaşdırılır:

(a) gəmi şəhadətnamənin icazə verildiyi məhdudiyyətlər çərçivəsində yüklənməsi;

(b) gəminin yük nişanının yerləşdiyi mövqe şəhadətnaməyə uyğun olması; və

(c) insan həyatı üçün təhlükəsiz şəkildə dənizə çıxmaq üçün uyğun vəziyyətin olmadığına gətirib çıxaran 19 sayılı maddənin (a) və (b) sayılı yarım-bəndlərində şərh edilmiş məsələlərlə əlaqədar əhəmiyyətli dərəcədə dəyişiklik edilmədikdə. Əgər gəmidə Beynəlxalq yük nişanı haqqında etibarlı şəhadətnamə olarsa, qeyd olunan nəzarət həmin şəhadətnamədə yer almış hər hansı şərtin tələblərinə əməl olunmasını müəyyən etmək məqsədilə məhdudlaşdırılır.

(2) Əgər qeyd olunan nəzarət bu maddənin (1) sayılı bəndinin (c) sayılı yarım-bəndi əsasında həyata keçirilərsə, həmin nəzarət səmərəli və heyət üçün təhlükəsiz olana kimi gəminin dənizə çıxmayacağını təmin etmək üçün həyata keçirilir.

(3) Əgər bu maddədə nəzərdə tutulmuş nəzarət hər hansı müdaxilə haqqında məsələ qaldırılması ilə nəticələnersə, qeyd olunan nəzarəti həyata keçirən məsul şəxs bayrağı altında üzən gəminin dövlətin konsuluna, yaxud diplomatik nümayəndəsinə zəruri hesab edilən müdaxiləyə dair qərar və bütün hallar barədə dərhal yazılı bildiriş verir.

22 sayılı maddə

Müstəsna hüquqlar

Bu Konvensiya üzrə müstəsna hüquqlara dair iddia müvafiq etibarlı şəhadətnamələrə sahib olmadığı təqdirdə hər hansı bir gəminin xeyrinə qaldırıla bilməz.

23 sayılı maddə

Qəzalar

(1) Hər bir Administrasiya bu Konvensiyanın müddəalarına müvafiq olaraq qeyd olunan araşdırmanın bu Qaydalarda hansı dəyişikliklərin edilməsinə yardımçı olacağı barədə mühakimə yürütmək məqsədilə gəmilərinin hər hansı birində baş verən hər hansı bir qəzanın araşdırılmasını aparmaq öhdəliyini öz üzərinə götürür.

(2) Hər bir Razılığa gələn hökumət qeyd olunan gəmilər haqqında qeyd olunan araşdırmaların nəticəsində əldə edilmiş faktlarla əlaqədar müvafiq məlumatları Təşkilata vermək öhdəliyini öz üzərinə götürür. Təşkilat haqqında qeyd olunan məlumatlara əsaslanan heç bir hesabat, yaxud tövsiyə müvafiq gəmilərin adını, milli mənsubiyyətini açıqlamır, yaxud hər hansı gəmiyə, yaxud şəxsə dair hər hansı bir halda məsuliyyəti öz üzərinə götürmür və ya qeyd olunan məsuliyyəti nəzərdə tutmur.

24 sayılı maddə

Əvvəlki sazişlər və konvensiyalar

(1) Yük markası və yaxud ona aid olan məsələlərlə əlaqədar Hökumət tərəfləri arasında hazırda və bu Konvensiyayadək qüvvədə olan bütün digər sazişlər, konvensiyalar və razılaşmalar qüvvədə olduqları dövr ərzində öz qüvvələrini tam və bütöv formada saxlamağa davam edir:

(a) bu Konvensiyanın tətbiq olunmadığı gəmilər; və

(b) bu Konvensiyanın xüsusi olaraq nəzərdə tutulmadığı məsələlərlə əlaqədar tətbiq olunduğu gəmilər.

(2) Qeyd olunan sazişlər, konvensiyalar, yaxud razılaşmalar bu Konvensiyanın müddəaları ilə ziddiyyət yaratdığı təqdirdə bu Konvensiyanın müddəalarına üstünlük verilir.

25 sayılı maddə

Saziş üzrə müəyyən olunmuş xüsusi qaydalar

Bu Konvensiyaya uyğun olaraq Razılığa Gələn Hökumətlərin hamısı, yaxud bəziləri arasında saziş üzrə xüsusi qaydalar müəyyən edilir, qeyd olunan qaydalar Razılığa gələn bütün Hökumətlər arasında yaymaq məqsədilə Təşkilata göndərilir.

26 sayılı maddə

İnformasiyanın göndərilməsi

(1) Razılığa gələn hökumətlər aşağıdakıları Təşkilata göndərməyi və saxlamağa təhvil verməyi öhdəyə götürürlər:

(a) Razılığa gələn bütün Hökumətlər arasında yaymaq məqsədilə bu Konvensiyanın müddəalarına əsasən verilən şəhadətnamələrin kifayət qədər nümunələrini

(b) bu Konvensiyada toxunulan müxtəlif məsələlərə dair dərc edilmiş qanunların, qərarların, fərmanların, qaydaların və digər sənədlərin mətnlərini;

(c) Razılığa gələn bütün Hökumətlər arasında yaymaq məqsədilə onların adından Administrasiyada yük markası ilə əlaqədar tədbirləri həyata keçirmək səlahiyyəti verilmiş qeyri-dövlət təşkilatlarının siyahısı

(2) Hər bir Razılığa gələn hökumət öz gəmilərinin möhkəmlik standartlarını hər hansı digər Razılığa gələn hökumətin müraciəti əsasında onlara verməyə dair razılığını bildirir.

27 sayılı maddə

İmzalanma, qəbul və qoşulma

(1) Bu Konvensiya 5 Aprel 1966 tarixdən etibarən imzalanmaq üçün üç ay müddətinə açıq saxlanılır və bundan sonra isə ona qoşulmaq üçün açıq saxlanır. Birləşmiş Millətlər Təşkilatına, onun hər hansı ixtisaslaşdırılmış təsisatına, Beynəlxalq Atom Agentliyinə üzv olan dövlətlər, yaxud Beynəlxalq Ədliyyə Məhkəməsinin Nizamnaməsinə qoşulmuş tərəflər bu Konvensiyaya aşağıdakı kimi qoşula bilər:

(a) qəbul etmək barədə qeyd-şərtsiz imzalamaq;

(b) qəbul etmək və qəbul etmək barədə qeyd-şərtlə imzalamaq; yaxud

(c) qoşulma.

(2) Qəbuletmə, yaxud qoşulma, bütün Hökumətlərə Konvensiyanın imzalanması, yaxud ona qoşulması və hər bir yeni qəbuletmə, sənədi saxlamağa verilmə tarixi barədə məlumat verən Təşkilata qəbuletmə, yaxud qoşulma barədə sənədi saxlamağa təhvil vermək yolu ilə həyata keçirilir.

Madde 28

Qüvvəyə minmə

(1) Bu Konvensiya onu ən azı on beş dövlətin hökuməti, o cümlədən, yeddi dövlət (onlardan hər biri ümumi tutumu ən azı bir milyon ton olan ticarət gəmilərinə malikdir) tərəfindən qəbul edildiyi barədə qeyd-şərtsiz imzaladıqdan sonra və ya qəbul etmə, yaxud qoşulduğu barədə sənədləri Təşkilata 27-ci maddəyə uyğun olaraq saxlamaq üçün təhvil verdikdən on ik ay sonra qüvvəyə minir. Təşkilat bütün hökumətlərə bu Konvensiyanı imzalayanlar və ya ona qoşulanlar və onların qüvvəyə mindiyi tarix barədə məlumat verir.

(2) Bu Konvensiyanı ratifikasiya etmək, qəbul etmək və ya ona qoşulmaq barədə sənədi onun qüvvəyə minməsindən ötrü şərtlər yerinə yetirildikdən sonra, ancaq qəbul etmə və ya qoşulma tarixinə qədər (1) sayılı bənddə qeyd olunmuş on iki ay müddətində saxlamağa təhvil verən Hökumətlər üçün qəbul etmə və ya qoşulma, hansı tarixin daha sonra gəlməsindən asılı olaraq, ya bu Konvensiyanın qüvvəyə minmə tarixində, ya da sənədin saxlanmağa verildiyi tarixdən üç ay keçdikdən sonra qüvvəyə minir.

(3) Qüvvəyə mindikdən üç ay sonra bu Konvensiyanı qəbul etmək və ya ona qoşulmaq barədə sənədi saxlamağa vermiş hökumətlər üçün bu Konvensiya sözügedən sənəd saxlanmağa təhvil verildiyi tarixdən üç ay keçdikdən sonra qüvvəyə minir.

(4) Bu Konvensiyaya tələb edilən dəyişiklikliyin qüvvəyə minməsi üçün bütün tədbirlər görüldü və sona çatdığı tarixdən sonra, yaxud maddə 29, bənd (2) və yarı-bənd (b)-yə uyğun olaraq bütün zəruri qəbulətmələr verilmiş hesab edildikdən sonra sözügedən dəyişiklik yekdil şəkildə qəbul edildiyi halda, hər hansı qəbul, yaxud qoşulma haqqında saxlanmağa təhvil verilmiş sənəd müvafiq dəyişikliklərlə bu Konvensiyaya tətbiq edilmiş hesab edilir.

Maddə 29

Dəyişikliklər

(1) Bu Konvensiyaya dəyişikliklər Razılığa gələn hökumətin müraciəti ərsasında bu Maddədə göstərilən prosedurlar vasitəsilə edilə bilər

(2) Yekdil şəkildə qəbul edildikdən sonra dəyişiklik edilir:

(a) Razılığa gələn hökumətin müraciəti ərsasında onun tərəfindən bu Konvensiyaya ediləcək dəyişiklik haqqında hər hansı təklif yekdil şəkildə qəbul edilməsi məqsədilə baxılması üçün Təşkilat tərəfindən bütün Razılığa gələn hökumətlərə göndərilir.

(b) Hər hansı qeyd olunan dəyişiklik bütün Razılığa gələn hökumətlər tərəfindən qəbul edildiyi tarixdən on iki ay sonra qüvvəyə minir (əgər əvvəlcədən digər tarix razılaşdırılmazsa). Sözügedən sənədi aldığı bildirilməyən, yaxud dəyişikliyi rədd etməyən hər hansı Razılığa gələn hökumət ilk məlumatı aldıqdan sonra üç il müddətində həmin dəyişikliyi qəbul etmiş hesab edilir.

(c) Əgər təklif edilən hər hansı dəyişiklik Təşkilat tərəfindən bütün Razılığa gələn hökumətlərə ilk dəfə göndərildikdən sonra üç il müddətində bu bəndin (b) yarı-bəndi ərsasında qəbul edilməzsə, həmin təklif rədd edilmiş hesab olunur.

(3) Təşkilatda baxıldıqdan sonra dəyişiklik:

(a) Razılığa gələn hökumətin müraciəti ərsasında, onun tərəfindən bu Konvensiyaya dəyişikliyə dair hər hansı təklif Təşkilat tərəfindən baxılır (nəzərə alınır). Əgər bu, Təşkilatın Dəniz Təhlükəsizliyi Komitəsində iştirak edənlərin və səs verənlərin üçdə-iki hissəsinin səs çoxluğu ilə qəbul edilərsə, sözügedən dəyişiklik haqqında məlumat Təşkilatın Assambleyası tərəfindən nəzərə alınmağa ən azı altı ay qalmış Təşkilatın üzvlərinə və bütün Razılığa gələn hökumətlərə göndərilir.

(b) Əgər bu, Assambleyada iştirak edənlərin və səs verənlərin üçdə-iki hissəsinin səs çoxluğu ilə qəbul edilərsə, sözügedən dəyişiklik Təşkilat tərəfindən bütün Razılığa gələn hökumətlərə qəbul edilməsi (təsdiq) üçün göndərilir.

(c) Qeyd olunan dəyişiklik razılığa gələn hökumətlərin üçdə iki hissəsi tərəfindən qəbul edildikdən sonra on iki ay sonra qüvvəyə minir. Qüvvəyə minməzdən əvvəl Razılığa gələn hökumətlərin hər hansı biri tərəfindən həmin dəyişikliyi qəbul etmədiyi

barədə bəyanatla çıxış etdiyi hallar istisna olmaqla, sözügedən dəyişiklik bütün Razılığa gələn hökumətlərlə əlaqədar qüvvəyə minir.

(d) Üçdə-iki hissəsinin əksəriyyətinin iştirak etdiyi və səs verdiyi Assambleya, o cümlədən, Dəniz Təhlükəsizliyi Komitəsində təmsil edilən və Assambleyada iştirak edən və səs verən hökumətlərin üçdə-iki hissəsi sözügedən dəyişikliyi qəbul edən zaman belə bir qərar qəbul edilməsini təklif edə bilər ki, (c) yarım-bəndi əsasında bəyanatla çıxış edən və vacib əhəmiyyət kəsb edən belə bir dəyişiklikliyin qüvvəyə minməsindən sonra on iki ay müddətində həmin dəyişikliyi qəbul etməyən hər hansı Razılığa gələn hökumətin həmin müddət sona çatdıqdan sonra bu Konvensiyaya qoşulmasına xitam verilsin. Bu təklif bu Konvensiyaya qəbul edilməzdən öncə razılığa gələn hökumətlərin üçdə-iki hissəsi tərəfindən qəbul edilməlidir. Bu bənddə qeyd edilənlər bu Konvensiyaya bu bənd əsasında dəyişiklik edilməsinə dair tədbir görülməsini ilk dəfə təklif edən Razılığa gələn hökumətin istənilən zaman bu maddənin (2), yaxud (4) sayılı bəndinə uyğun olaraq arzu olunan hesab etdiyi qeyd olunan alternativ tədbiri görməsinə mane olur.

(4) Konfrans tərəfindən dəyişiklik:

(a) Razılığa gələn hökumətlərin ən azı üçdə-bir hissəsi tərəfindən razılaşdırılmış hər hansı Razılığa gələn hökumətin müraciəti əsasında bu Konvensiya dəyişiklikləri nəzərə almaq üçün Təşkilat tərəfindən hökumətlərin konfransı keçirilir.

(b) Razılığa gələn hökumətlərin iştirakı ilə keçirilən səsvermədə onların üçdə iki səs çoxluğu ilə qeyd olunan konfrans tərəfindən qəbul edilmiş hər bir dəyişiklik qəbul üçün Təşkilat tərəfindən bütün Razılığa gələn hökumətlərə çatdırılır.

(c) Qeyd olunan dəyişiklik razılığa gələn hökumətlərin üçdə iki hissəsi tərəfindən qəbul edildikdən sonra on iki ay sonra qüvvəyə minir. Qüvvəyə minməzdən əvvəl Razılığa gələn hökumətlərin hər hansı biri tərəfindən həmin dəyişikliyi qəbul etmədiyi barədə bəyanatla çıxış etdiyi hallar istisna olmaqla, sözügedən dəyişiklik bütün Razılığa gələn hökumətlərlə əlaqədar qüvvəyə minir.

(d) Üçdə-iki hissəsinin əksəriyyətinin iştirak etdiyi və səs verdiyi, (a) yarım-bəndinə uyğun olaraq keçirilən konfransda belə bir qərar qəbul edilməsini təklif edə bilər ki, (c) yarım-bəndi əsasında bəyanatla çıxış edən və vacib əhəmiyyət kəsb edən belə bir dəyişiklikliyin qüvvəyə minməsindən sonra on iki ay müddətində həmin dəyişikliyi qəbul etməyən hər hansı Razılığa gələn hökumətin həmin müddət sona çatdıqdan sonra bu Konvensiyaya qoşulmasına xitam verilsin.

(5) Gəminin quruluşu ilə əlaqədar bu maddə əsasında bu Konvensiyaya edilən hər hansı dəyişiklik yalnız həmin dəyişikliyin qüvvəyə mindiyi tarixdə, yaxud həmin tarixdən sonra kil hissəsinin bünövrəsi qoyulmuş, yaxud eyni inşaat mərhələsində olan gəmilər üçün tətbiq edilir.

(6) Təşkilat bu maddə əsasında bu Konvensiyaya edilən hər hansı dəyişiklik barədə məlumatla birgə həmin dəyişikliyin qüvvədə minəcəyi tarixlə birgə məlumatı bütün Razılığa gələn hökumətlərə verir.

(7) Bu maddə əsasında hər hansı qəbul, yaxud bəyanat yazılı bildiriş formasında Təşkilata göndərilir və Təşkilat da öz növbəsində, sözügedən qəbul, yaxud bəyanatın daxil olduğu barədə bütün Razılığa gələn hökumətlərə bildiriş verir.

Maddə 30

Denonsasiya

(1) Bu Konvensiya həmin Razılığa gələn hökumət üçün bu Konvensiya qüvvəyə mindiyi tarixdən etibarən beş il keçdikdən sonra hər hansı vaxtda istənilən Razılığa gələn hökumət tərəfindən denonsasiya edilə bilər.

(2) Denonsasiya digər bütün Razılığa Gələn Hökumətlərə daxilolma tarixini, eləcə də qeyd olunan denonsasiyanın qüvvəyə minmə tarixini göstərməklə daxil olan hər hansı bir denonsasiya sənədi haqqında bildiriş verən Təşkilatın Baş katibinə denonsasiya barədə sənədi saxlamağa təhvil vermək yolu ilə həyata keçirilir.

(3) Denonsasiya bir ilə qüvvəyə minir, yaxud qeyd olunan müddət Təşkilat tərəfindən qəbul edildikdən sonra denonsasiya sənədində müəyyən oluna bilər.

Maddə 31

Dayandırılma

(1) Hökuməti Razılığa gələn hökumət olan dövlətin həyati maraqlarına mənfi təsir edən hərbi əməliyyatların, yaxud digər fəvqəladə halların baş verdiyi təqdirdə həmin hökumət bu Konvensiyanın tətbiqini tamamilə, yaxud onun hər hansı bir hissəsinin tətbiqini dayandıra bilər. Dayandıran hökumət qeyd olunan dayandırma hadisəsi barədə dərhal Təşkilata məlumat verməlidir.

(2) Qeyd olunan dayandırma hadisəsi digər Razılığa gələn hökumətləri qeyd olunan gəmilər onların limanlarında olduğu zaman həmin gəmilər üzərində nəzarətə dair hər hansı hüquqdan məhrum etmir.

(3) Dayandıran hökumət qeyd olunan dayandırma hadisəsinə istənilən zaman xitam verə bilər və o, qeyd olunan dayandırma hadisəsi barədə Təşkilata dərhal məlumat verməlidir.

(4) Təşkilat qeyd olunan hər hansı dayandırma hadisəsi, yaxud ona xitam verilməsi barədə məlumatı bu maddə əsasında bütün Razılığa gələn hökumətlərə verir.

Madde 32

Ərazilər

(1)

(a) Hər hansı ərazidə hakimiyyəti idarə etmək qismində çıxış edən Birləşmiş Millətlər Təşkilatı və ya beynəlxalq münasibətlərə cavabdehlik daşıyan Razılığa gələn hökumət qısa bir müddət ərzində qeyd olunan ərazi ilə məsləhətləşmələr aparır və həmin məsləhətləşmələrin mövzusu bu Konvensiyanın həmin ərazilərdə yayılmasından ibarət olur və onlar bu Konvensiyanın həmin ərazilərdə yayılmasına dair yazılı bildirişi Təşkilata göndərmək imkanına malikdir.

(b) Bildirişi aldığı tarixdən (bildirişdə bu tarix göstərilir), yaxud hər hansı digər qeyd olunan tarixdən sonra bu Konvensiya orada sözügedən ərazidə yayılır.

(2)

(a) Bu maddənin (1) sayılı bəndinin (a) yarım-bəndi əsasında bəyanat (ərizə) vermiş Birləşmiş Millətlər Təşkilatı, yaxud hər hansı Razılığa gələn hökumət bu Konvensiyanın hər hansı əraziyə yayıldığı tarixdən etibarən beş il müddəti sona çatdıqdan sonra istənilən vaxt yazılı formada Təşkilata bildiriş göndərərək həmin bildirişdə adı çəkilən hər hansı qeyd olunan əraziyə bu Konvensiyanın yayımının dayandırılması barədə məlumat verə bilər.

(b) Təşkilat tərəfindən bildiriş alındıqdan sonra həmin bildirişdə adı çəkilən hər hansı əraziyə bu Konvensiyanın yayımı bir il müddətinə, yaxud həmin bildirişdə göstərilən daha uzun müddətə dayandırılır.

(3) Təşkilat bütün Razılığa gələn hökumətlərə bu Konvensiyanın hər hansı əraziyə yayılması barədə bu maddənin (1) sayılı bəndi əsasında məlumat verir və qeyd olunan dayandırma barədə bu maddənin (2) sayılı bəndi əsasında məlumat verir və hər iki halda bu Konvensiyanın yayılması və ya yayımının dayandırılması tarixlərini göstərir.

Maddə 33

Qeydiyyat

(1) Bu Konvensiya Təşkilatda saxlanılır və Təşkilatın Baş Katibi onun əsl mətninin təsdiq edilmiş surətlərinin həmin Konvensiyanı imzalamış və ya ona qoşulmuş bütün Dövlətlərin Hökumətlərinə göndərir.

(2) Bu Konvensiya qüvvəyə mindikdən dərhal sonra o, Birləşmiş Millətlər Təşkilatı Nizamnaməsinin 102-ci maddəsinə müvafiq surətdə qeydiyyata alınır.

Maddə 34

Dillər

Bu Konvensiya ingilis və fransız dillərində bir əsl nüsxədə tərtib edilmişdir və bütün mətnlər eynidir. Rus və ispan dillərinə rəsmi tərcümələri hazırlanaraq imzalanmış əsl mətnlərlə birlikdə saxlanmağa təhvil verilir.

BUNUN TƏSDİQİ OLARAQ, öz Hökumətləri tərəfindən lazımi qaydada səlahiyyət verilmiş aşağıda imza edənlər bu Konvensiyanı imzalamışlar*.

LONDONDA aprelin beşi, 1966-cı ildə imzalanmışdır.

ƏLAVƏ I YÜK MARKALARININ MÜƏYYƏN EDİLMƏSİ QAYDASI I FƏSİL ÜMUMİ

Bu qaydalar yükün, ballastın və s.-nin gəminin ləpəyə davamlılığının mühafizə edilməsi və onların hədsiz gərginlik yaratmadığı halları nəzərdə tutur. Bu qaydalar həm də

gəminin ləpəyə davamlılığı və onların mövcud olduğu yerdə gəminin otaqlara bölünməsinə dair beynəlxalq tələblərin yerinə yetirilməsini nəzərdə tutur.

1 saylı qayda

Gəmilərin möhkəmliyi və ləpəyə davamlılığı (zədəsiz vəziyyətdə sabitliyi)

(1) Administrasiya gəminin konstruksiyasının ümumi möhkəmliyinin təyin olunmuş suüzəri borta müvafiq olaraq suya oturma dərəcəsi üçün yetərli olduğundan əmin olmalıdır.

(2) Təşkilatın, o cümlədən, Administrasiya tərəfindən tanınmış təsnifat cəmiyyətinin müvafiq tələbləri əsasında layihələndirilmiş, konstruksiya edilmiş və texniki qulluq göstərilmiş gəminin məqbul möhkəmlik səviyyəsini 2-1 saylı qaydanın müddəalarına uyğun olaraq tətbiq edilən ölkə standartlarını təmin etdiyini nəzərə almaq olar. Yuxarıda göstərilmiş müddəalar bu Əlavədə birbaşa adı çəkilməyən möhkəmlik və konstruksiya üçün standartlara dair bu əlavə ilə əhatə edilən bütün strukturlara, avadanlıqlara və sistemlərə tətbiq edilir.

(3) Əmələtmə (uyğunluq)

(a) 1 iyul 2010-cu ildən əvvəl inşa edilmiş gəmilər Administrasiya üçün məqbul hesab edilən zədəsiz vəziyyətdə sabitlik tələblərinə cavab verməlidir

(b) 1 iyul 2010-cu ildən sonra inşa edilmiş gəmilər minimum 2008 İS Məcəlləsinin A hissəsinin tələblərinə cavab verməlidir (: Bu sənədlə əvəz edilib: [Res.MSC.270\(85\)](#))

Adı	İCLL 2003 Dəyişiklik / ƏLAVƏ I / Qayda 2
Qüvvəyə minmə tarixi	1/1/2005

2 saylı qayda

Tətbiqi

(1) Mexaniki hərəkət vasitələrinə malik gəmilər, həmçinin müstəqil hərəkət vasitələrinə malik olmayan lixterlər, barjlar və ya digər gəmilərin suüzəri bortları 1-dən 40-dək (daxil olmaqla) qaydalara müvafiq olaraq təyin edilir.

(2) 41-dən 45-dək saylı qaydaların müddəalarına uyğun olaraq (1) saylı bənddə göstərilmiş suüzəri bortlara əlavə olaraq, göyertəsində yük qismində meşə materialları daşıyan gəmilərə taxta suüzəri bortlar təyin edilə bilər.

(3) Yelkən daşımaq üçün layihələndirilmiş gəmilərə (yeganə, yaxud əlavə hərəkət vasitəsinə malik olan) və yedək gəmilərinə 1-dən 40-dək (daxil olmaqla) saylı qaydaların müddəalarına uyğun olaraq suüzəri bortlar təyin edilir. Əlavə suüzəri bortlar Administrasiyanın tələbinə uyğun olaraq tələb oluna bilər.

(4) Ağac, yaxud istifadəsi Administrasiyanın təsdiq etdiyi digər materiallardan hazırlanan mürəkkəb konstruksiyaya malik gəmilər, yaxud bu Əlavənin tətbiqini məqsəduyğun və ya praktiki cəhətdən mümkünə hesab edən konstruksiyaya malik gəmilərə suüzəri bortların təyin edilməsi Administrasiya tərəfindən müəyyən edilə bilər.

(5) 10-dan 26-dək (daxil olmaqla) saylı qaydalar minimum suüzəri bort təyin edilmiş hər bir gəmiyə tətbiq edilir. Minimumdan böyük suüzəri bort təyin edilmiş gəmi üçün bu tələblər yüngülləşdirilə bilər, bir şərtlə ki, Administrasiya nəzərdə tutulmuş təhlükəsizlik şərtlərindən razı qalsın.

(6) Təyin edilmiş yay suüzəri bortu elə artırılır ki, axırncı suya oturma dərəcəsi həmin gəmi üçün minimum yay suüzəri bortuna uyğun gələn suüzəri bortdan çox olmasın, lakin, faktiki suüzəri bort göyertəsindən aşağıda yerləşdiyi fərz edilən suüzəri bort göyertəsi 12, 14-1-dən 20, 23, 24 və 25-dək saylı qaydalara uyğun olaraq ən azı standart üst tikilinin hündürlüyünə bərabər olur.

(7) Digər xüsusi hallar nəzərdə tutulmadıqda, bu Əlavənin qaydaları 1 yanvar 2005-ci il tarixdə, yaxud həmin tarixdən sonra kil hissəsinin təməli qoyulmuş və yaxud eyni tikinti mərhələsində olan gəmilərə tətbiq edilir.

(8) 1 yanvar 2005-ci il tarixdə, yaxud həmin tarixdən əvvəl kil hissəsinin təməli qoyulmuş və yaxud eyni tikinti mərhələsində olan gəmilər üçün Administrasiya Yük nişanı haqqında 1966-cı il tarixli beynəlxalq konvensiya (onunla əlaqədar 1988-ci il tarixli Protokol ilə dəyişikliklər) əsasında tətbiq edilən tələblərə əməl edildiyini təmin etməlidir.

(9) Təşkilatın Dəniz Təhlükəsizliyi Komitəsi tərəfindən MSC.97(73) sayılı qətnamə ilə qəbul edilmiş Yüksəksürətli gəmilərin təhlükəsizliyi haqqında 2000-ci il tarixli beynəlxalq məcəllənin (HSC məcəlləsi) tələblərinə cavab verən və bu məcəllədə nəzərdə tutulduğu kimi yoxlanılmış və sertifikatlaşdırılmış yüksəksürətli gəmilər bu Əlavənin tələblərini yerinə yetirmiş hesab edilir. 2000-ci il tarixli HSC məcəlləsi əsasında verilmiş şəhadətnamələr və icazələr bu Əlavə əsasında verilmiş şəhadətnamələr kimi eyni qüvvəyə və təsdiqə malikdir.

Adı	İCLL / İCLL 2013 Dəyişiklik /Qayda 2-1
Qüvvəyə minmə tarixi	1/1/2015

2-1 saylı qayda

Tanınmış təşkilatlara səlahiyyətlərin verilməsi

Administrasiya bu Konvensiyanın 13-cü maddəsində və 1(2) sayılı qaydada adı çəkilən təşkilatlara, o cümlədən, təsnifat cəmiyyətlərinə, bu Konvensiyanın müddəalarına və 1-ci və 2-ci hissədən (müddəaları məcburidir) və 3-cü hissədən (müddəaları tövsiyə xarakterlidir) ibarət olan, Təşkilat tərəfindən mümkün dəyişikliklər nəzərə alınmaqla, Təşkilat tərəfindən MSC.349(92) sayılı qətnamə ilə aşağıdakı şərtlərlə qəbul edilmiş Tanınmış təşkilatlar haqqında məcəlləyə (RO Məcəlləsi) müvafiq olaraq səlahiyyət verir:

(a) RO Məcəlləsinin 1-ci və 2-ci hissələrinə dəyişikliklər bu Konvensiyanın VI maddənin müddəalarına uyğun olaraq qəbul edilir, qüvvəyə minir və qüvvədə qalır;

(b) RO Məcəlləsinin 3-cü hissələrinə dəyişikliklər bu Konvensiyanın VIII maddənin müddəalarına uyğun olaraq qəbul edilir; və

(c) Dəniz Təhlükəsizliyi Komitəsi tərəfindən və Dəniz Mühitinin Mühafizəsi Komitəsi tərəfindən qəbul edilmiş hər hansı dəyişiklik analoji xarakter daşıyır və eyni zamanda müvafiq qaydada qüvvəyə minir (**KR**: Bu sənədlə əvəz olunub: **Res.MSC.350(92)** sayılı qətnamə).

Adı	İCLL 2014 Dəyişiklik / ƏLAVƏ I / Qayda 3
Qüvvəyə minmə tarixi	1/1/2016

3 sayılı qayda

Bu Əlavələrdə istifadə edilmiş anlayışlar və terminlər

(1) Uzunluq

(a) "Uzunluq" kilin üst hissəsindən ölçülmüş bortun 85%-ə bərabər olan ən kiçik bortun nəzəri hündürlüyündəki suyun səviyyəsinin (su xəttinin) 96% cəmi uzunluğudur, yaxud forştevnin ön kənarından eyni su xəttindəki sükan ballerinin oxuna kimi olan uzunluqdur (əgər bu, daha uzun olarsa)

(b) Sükan ballerinə malik olmayan gəmilər üçün uzunluq (L) su xəttinin 96% uzunluğuna bərabər (su xəttinin 85%-ə bərabər ən kiçik bortun nəzəri hündürlüyündən keçən uzunluğu) götürülməlidir.

(c) Əgər forştevnin konturu 85%-ə bərabər olan bortun ən kiçik bortun nəzəri hündürlüyündəki suyun səviyyəsinin (su xəttinin) yuxarısında çuxur formasında olarsa, o halda, həm bütöv uzunluğun burun perpendikulyarı, eləcə də forştevnin ön kənarı müvafiq olaraq forştevnin konturunun (həmin su xəttindən yuxarıda) ön kənarında şaquli proyeksiyasına malik nöqtədən götürülür.

(d) Kil ayrılığı ilə layihələndirilmiş gəmilərdə gəminin uzunluğunun dəyişdiyi D_{min} bortunun ən kiçik bortun nəzəri hündürlüyünün 85%-nə bərabər olan hündürlükdən keçən, gəminin kil xəttinə paralel xətdə yerləşən (o cümlədən, skeq), suüzəri bortun göyertəsinin nəzəri yəhərvəri xətti ilə təmas yaradan su xətti konstruksiya edilmiş su xətti ilə paralel olmalıdır.

Bortun ən kiçik bortun nəzəri hündürlüyü – kilin üst hissəsindən bortun təmas nöqtəsindəki suüzəri bort göyertəsinin bimsinə kimi ölçülən şaquli məsafədir (bu şəklə baxın: 3.2).

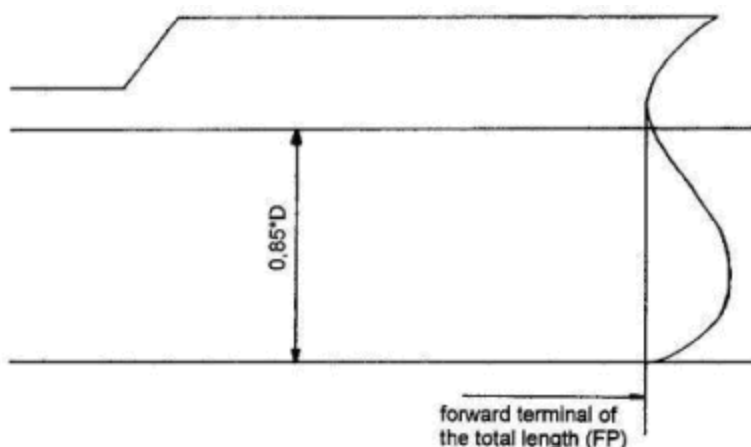

Figure 3.1

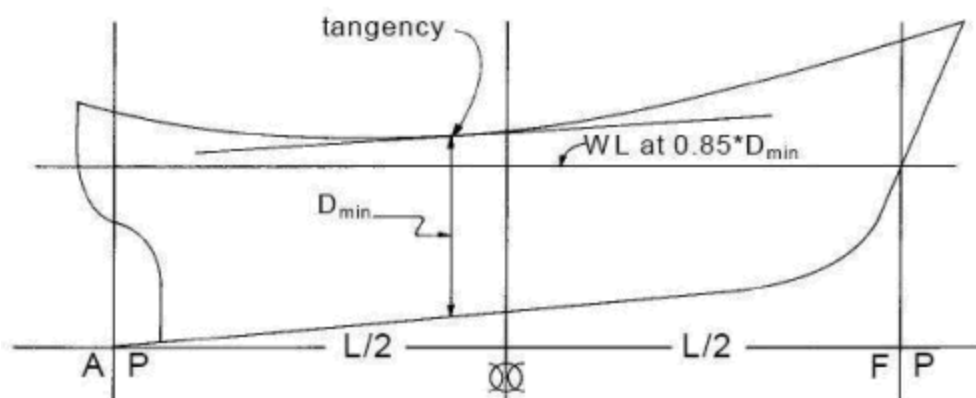

Figure 3.2

(2) Perpendikulyarlar. Burun və korma perpendikulyarları uzunluğun (L) burun və korma uclarından götürür. Burun perpendikulyarı uzunluğun ölçüldüyü su xəttinin üzərində forştevni ön kənarı ilə üst-üstə düşür.

(3) Gəminin orta hissəsi. Gəminin orta hissəsi uzunluğun (L) mərkəzidir.

(4) Gəminin nəzəri eni. Digər xüsusi hallar nəzərdə tutulmadıqda, gəminin nəzəri eni (B) gəminin orta hissəsindən başlayaraq metal haşiyəli şpanqoutların nəzəri haşiyəsinə (kənarına) kimi və korpusun xarici səthinə kimi ölçülən gəminin maksimal nəzəri enidir.

(5) Bortun nəzəri hündürlüyü

(a) Bortun nəzəri hündürlüyü kilin üst hissəsindən göyertənin suüzəri bortunun traverzinədək (göyertə bimsinin üst hissəsində) ölçülən şaquli məsafəsidir. Taxtadan hazırlanmış və kompozit konstruksiyaya malik gəmilərdə bu məsafə kil şpuntunun aşağı kənarından ölçülür. Gəminin orta hissəsinin aşağı tərəfindəki forma dayaz xassəli olarsa, yaxud korma hissəsi avadanlıqla təchiz edilərsə, bu məsafə dib hissə xəttinin yastı tərəfindən başlayaraq kilin yan səthinədək ölçülür.

(b) Göyertənin bort ilə dəyirmi birləşməsinə malik gəmilərdə bortun nəzəri hündürlüyü göyertənin və bortun davam edən nəzəri xəttinin kəsişmə nöqtəsində ölçülməlidir (əgər bu birləşmə bucaq şəkilli konstruksiyaya malik olarsa).

(c) Əgər bortun göyertəsinin pilləsi (çıxıntısı) olarsa və göyertənin qaldırılmış hissəsi bortun nəzəri hündürlüyünün müəyyən edilməli olduğu nöqtədək uzanarsa, o halda, bortun nəzəri hündürlüyü, qaldırılmış hissə ilə paralel xətt boyunca göyertənin aşağı hissəsindən uzanan istinad xəttinədək ölçülməlidir.

(6) Suüzəri bortun dərinliyi (D)

(a) Suüzəri bortun dərinliyi (D) gəminin orta hissəsində bortun nəzəri hündürlüyü, üstəgəl bort göyertəsinin qalınlığıdır.

(b) Suüzəri bortun dərinliyi (D) göyertənin bort ilə nəzəri eni 4%-dən böyük radiusda dəyirmi birləşməsinə malik olan, yaxud digər qeyri-adi birləşməyə malik olan gəmilərdə suüzəri bortun dərinliyi (D) üst tərəfdən şaquli bortlarla və eyni dəyirmi bimsrlə gəminin orta kəsişməsinə malik olan hündürlüyüdür və o, faktiki orta kəsişmənin sahəsinə bərabərdir.

(7) Tamamlıq (bütövlük) əmsalı

(a) Tamamlıq (bütövlük) əmsalı (Cb) aşağıdakı düsturla verilir:

$$C_b = \frac{A}{L \cdot B \cdot d_1} ; \text{ where}$$

V - çıxıntılı hissələr istisna olmaqla metal haşiyəyə (üzlüyə) malik gəminin nəzəri su basımı həcmidir; və digər materialdan hazırlanmış gəmilərdə isə korpusun xarici səthində gəminin nəzəri su basımı həcmidir, belə ki, onların hər ikisi nəzəri suya oturma dərəcəsinə d1 götürülür; və burada d1 ən kiçik bortun nəzəri hündürlüyünün 85%-nə bərabərdir.

(b) Çoxkorpuslu gəmilərin tamamlıq (bütövlük) əmsalını hesablayan zaman tək bortlu gəminin nəzəri enindən deyil, (4) sayılı bənddə müəyyən edildiyi kimi, gəminin tam nəzəri enindən istifadə etmək lazımdır.

(8) Suüzəri bort.

Təyin olunmuş suüzəri bort göyertə xəttinin yuxarı kənarından əlaqədar yük nişanının yuxarı kənarına kimi yuxarıdan aşağıya doğru şaquli şəkildə ölçülən gəminin orta hissəsidir.

(9) Suüzəri bort göyertəsi

(a) Suüzəri bort göyertəsi gəminin bortlarında hissə-hissə açılan bütün dəliklərini bağlamaq üçün vasitələrə malik olan və dəliklərin sukeçirməz formada bağlanması üçün vasitələrlə təchiz olunmuş, adətən havanın və dənizin təsirinə açıq olan (məruz qalan) ən yüksəkdə yerləşən bütöv göyertədir.

(b) as a suüzəri bort göyertəsi qismində göyertədən aşağıda yerləşir.

Gəminin mülkiyyətçisinin seçiminə uyğun olaraq və Administrasiyanın təsdiqinə müvafiq olaraq göyertədən aşağısı suüzəri bort göyertəsi qismində qəbul edilə bilər, bir şərtlə ki, onlar ən azı maşın şöbəsi və peak arakəsmələrin arasında və davamlı köndələn hissələrin arasında, burun və korma istiqamətdə bütöv və daimi göyertədən ibarət olsun.

(i) Əgər göyertədən aşağıdakı bu yerləşmə pillələrə malik olarsa, o halda, göyertənin ən aşağı xətti və göyertənin yuxarı hissəsinə paralel olaraq onun davamı suüzəri bort göyertəsi kimi götürülür.

(ii) Suüzəri bort göyertəsi göyertədən aşağıya təyin edildiyi zaman suüzəri bortun təyin edilməsi və hesablanması üçün şərtlər tətbiq edilərkən suüzəri bort göyertəsindən yuxarıya doğru uzanan korpusun həmin hissəsi üst tikili hesab edilir. Məhz həmin göyertədən suüzəri bort hesablanır.

(iii) Suüzəri bort göyertəsi göyertədən aşağıya təyin edildiyi zaman qeyd olunan göyertə ən azı gəminin bortlarında uyğun şəkildə quraşdırılmış və yük otaqlarının arasında yuxarı göyertəyədək uzanan hər bir sukeçirməz arakəsmədə köndələn istiqamətdə yerləşən stringerlərdən ibarət olmalıdır. Bu stringerlərin eni gəminin quruluşunu və istismarını nəzərə alaraq stringerləri uyğun şəkildə quraşdırılmasına imkan verən ölçüdən az olmamalıdır. Stringerlər hər hansı bir formada elə yerləşməlidir ki, onlar həm də gəminin konstruksiya tələblərinə cavab vermək imkanına malik olsun.

(c) Qırıq-qırıq (müntəzəm olmayan) suüzəri bort göyertəsi, çıxıntılı (pilləli) suüzəri bort göyertəsi

(i) Suüzəri bort göyertəsində girintili-çıxıntılı hissə (resess) gəminin bortunadək uzanarsa və bir bordtan digərinədək uzunluğu bir metrdən böyük olarsa, həmin açıq göyertənin ən aşağı xətti və göyertənin yuxarı hissəsinə paralel olan bu xəttin davamı suüzəri bort göyertəsi kimi götürülür (bu şəklə baxın: 3.3).

(ii) Suüzəri bort göyertəsində girintili-çıxıntılı hissə (resess) bir bordtan digərinədək uzanmasa, onda göyertənin yuxarı hissəsi suüzəri bort göyertəsi kimi götürülür (bu şəklə baxın: 3.3).

(iii) Göyertədə suüzəri bort göyertəsi qismində təyin edilmiş açıq göyertədən aşağıda yerləşən bir bordtan digərinə uzanmayan girintili-çıxıntılı hissələri (resesslər) nəzərə almamaq mümkündür, bir şərtlə ki, açıq göyertədəki bütün dəliklər su keçirməyən bağlayıcı ləvazimatlarla təchiz edilmiş olsun.

(iv) Açıq qalan girintili-çıxıntılı hissələrə və davamlılığa sərbəst səthin təsirlərinə mütləq şəkildə diqqət yetirilməlidir.

(v) (i)-dən (iv)-dək olan yarım-bəndlərin müddəaları fərdi şəkildə diqqət tələb edən yerqazan (dib dərinləşdirən) qurğulara, qrun t daşıyan şalandalara, yaxud açıq tryumlu digər eyni növlü gəmilərə tətbiq edilməsi nəzərdə tutulmur

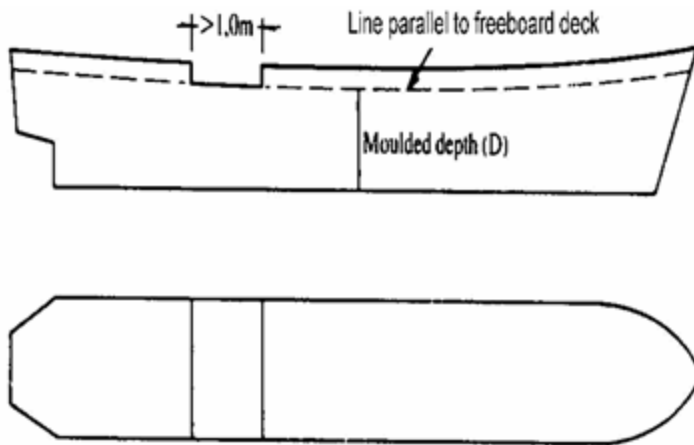

Figure 3.3

(a) Üst tikili gəminin bir bortundan digərinə uzanan suüzəri bort göyertəsinin üzərində yerləşən, yaxud bortun üzü gəminin nəzəri eninə (B) nisbətdə 4%-dən böyük olan korpusun daxili üzündən ibarət olmayan qapalı göyertədir.

(b) Qapalı (üzəri örtülmüş) üst tikili aşağıdakı üst tikilidən ibarətdir:

(i) etibarlı konstruksiyaya malik sonuncu arakəsmələr;

ii) qapılarla təchiz edilmiş bu arakəsmələrdəki giriş dəlikləri (əgər varsa) 12 sayılı qaydanın tələblərinə cavab verməlidir;

(iii) Üst tikililərin bortlarındakı və ya uclarındakı digər bütün dəliklər etibarlı sukeçirməz bağlayıcı vasitələrlə təchiz edilir. Əgər ekipaj üçün bütöv açıq göyertənin ən yuxarı hissəsindəki yerdən və yaxud həmin yerdən də yuxarıdakı hər hansı məkandan başlayaraq həmin üst tikililərin daxilində yerləşən maşın, yaxud digər iş otaqlarına arakəsmə dəlikləri bağlı olduğu bütün vaxtlarda mövcud olan alternativ vasitələrin köməyi ilə çatmaq üçün giriş təchiz edilməzsə, orta tikili və ya yut qapalı hesab edilmir.

(c) Üst tikilinin hündürlüyü bortda üst tikili göyertə bimsilərinin yuxarı hissəsindən suüzəri bort göyertə bimsilərinin yuxarı hissəsinə kimi ölçülən ən kiçik şaquli hündürlükdür.

(d) Üst tikilinin uzunluğu (S) uzunluq (L) daxilində uzanan həmin üst tikilinin bir hissəsinin orta uzunluğudur.

(e) Orta tikili. Orta tikili burun, yaxud korma perpendikulyarınadək uzanmayan üst tikilidir.

(f) Yut. Yut – üst tikilidir və o, korma perpendikulyarından burun perpendikulyarının korma hissəsindəki yerədək uzanır. Yut, korma perpendikulyarından kormada yerləşən nöqtədən başlaya bilər.

(g) Bak (yuxarı göyertənin ön hissəsi). Bak (yuxarı göyertənin ön hissəsi) korma perpendikulyarından burunda yerləşən nöqtəyədək burun perpendikulyarından uzanan üst tikilidir. Bak (yuxarı göyertənin ön hissəsi) burun perpendikulyarından burunda yerləşən nöqtədən başlaya bilər.

(h) Bütöv üst tikili. Bütöv üst tikili ən azı burundan korma perpendikulyarınadək uzanan bir üst tikilidir.

(i) Ucaldılmış kvarterdek. Ucaldılmış kvarterdek korma perpendikulyarından buruna tərəf uzanan üst tikilidir və o, adətən, normal üst tikiliyə nisbətən kiçikdir və bütöv burun arakəsməsinə malikdir (açılmayan növlü bort illüminatorları etibarlı fırtına qapaqları və boltla bərkidilən lyuk qapaqları ilə təchiz edilir) (bu şəkllə baxın: 3.4). Əgər burun arakəsməsi qapılara və ya digər giriş dəliklərinə görə bütöv olmazsa, həmin üst tikili yut hesab olunur.

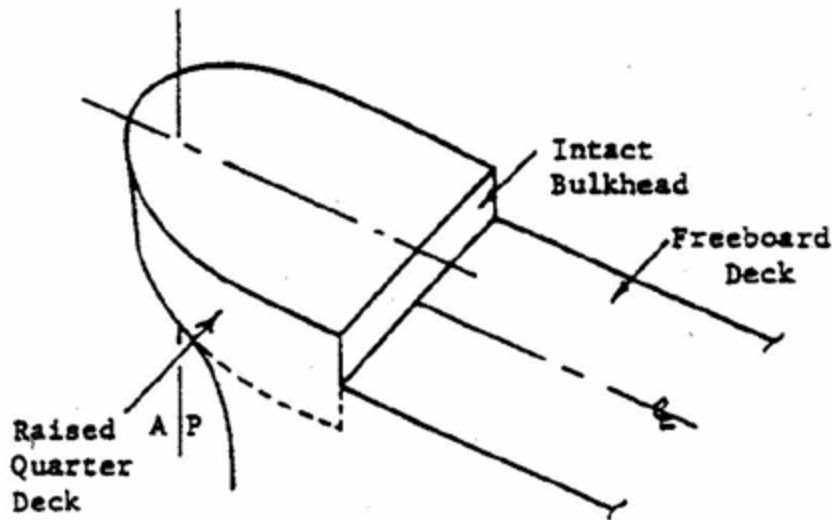

Figure 3.4

(11) Üst tikili göyertəsi. Üst tikili göyertəsi üst tikilinin yuxarı hüdudunu (sərhədini) formalaşdırır.

(12) Hamar göyertəli gəmi. Hamar göyertəli gəmi - suüzəri bort göyertəsində üst tikiliyə malik olan gəmidir.

(13) Sukeçirməz. Sukeçirməz dedikdə, hər hansı dəniz şəraitində suyun gəmiyə keçməməsi nəzərdə tutulur.

(14) Su buraxmayan. Su buraxmayan dedikdə, su sütununun maksimal təzyiqinə qarşı yetərli səviyyədə müqavimət göstərməklə istənilən istiqamətdə konstruksiya vasitəsilə onun davam gətirə biləcəyi suyun qarşısının alınması bacarığı nəzərdə tutulur.

(15) Quyu. Quyu dedikdə, göyertədə havadan qorunmayan hər hansı bölgədə suyun yığıla biləcəyi məkan nəzərdə tutulur. Quylar göyertədə iki və ya daha çox sayda göyertə strukturları ilə məhdudlaşan göyertə əraziləri hesab olunur.

(16) 2008 İS Məcəlləsi dedikdə MSC.267(85) sayılı qətnamə ilə qəbul edilmiş Gəmilərin zədəyə qarşı davamlılığı haqqında 2008-ci il tarixli Beynəlxalq Məcəllə nəzərdə tutulur ki, bu da təqdimat haqqındakı A hissəsindən (müddəaları məcburidir) və B hissəsindən (müddəaları tövsiyə xarakterlidir) ibarətdir və aşağıdakıları müəyyən edir:

.1 Məcəllənin A və B hissələrinin müqəddiməsinə dəyişikliklər bu Konvensiyanın Əlavəyə tətbiq edilən dəyişiklik prosedurları ilə əlaqədar 1988-ci il tarixli Yük nişanı haqqında protokolun I fəslindən başqa, VI maddəsinin müddəalarına uyğun olaraq qəbul edilir, qüvvəyə minir və qüvvədə qalır; və

.2 Məcəllənin B hissəsinə dəyişikliklər Dəniz Təhlükəsizliyi Komitəsi tərəfindən Prosedur Qaydalara uyğun olaraq qəbul edilir.

(17) Audit yoxlaması dedikdə, audit meyarlarının hansı səviyyədə yerinə yetirildiyini müəyyən etmək məqsədilə audit sübutunun əldə edilməsi və onun obyektiv şəkildə qiymətləndirilməsi üçün sistemli, müstəqil və sənədləşdirilmiş proses nəzərdə tutulur.

(18) Audit yoxlaması sistemi (sxemi) dedikdə, Təşkilat tərəfindən və Təşkilat tərəfindən işlənilib hazırlanmış təlimatları nəzərə almaqla,* Təşkilat tərəfindən təsis edilmiş BDT üzv dövlətinin audit yoxlaması sistemi (sxemi) nəzərdə tutulur.

* Bu sənədə istinad edin: BDT üzv dövlətinin audit yoxlaması sistemi (sxemi) üçün çərçivə və prosedurlar - Təşkilat tərəfindən bu qətnamə ilə qəbul edilmişdir: [A.1067\(28\)](#) sayılı qətnamə.

(19) İcra məcəlləsi dedikdə, BDT sənədlərinin icrası məcəlləsi (III Məcəllə) nəzərdə tutulur - Təşkilat tərəfindən bu qətnamə ilə qəbul edilmişdir: [A.1070\(28\)](#) sayılı qətnamə.

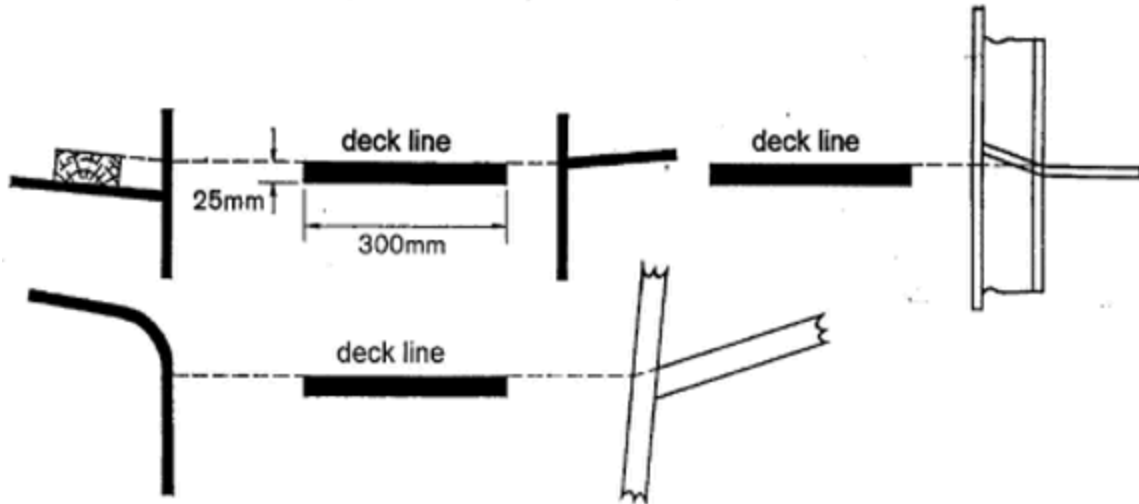
(20) Audit yoxlaması standartı dedikdə, İcra məcəlləsi nəzərdə tutulur. (**KR**: Bu sənəd ilə əlavə edilib: [Res.MSC.375\(93\)](#))

Adı	İCLL 2003 Dəyişiklik / ƏLAVƏ I / Qayda 4
Qüvvəyə minmə tarixi	1/1/2005

4 sayılı qayda

Göyertə xətti

Göyertə xətti uzunluğu 30 mm olan və eni 25 mm olan üfüqi xətdir. O, gəminin hər bir bortunun orta orda hissəsində və yuxarı kənarında işarələnir və adətən suüzəri bort göyertəsinin yuxarı səthi ilə korpusun xarici ilə kəsişən fasiləsiz hissəsindən keçir (şəkil 4.1-də təsvir edildiyi kimi), bir şərtlə ki, göyertə xəttini digər sabit nöqtə ilə yerləşdirmək mümkün olsun və həm də suüzəri bort buna müvafiq şəkildə korrektə edilsin. İstinad nöqtəsinin yeri və suüzəri bort göyertəsinin eyniləşdirmə kodu bütün hallarda Beynəlxalq yük nişanı haqqında şəhadətnamədə göstərməlidir.

Şəkil 4.1 Göyertə xətti

Adı	İCLL 2003 Dəyişiklik / ƏLAVƏ I / Qayda 5
Qüvvəyə minmə tarixi	1/1/2005

5 sayılı qayda

Yük markasının nişanı

Yük markasının nişanı uzunluğu 450 mm olan və eni 25 mm olan üfüqi xətt ilə kəsişən və yuxarı kənarı üzüyün mərkəzindən keçən xarici diametri 300 mm ölçüdə olan və eni 25 mm üzükdən ibarət olmalıdır. Bu üzüyün mərkəzi gəminin orta hissəsində və göyertə xəttinin yuxarı kənarının aşağısında şaquli şəkildə ölçülən, təyin edilmiş yay suüzəri burtu ilə bərabər məsafədə (şəkil 6.1-də təsvir edildiyi kimi) yerləşməlidir.

Adı	İCLL 2003 Dəyişiklik / ƏLAVƏ I / Qayda 6
Qüvvəyə minmə tarixi	1/1/2005

6 sayılı qayda

Yük markasının nişanı ilə istifadə edilən markalar

(1) Bu qaydaya müvafiq olaraq təyin edilmiş yük xəttini işarələyən markalar uzunluğu 230 mm olan və eni isə 25 mm olan üfüqi xətlərdən ibarət olur və digər xüsusi hallar nəzərdə tutulmadıqda, o, 25 mm burun istiqamətinə, sağ bucaqlarda, eni 25 mm şaquli xətt boyunca uzanır və üzüyün mərkəzindən 540 mm irəliyə doğru məsafədə nişanlanır (şəkil -də təsvir edildiyi kimi 6.1).

(2) Aşağıdakı markalardan istifadə edilir:

(a) Üzüyün mərkəzindən keçən və həmçinin S ilə işarə edilən xəttin yuxarı kənarı tərəfindən göstərilən yay yük markası.

(b) Xəttin yuxarı kənarı ilə müəyyən edilən və W ilə işarələnən qış yük markası.

(c) Xəttin yuxarı kənarı ilə müəyyən edilən və WNA ilə işarələnən Şimali Atlantika üçün qış yük markası.

(d) Xəttin yuxarı kənarı ilə müəyyən edilən və T ilə işarələnən Tropik yük markası.

(e) Xəttin yuxarı kənarı ilə müəyyən edilən və F ilə işarələnən Yay fəslində içməli su üçün yük markası. Yay fəslində içməli su üçün yük markası şaquli xətdən işarələnir. Yay fəslində içməli su üçün yük markası ilə yay yük markası arasındakı fərq digər yük markalarında içməli suyu yükləmək edilən dəyişiklikdir.

(f) Xəttin yuxarı kənarı ilə müəyyən edilən və TF ilə işarələnən və şaquli xətt ilə kormya tərəf çəkilən içməli su üçün tropik yük markası.

(3) Əgər taxta suüzəri bortlar bu qaydalara müvafiq olaraq təyin edilərsə, taxta yük markaları adi yük markalarına əlavə olaraq çəkilir. Bu markalar uzunluğu 230 mm olan və eni isə 25 mm olan üfüqi xətlərdən ibarət olur və digər xüsusi hallar nəzərdə tutulmadıqda, o, 25 mm burun istiqamətinə, sağ bucaqlarda, eni 25 mm şaquli xətt boyunca uzanır və üzüyün mərkəzindən 540 mm irəliyə doğru məsafədə nişanlanır (şəkil -də təsvir edildiyi kimi 6.2).

(4) Aşağıdakı taxta yük markalarından istifadə edilir:

(a) Xəttin yuxarı kənarı ilə müəyyən edilən və LS ilə işarələnən yay taxta yük markası.

(b) Xəttin yuxarı kənarı ilə müəyyən edilən və LW ilə işarələnən qış üzrə taxta yük markası.

(c) Xəttin yuxarı kənarı ilə müəyyən edilən və LWNA ilə işarələnən Şimali Atlantika üçün qış üzrə taxta yük markası.

(d) Xəttin yuxarı kənarı ilə müəyyən edilən və LT ilə işarələnən tropik taxta yük markası .

(e) Xəttin yuxarı kənarı ilə müəyyən edilən və LF ilə işarələnən və şaquli xətdən burun istiqamətinə çəkilən yayda içməli su üçün taxta yük markası. Yayda içməli su üçün taxta yük markası ilə yay taxta yük markası arasındakı fərq digər yük markalarında içməli suyu yükləmək edilən dəyişiklikdir.

(f) Xəttin yuxarı kənarı ilə müəyyən edilən və ilə işarələnən LTF və şaquli xətdən burun istiqamətinə çəkilən, içməli su üçün tropik taxta yük markası.

(5) Əgər gəminin xassəsi, onun istismar şəraiti və ya naviqasiya məhdudiyyəti hər hansı mövsümi xətlərin tətbiqini mümkünəş edərsə, həmin xətləri çəkməmək mümkündür.

(6) Əgər gəmi üçün minimal ölçüdə böyük suüzəri bort təyin edilərsə, belə ki, yük markası minimum suüzəri bortda bu protokola uyğun olaraq mövsüm üzrə ən aşağı yük markası təyin edilmiş səviyyədə aşağıda, yaxud ona müvafiq şəkildə yerləşərsə, içməli su üçün yük markasını çəkmək lazımdır.

(7) Şimali Atlantika üçün qış yük markası eyni şaquli xəttə müvafiq olaraq qış yük markası ilə eyni olduğu hallarda bu yük markası W ilə işarələnir. Qüvvədə olan digər beynəlxalq konvensiyaların tələb etdiyi alternativ/əlavə yük markaları (1) sayılı bənddə müəyyən edilmiş sağ bucaqlarda və şaquli xətdən işarələnmə bilər.

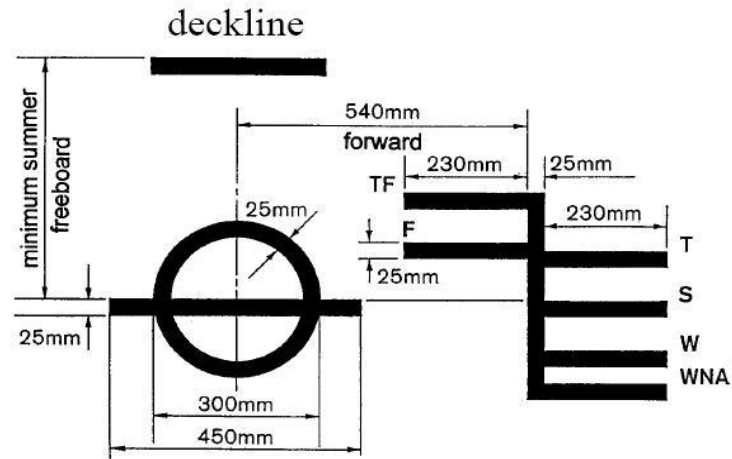

Figure 6.1 Load line mark and lines to be used with this mark

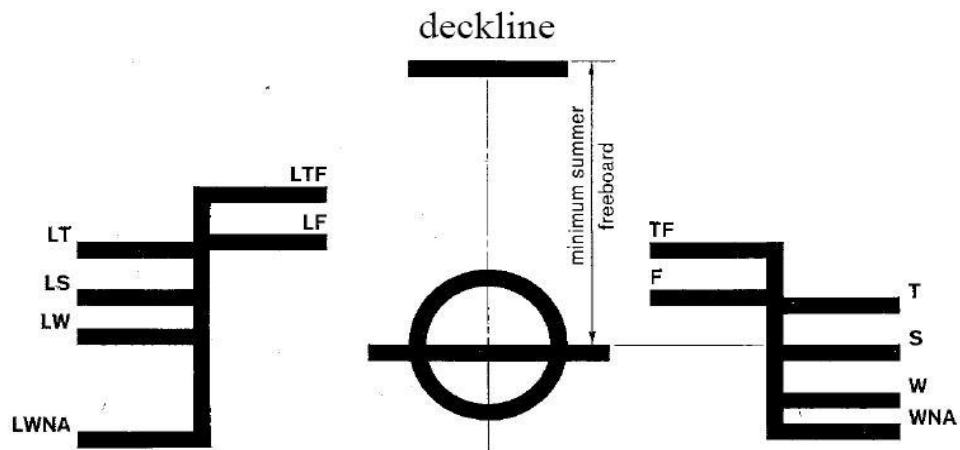

Figure 6.2 Timber load line mark and lines to be used with this mark

Adı	İCLL 2003 Dəyişiklik / ƏLAVƏ I / Qayda 7
Qüvvəyə minmə tarixi	1/1/2005

Yük markasını təyin edən təşkilatın nişanı

Yük markalarını təyin edən təşkilatın nişanı üzünün mərkəzindən, yaxud onun yuxarisından və ya aşağısından keçən üfüqi xəttin yuxarisindəki yük markası ilə yanaşı göstərilə bilər. Bu marka təşkilatın adını göstərmək üçün dördədən artıq olmayan hərfdən ibarət olmalı və onların hər birinin hündürlüyü 115 mm və eni isə 75 mm olmalıdır.

Adı	İCLL 2003 Dəyişiklik / ƏLAVƏ I / Qayda 8
Qüvvəyə minmə tarixi	1/1/2005

8 sayılı qayda

Markaların vurulmasının təfərrüatları

Üzük, xətlər və hərflər tutqun fonun üzərində ağ rənglə, yaxud sarı boya ilə və ya açıq fonun üzərində qara boya ilə rənglənilir. Onlar həm də Administrasiyanın tələblərinə uyğun olaraq gəmilərin bortlarının üzərində daimi şəkildə qalmasını təmin etmək üçün işarələnməlidir. Markalar yaxşı görünmə qabiliyyətinə malik olmalı və əgər lazım olarsa, bu məqsədlə xüsusi tədbirlər görülməlidir.

Adı	İCLL 2003 Dəyişiklik / ƏLAVƏ I / Qayda 9
Qüvvəyə minmə tarixi	1/1/2005

9 sayılı qayda

Markaların yoxlanılması

Konvensiyanın 13-cü maddəsinin müddəalarına uyğun olaraq fəaliyyət göstərən vəzifəli şəxs və ya inspektor gəminin bortlarının üzərində markaların düzgün və daimi şəkildə vurulduğunu təmin etməyənədək gəmiyə Beynəlxalq yük nişanı haqqında şəhadətnamə verilmir.

II FƏSİL

SUÜZƏRİ BORTUN TƏYİN EDİLMƏSİ ŞƏRTLƏRİ

10 sayılı qayda

Kapitana təqdim ediləsi məlumatlar

(1) Hər bir yeni gəminin kapitanına gəminin yüklənməsi və ballastlaşdırılmasına imkan yarada biləcək məlumatlar verilməlidir və bu məlumatlar gəminin quruluşunda qəbuledilməz gərginliyin yaranmasından uzaq durmağa imkan verməlidir. Əgər Administrasiya lüzumsuz hesab edərsə, bu tələb müəyyən uzunluğa, konstruksiyaya və ya sinfə məxsus gəmilər üçün tətbiq edilmir.

(2) Kapitana veriləsi məlumatlar Administrasiya, yaxud tanınmış təşkilat tərəfindən təsdiq edilmiş formada olmalıdır. Sabitlik haqqında məlumatlar və yükləmə haqqında məlumatlar həmçinin (1) sayılı bəndin əsasında tələb olunduğu zaman gəminin möhkəmliyi ilə əlaqədardır və həmin məlumatlar Administrasiya tərəfindən təsdiq edilmiş olduğunu göstərən sübut ilə birgə bütün vaxtlarda gəmidə olmalıdır.

(3) İnşası sona çatdıqdan sonra yana əyilmə sınağından keçirilməsi tələb olunmayan gəmi qüvvədə olan Dənizdə insan həyatının mühafizəsinə dair Beynəlxalq Konvensiya əsasında aşağıdakı kimi olmalıdır:

(a) elə formada yana əyilməlidir ki, mərkəzin faktiki su basımı və mövqeyi gəminin yüksüz vəziyyəti üçün müəyyən etmək mümkün olsun;

(b) əgər Administrasiya təsdiq edərsə, inşası sona çatdıqdan sonra yana əyilmə sınağından keçirilməsi tələbindən azad edilir, bir şərtlə ki, eyni seriyadan olan gəminin yana əyilmə sınağından əldə edilmiş əsas ləpəyə davamlılıq haqqında məlumatlar mövcud olsun və göstərilsin və qeyd olunan gəmi üçün ləpəyə davamlılıq haqqında məlumatları Administrasiyanın tələblərinə uyğun olaraq əldə etmək mümkün olsun;

(c) əgər Administrasiya korpusun spesifik proporsiyasına, qurğusuna, möhkəmliyinə və ya formasına görə yana əyilmə sınağının praktiki cəhətdən mümkün və ya təhlükəsiz olmadığı qərarına gələrsə, yaxud doğru olmayan nəticələrin əldə olunmasına gətirib çıxarsa, gəminin

yüksüz yoxlama ilə təsdiq edilmiş müfəssəl çəki vasitəsilə yüksüz xassələri müəyyən edilir;

(d) gəminin adi istismar şəraitində rast gəlmək ehtimalı olan bütün şərtlər altında sürətli və sadə proses vasitəsilə gəminin sabitliyinə dair istifadə məqsədilə kapitana doğru məlumatlar əldə etmək imkanı yaratmaq üçün o, zəruri məlumatlarla* təmin edilir; və

* **A.749(18) sayılı qətnamə** ilə, müvafiq dəyişikliklərlə Təşkilat tərəfindən qəbul edilmiş Bütün gəmilərin zədəyə qarşı davamlılığı haqqında Məcəlləyə (BDT-nin sənədləri ilə əhatə edilmişdir) istinad edin.

(e) gəminin möhkəmliyi ilə əlaqədardır və həmin məlumatlar Administrasiya tərəfindən təsdiq edilmiş olduğunu göstərən sübut ilə birgə bütün vaxtlarda gəmidə olmalıdır.

(4) Əgər gəmiyə hər hansı dəyişiklik edilərsə və bu, kapitana verilən yükləmə və ya ləpəyə davamlılıq haqqında məlumatlarda əks olunarsa, həmin məlumatlar dəyişiklik edilərək təqdim edilməlidir. Əgər zəruri olarsa, gəmi yenidən yana əyilmə sınağından keçirilməlidir.

Adı	İCLL 2003 Dəyişiklik / ƏLAVƏ I / Qayda 11
Qüvvəyə minmə tarixi	1/1/2005

11 sayılı qayda

Üst tikilinin axırncı arakəsmələri

Qapalı (üzəri örtülmüş) üst tikililərin xaricdə qalan arakəsmələri məqbul möhkəmlik səviyyəsində olmalıdır.

Adı	İCLL 2003 Dəyişiklik / ƏLAVƏ I / Qayda 12
Qüvvəyə minmə tarixi	1/1/2005

12 sayılı qayda

Qapılar

(1) Qapalı (üzəri örtülmüş) üst tikililərdəki arakəsmələrdə yerləşən bütün giriş dəlikləri arakəsməyə daimi və möhkəm formada birləşdirilən polad, yaxud digər bərabər səviyyəli materialdan hazırlanmış qapılarla təchiz edilir və qapılar elə bərkidilir və quraşdırılır ki, bütün quruluş eyni möhkəmliyə malik olsun, arakəsmə kimi dəliyi olmasın və qapıları bağlayarkən sukeçirməz olsun. Bu qapıların

sukeçirməzliyini təmin edən vasitələr kipkəclərdən və sıxıcı vasitələrdən və yaxud onlara bərabər vasitələrdən ibarət olmalı və arakəsməyə, yaxud qapıların özlərinə daimi şəkildə bərkidilməli və qapılar elə quraşdırılmalıdır ki, onları arakəsmənin hər iki tərəfindən istismar etmək mümkün olsun.

(2) Əgər Administrasiya icazə verməzsə, qapılar çölə açılmalıdır ki, dənizin təsirinə qarşı əlavə mühafizə vasitələrini təmin etmək mümkün olsun.

(3) Əgər bu qaydalarda başqa şəkildə nəzərdə tutulmazsa, qapalı (üzəri örtülmüş) üst tikililərin sonundakı arakəsmələrdə yerləşən giriş dəliklərinin kominqslərinin hündürlüyü ən azı göyertədən 380 mm yuxarıda olmalıdır.

(4) Portativ (çıxarılan) kominqslərdən bir qayda olaraq, istifadə edilməməlidir. Halbuki, ağır əlavə hissələrin və ya bu kimi eyni vasitələrin yüklənməsini/boşaldılmasını asanlaşdırmaq məqsədilə aşağıdakı şərtlər əsasında portativ kominqslər quraşdırıla bilər.

(a) onlar gəminin limanı tərk etməsindən əvvəl quraşdırılır; və

(b) kominqslər kipkəclə təchiz edilməli və bir-birinə yaxın məsafədə yerləşmiş keçirici boltlar vasitəsilə bərkidilməlidir.

Adı	İCLL 2003 Dəyişiklik / ƏLAVƏ I / Qayda 13
Qüvvəyə minmə tarixi	1/1/2005

13 sayılı qayda

Yük lyuklarının, qapıların və ventilyatorların yerləşdiyi məkanlar

Bu qaydaların məqsədləri üçün yük lyuklarının, qapıların və ventilyatorların iki yerləşdiyi məkan aşağıdakı kimi müəyyən edilir:

1-ci məkan – gəminin burun perpendikulyarından uzunluğunun dördü birində biri arasında yerləşmiş suüzəri bortun açıq göyertələri və ucaldılmış kvarterdeklər və həmçinin, üst tikilinin açıq göyertələri.

2-ci məkan – gəminin burun perpendikulyarından uzunluğunun dördü birində biri çərçivəsində kormada yerləşən və suüzəri bort göyertəsindən yuxarıda üst tikilinin ən azı bir standart hündürlüyündə yerləşən üst tikilinin açıq göyertələri. Gəminin burun perpendikulyarından uzunluğunun dördü birində biri çərçivəsində kormada yerləşən və suüzəri bort göyertəsindən yuxarıda üst tikilinin ən azı iki standart hündürlüyündə yerləşən üst tikilinin açıq göyertələri.

Adı	İCLL 2003 Dəyişiklik / ƏLAVƏ I / Qayda 14
Qüvvəyə minmə tarixi	1/1/2005

14 sayılı qayda

Yük lyukları və digər lyuklar

(1) 1-ci və 2-ci məkanlardakı yük lyuklarının və digər lyukların sukeçirməzliyini təmin etmək üçün tikinti və vasitələr ən azı 16 sayılı qaydanın tələblərinə uyğun gəlməlidir, lakin, qeyd olunan yük lyuklarına 15 sayılı qaydanın tətbiq edilməsinə icazə Administrasiya tərəfindən verilir.

(2) Üst tikili göyertəsindən yuxarıdakı göyertələrdə yerləşən mühafizə olunmayan yük lyuklarının kominqsləri və lyuk qapaqları Administrasiyanın tələblərinə cavab verməlidir.

Adı	İCLL 2003 Dəyişiklik / ƏLAVƏ I / Qayda 14-1
Qüvvəyə minmə tarixi	1/1/2005

14-1 sayılı qayda

Lyukların kominqsləri

(1) Yük lyuklarının kominqsləri yerləşdikləri məkanlara uyğun olaraq etibarlı konstruksiyaya malik olmalı və onların göyertədən yuxarıdakı hündürlükləri ən azı aşağıdakı kimi olmalıdır:

(a) 600 mm, 1-ci rayonda yerləşərsə; və

(b) 450 mm, 2-ci rayonda yerləşərsə.

(2) Əgər 16(2)-dən (5)-dək sayılı qaydalara uyğun olan yük lyukları olarsa, həmin kominqslərin hündürlüyü kiçildilə bilər, yaxud kominqslərdən istifadə edilməyə bilər, bir şərtlə ki, istənilən dəniz şəraitində gəminin təhlükəsizlik səviyyəsinin aşağı düşmədiyi Administrasiyanı qane etsin.

Adı	İCLL 2003 Dəyişiklik / ƏLAVƏ I / Qayda 15
Qüvvəyə minmə tarixi	1/1/2005

15 sayılı qayda

Portativ (çıxarıla bilən) qapaqlarla bağlanmış və brezent və sıxıcı qurğularla təchiz edilmiş yük

lyukları

Lyuk qapaqları

(1) Lyuk qapaqları üçün hər bir dayaq səthinin eni ən azı 65 mm olmalıdır.

(2) Əgər lyukların qapaqları taxtadan hazırlanmış olarsa, onların hamarlandıqdan sonra qalınlıqları 1.5 m-dən böyük aralıqlarla əlaqədar ən azı 60 mm olmalıdır. Əgər qapaqlar yumşaq poladdan hazırlanarsa, onların bərkliyi 16(2) - (4)-dək qaydanın tələblərinə uyğun olaraq hesablanmalı, hesablanmış ehtiyat möhkəmlik 1.25 olmalıdır (materialın ən yüksək axıcılıq həddi ilə münasibətdə). Onlar elə layihələndirilməlidir ki, yük altında əyilmə nəticəsində aşırımdan 0.0056 dəfə çox olmasın.

Qapaqlar

Portativ bimslər

(4) Tryum lyuklarının qapaqlarını saxlamaq üçün portativ bimslər yumşaq poladdan hazırlandığı zaman möhkəmlik 1-ci rayonda trymlar üzərində ehtimal edilən 3.5 t/m^2 yükdən az olmamaq şərti ilə hesablanmalıdır və 1-ci rayonda trymlar üzərində 2.6 t/m^2 yükdən az olmamaq şərti ilə hesablanmalıdır və 1.47 əmsalı materialın ən yüksək axıcılıq həddini keçməməlidir. Onlar elə layihələndirilməlidir ki, yük altında əyilmə nəticəsində aşırımdan 0.0044 dəfə çox olmasın.

(5) 1-ci rayonda trymlar üzərində ehtimal edilən yüklər 24 m-dən kiçik gəmilər üçün 2 t/m^2 -dək azaldıla bilər və o, uzunluğu 100 m olan gəmilər üçün 3.5 t/m^2 yükdən az olmamalıdır. 2-ci rayonda trymlar üzərində müvafiq yüklər $.5 \text{ t/m}^2$ və 2.6 t/m^2 -dək azaldıla bilər. Bütün hallarda aralıq uzunluqdakı qiymətlər uzunluq interpolyasiyası vasitəsilə əldə edilir.

Tağşəkilli qapaqlar

(6) Əgər tağşəkilli qapaqlardan portativ bimslərin əvəzinə istifadə edilərsə və qapaqlar yumşaq poladdan hazırlanarsa, o halda, onların bərkliyi 16(2) - (4)-dək qaydanın tələblərinə uyğun olaraq hesablanmalı və 1.47 əmsalı materialın ən yüksək axıcılıq həddini keçməməlidir. Onlar elə layihələndirilməlidir ki, yük altında əyilmə nəticəsində aşırımdan 0.00446 dəfə çox olmasın. Qapaqların üst hissələrini yaradan yumşaq polad lövhənin qalınlığı tilin bərkliyi arasındakı məsafəni ən azı bir faizini təşkil etməli, yaxud 6 mm olmalıdır (hansı daha çox olarsa).

(7) Qapaqların möhkəmliyi və bərkliyi yumşaq poladdan başqa, digər ekvivalent materialdan hazırlanmalı və uyğun olan yumşaq polada dair Administrasiyanın tələblərinə uyğun olmalıdır.

Dayaqlar, yaxud bəndlər (yuvalar)

(8) Bimslər üçün dayaqlar, yaxud bəndlər (yuvalar) etibarlı konstruksiyaya malik olmalı və bimslərin etibarlı şəkildə quraşdırılması və bərkidilməsi üçün etibarlı qurğu imkanlarını təmin etməlidir. Əgər yuvarlanan bims növlərindən istifadə edilərsə, həmin qurğular lyukun bağlı olduğu zaman bimslərin etibarlı şəkildə yerində qalmasını təmin etməlidir.

Çənbərlər

(9) Çənbərlər pazların konusşəkilli quruluşuna uyğun olmalıdır. Onların eni ən azı 65 mm olmalı və onların arasındakı mərkəzlər arasındakı məsafə isə 600 mm-dən böyük olmalı deyil; kənar çənbərlər hər bir kəsintisiz və köndələn tərəfdəki lyukun bucaqlarından 150 mm-dən böyük olmayan məsafədə quraşdırılmalıdır.

Şinlər və pazlar (çivlər)

(10) Şinlər və pazlar etibarlı və yaxşı vəziyyətdə olmalıdır. Pazlar bərk ağac materialından və ya ona bərabər materialdan hazırlanmalıdır. Onlar 1:6 nisbətində konusvari olmalı və nazik ucları isə 13 mm-dən böyük olmalı deyil.

Brezentlər

(11) 1-ci və 2-ci rayonda yerləşmiş hər bir lyuk üçün yaxşı vəziyyətdə ən azı iki brezent təchiz edilməlidir. Bu brezentlər sukeçirməz və kifayət qədər möhkəm olmalıdır. Onlar ən azı standart çəki və keyfiyyətə malik təsdiq edilmiş materialdan hazırlanmalıdır.

Lyuk qapaqlarının bərkidilməsi

(12) Şinlər quraşdırıldıqdan sonra brezentlərin üzərindəki hər bir lyuk bölməsinin etibarlı və müstəqil şəkildə bərkidilməsi məqsədilə 1-ci və 2-ci rayonda yerləşmiş bütün lyuklar üçün polad zolaqlar, yaxud digər ekvivalent materiallar nəzərdə tutulmalıdır. Uzunluğu 1.5 m-dən böyük olan lyuk qapaqları ən azı bu tipdə olan bərkidici vasitələrlə bərkidilməlidir.

Adı	İCLL 2003 Dəyişiklik / ƏLAVƏ I / Qayda 16
Qüvvəyə minmə tarixi	1/1/2005

Poladdan, yaxud digər ekvivalent materiallardan hazırlanmış yük lyuklarının dənizin təsiri zamanı bağlanması

(1) 1-ci və 2-ci rayonda yerləşmiş bütün lyuklar polad, yaxud digər ekvivalent materialdan hazırlanmış qapaqlarla təchiz edilir. 14(2) sayılı qaydada nəzərdə tutulmuş hallar istisna olmaqla, qeyd olunan qapaqlar sukeçirməz olmalı və kipkəclərlə və bərkidici vasitələrlə təchiz edilməlidir. Sukeçirməzliyin təmin edilməsi üçün vasitələr Administrasiyanın tələblərinə uyğun olmalıdır. Bu qurğular istənilən dəniz şəraitində sukeçirməzlik qabiliyyətini qoruyub saxlamalı və onlar ilkin yoxlama zamanı sukeçirməzlik testləri məqsədilə tələb olunur və onlar həm də şəhadətnamənin yenilənməsi üçün yoxlamalar və illik yoxlamalar, yaxud daha erkən intervallarda tələb oluna bilər.

Lyuk qapağı üçün minimum hesablanmış yüklər

(2) Uzunluğu 100 m və ya daha böyük olan gəmilər üçün:

(a) 1-ci rayonun gəminin burun hissəsinin dördə-bir uzunluğunda yerləşən lyuk qapaqları burun perpendikulyarında dalğa yükləri üçün hesablanır və bu, aşağıdakı düsturla hesablanır:

$$\text{Yük} = 5 + (L_H - 100)a \text{ t/m}^2$$

əgər:

L_H , 340 m-dən uzun olan gəmilər üçün L olarsa, lakin, 100 m-dən kiçik olmazsa və 340 m-dən uzun gəmilər üçün 340 -ə bərabər olarsa;

O halda, 3 sayılı qaydada müəyyən edildiyi kimi, gəminin uzunluğu L -dir;

a - 16.1-ci cədvəldə verilir və 16.2-ci cədvəldə göstərildiyi kimi, uzunluğun dördə-bir hissəsinin sonunda 3.5 t/m^2 -dək azaldılır. Hər bir lyuk qapağı bölməsi üçün istifadə edilən hesablanmış yük onun mərkəzi hissəsində müəyyən edildiyi kimi qəbul edilir.

(b) 1-ci rayondakı digər bütün lyukların qapaqları 3.5 t/m^2 üçün hesablanır.

(c) 2-ci rayondakı lyukların qapaqları 2.6 t/m^2 üçün hesablanır.

(d) Əgər 1-ci rayondakı lyuk suüzəri bort göyərtəsindən standart yüksəklikdən ən azı bir üst tikili qədər yuxarıda yerləşərsə, o, 3.5 t/m^2 üçün hesablanır.

	a
B tipli suüzəri borta malik gəmilər	0.007 4
27(9), yaxud (10) saylı qaydaya müvafiq olaraq azaldılmış suüzəri bort təyin edilmiş gəmilər	0.036 3

Cədvəl 16.1

(3) 24 m uzunluqda olan gəmilər üçün:

(a) 1-ci rayonun gəminin burun hissəsinin dördə-bir uzunluğunda yerləşən lyuk qapaqları 2.43 t/m^2 burun perpendikulyarında dalğa yükləri üçün hesablanır və bu, Cədvəl 16.2-də göstərilədiyi kimi, burun hissəsinin dördə-bir uzunluğunda 2 t/m^2 -dək azaldılır. Hər bir lyuk qapağı bölməsi üçün istifadə edilən hesablanmış yük onun mərkəzi hissəsində müəyyən edildiyi kimi qəbul edilir.

(b) 1-ci rayondakı digər bütün lyukların qapaqları 2 t/m^2 üçün hesablanır.

(c) 2-ci rayondakı lyukların qapaqları 1.5 t/m^2 üçün hesablanır.

(d) Əgər 1-ci rayondakı lyuk suüzəri bort göyertəsindən standart yüksəklikdən ən azı bir üst tikili qədər yuxarıda yerləşərsə, o, 2 t/m^2 üçün hesablanır

(4) 24 m və 100 m uzunluqda olan gəmilər üçün və FP və 0.25L arasında olan rayonlar üçün dalğa yükləri Cədvəl 16.2-də göstərilmiş qiymətlərin uzunluq interpolasiyası vasitəsilə əldə edilir

	Uzununa məkan		
	FP	0.25L	0.25L –dən kormaya
$L > 100 \text{ m}$			
Suüzəri bort göyertəsi	16(2)(a)-də bərabərlik	3.5 t/m^2	3.5 t/m^2
Üst tikili göyertəsi	3.5 t/m^2		2.6 t/m^2

L=100 m			
Suüzəri bort göyertəsi	5 t/m ²	3.5 t/m ²	3.5 t/m ²
Üst tikili göyertəsi	3.5 t/m ²		2.6 t/m ²
L=24 m			
Suüzəri bort göyertəsi	2.43 t/m ²	2 t/m ²	2 t/m ²
Üst tikili göyertəsi	2 t/m ²		1.5 t/m ²

Cədvəl 16.2

(5) Bütün lyuk qapaqları aşağıdakı kimi layihələndirilir:

(a) yuxarıda göstərilən yüklərə və 1.25 amilinə müvafiq olaraq müəyyən edilmiş məhsul üzrə maksimal gərginlik materialın müqavimət üzrə qeyri-sabitliyinin minimal yuxarı həddindən və möhkəmliyinin itkisi zamanı kritik gərginlikdən yüksək olmamalıdır; **KR**: IACS UI LL 66

(b) əyrilik 0.0056 dəfəyədək aşırımda məhdudlaşdırılır; **KR**: IACS UI LL 66

(c) Qapaqların üst hissəsini formalaşdıran polad lövhənin tillər arasından ən azı bir faiz qalınlıqda, yaxud 6 mm-dir (hansı daha böyük olarsa); və

(d) müvafiq korroziya sahəsinə malik olmalıdır.

Bərkidici qurğular

(6) Kipkəclər və sıxaclar istisna olmaqla, digər vasitələrlə sukeçirməzliyin təmin edilməsi qorunub saxlanması Administrasiyanın tələblərinə uyğun olaraq həyata keçirilir.

(7) İstənilən dəniz şəraitində kominqlər üzərində cəmləşən lyuk qapaqları üfüqi yüklərə davam gətirə bilən vasitələrdən istifadə etməklə, bağlı halda yerləşdirilməlidir.

Adı	İCLL 2003 Dəyişiklik / ƏLAVƏ I / Qayda 17
Qüvvəyə minmə tarixi	1/1/2005

17 sayılı qayda

Maşın şöbəsinin dəlikləri

(1) 1-ci yaxud 2-ci rayonda yerləşən maşın şöbəsinin dəlikləri kifayət möhkəmliyə malik olan polad şaxtalarla etibarlı şəkildə haşiyələnməli və mühafizə örtüyünə malik olmalıdır və şaxtaların digər strukturlar vasitəsilə mühafizə edilmədiyi yerlərdə onların möhkəmliyi xüsusi olaraq nəzərə alınmalıdır. Qeyd olunan şaxtalara giriş dəlikləri 12(1) sayılı qaydanın tələblərinə cavab verən qapılarla təchiz edilməli onların kominqləri 1-ci rayonda yerləşən göyertədən 600 mm yuxarıda yerləşməli və 2-ci rayonda yerləşən göyertədən 380 mm yuxarıda yerləşməlidir. Qeyd oluna şaxtalardakı digər dəliklər isə öz yerində daimi şəkildə bərkidilmiş eyni səviyyəli qapaqlarla təchiz edilməlidir.

(2) Əgər maşın şöbəsinin şaxtaları digər strukturlarla mühafizə olunmazsa, o halda, suüzəri bortları 28 sayılı qaydanın 28.2-ci cədvəli əsasında təyin edilmiş suüzəri bortlara nisbətən daha kiçik suüzəri bortlar təyin edilmiş gəmilər üçün ikiqat qapılar (yəni, 12(1) sayılı qaydanın tələblərinə cavab verən daxili və xarici qapılar) tələb olunur. 230 mm ölçüdə olan daxili kominqlərlə birgə 600 mm ölçüdə olan xarici kominqlər təchiz edilir.

(3) Suüzəri bort göyertəsinin və ya yaxud üst tikili göyertəsinin açıq hissəsində yerləşən hər hansı qızdırıcı lyukların, tüstü boruların, yaxud maşın şöbəsi ventilatorının kominqləri göyertədən məqsədəuyğun və praktiki cəhətdən mümkün qədər yuxarıda yerləşməlidir. Bir qayda olaraq, maşın şöbəsinə fasiləsiz şəkildə havalandırma ilə təchiz edən ventilyatorlar 19(3) sayılı qaydaya uyğun olaraq kifayət hündürlükdə olan kominqlərə malik olmalıdır (sukeçirməz vasitələr quraşdırılmadan). Qəza generatoru otağını davamlı şəkildə havalandırma ilə təmin etmək üçün zəruri olan ventilyatorlar əgər sabitliyin (davamlılığın) hesablanması zamanı üzmə qabiliyyətli hesab edilərsə, yaxud aşağıdan gələn dəliyi mühafizə edərsə, 19 (3) sayılı qaydaya

uyğun olaraq kifayət hündürlükdə olan kominqlərə malik olmalıdır (sukeçirməz vasitələr quraşdırılmadan).

(4) Əgər gəminin ölçüsünə və onun qurğularına görə bu tələbi praktiki cəhətdən yerinə yetirmək mümkünsüz olarsa, 19(4) sayılı qaydaya uyğun olaraq sukeçirməz bağlayıcı vasitələrlə təchiz edilmiş maşın şöbəsi və qəza generatoru otağının ventilyatorunun kominqləri üçün nisbətən kiçik hündürlüklərə digər uyğun qurğularla birgə həmin otaqların fasiləsiz, adekvat səviyyədə hava ilə təmin etmək məqsədilə Administrasiya tərəfindən icazə verilə bilər.

(5) Qızdırıcı lyukların dəlikləri poladdan, yaxud digər ekvivalent materialdan istifadə etməklə möhkəm qapaqlarla təchiz edilməli və onlar öz yerində etibarlı şəkildə bərkidilməli və sukeçirməzliyi tam şəkildə təmin etməlidir.

Adı	İCLL 2003 Dəyişiklik / ƏLAVƏ I / Qayda 18
Qüvvəyə minmə tarixi	1/1/2005

18 sayılı qayda

Suüzəri bortda və üst tikili göyertələrdə müxtəlif dəliklər

(1) 1-ci yaxud 2-ci rayonda yerləşən, yaxud üst tikililərin digər qapalı (üzəri örtülmüş) üst tikililərinin daxilində yerləşmiş lyuklar və göyertə illüminatorları sukeçirməzliyi təmin etmək bacarığını təmin edən möhkəm qapaqlarla bağlanmalıdır. Bir-birinə yaxın yerləşmiş boltlar vasitəsilə bərkidilmədikdə həmin qapaqlar daimi formada birləşdirilməlidir.

(2) Yük lyuklarından, maşın şöbəsinin dəliklərindən, lyuklardan və göyertə illüminatorlarından başqa, digər suüzəri bort göyertələrindəki dəliklər qapalı (üzəri örtülmüş) üst tikili ilə, yaxud rubka və ya oxşar tambur of bərabər möhkəmliyə və sukeçirməzliyə malik tikililərlə mühafizə edilməlidir. Eyni şəkildə, suüzəri bort göyertəsinin aşağısından otağa, yaxud qapalı (üzəri örtülmüş) üst tikili daxilinə girişi təmin edən suüzəri bort göyertəsindəki açıq üst tikili göyertəsində, yaxud rubkanın üst tərəfindəki qeyd olunan hər hansı bir dəlik etibarlı rubka, yaxud oxşar tambur vasitəsilə mühafizə edilir. Aşağıya aparan pilləkənlərə giriş imkanı yaradan, qeyd olunan oxşar tamburlardakı, yaxud rubkalardakı qapılar 12(1) sayılı qaydaya uyğun olaraq qapılarla təchiz edilir. Bunun əvəzinə, əgər pilləkənlər (traplar) 12(1) sayılı qaydaya uyğun olaraq qapılarla təchiz edilmiş, etibarlı şəkildə inşa edilmiş oxşar tamburlar daxilində quraşdırılırsa, çöl qapısının sukeçirməz tipli olmağına ehtiyac yoxdur.

(3) Ucaldılmış kvarterdəki üzərindəki rubkanın üst hissəsində, yaxud kiçik ölçüdə olan, standart

kvarterdek hündürlüyə bərabər, yaxud ondan böyük hündürlükdə olan üst tikililərdəki dəliklər məqbul hesab edilən bağlayıcı vasitələrlə təchiz edilir, lakin, onların bu qaydada müəyyən edildiyi kimi, etibarlı rubka, yaxud oxşar tambur vasitəsilə mühafizə edilməsinə ehtiyac yoxdur, bir şərtlə ki, həmin rubkanın hündürlüyü ən azı standart üst tikilinin hündürlüyü qədər olsun. Standart üst tikili hündürlüyündən kiçik olan rubkanın üst döşəməsindəki dəliklər eyni formada hesab edilə bilər.

(4) 1-ci rayonda oxşar tamburlardakı kominqslərin hündürlüyü ən azı 600 mm olmalıdır. 2-ci rayonda isə bu, ən azı 380 mm təşkil etməlidir.

(5) Əgər 3(10)(b) sayılı qaydaya uyğun olaraq suüzəri bort göyertəsindən alternativ giriş kimi bir giriş təchiz edilərsə, o halda, orta tikililərin yaxud yutun kominqslərinin hündürlükləri 380 mm olmalıdır. Eyni üsul suüzəri bort göyertəsindəki rubkalara da tətbiq edilir.

(6) Əgər yuxarıda yerləşmiş göyertədən giriş təmin edilməzsə, onda, suüzəri bort göyertəsindəki rubkaların qapılarının kominqslərinin hündürlükləri 600 mm olmalıdır.

(7) Əgər üst tikililərdə və rubkalara giriş dəliklərinin bağlayıcı vasitələri 12(1) sayılı qaydaya uyğun olmazsa, göyertə daxili dəliklər havaya açıq hesab olunur (yəni, açıq göyertədə yerləşmiş formada).

Adı	İCLL 2003 Dəyişiklik / ƏLAVƏ I / Qayda 19
Qüvvəyə minmə tarixi	1/1/2005

19 sayılı qayda

ventilyatorlar

(1) 1-ci yaxud 2-ci rayonda, suüzəri bort göyertəsinin aşağısındakı, yaxud qapalı (üzəri örtülmüş) üst tikililərin göyertələrindən aşağıdakı otaqlarda yerləşən ventilyatorlar etibarlı şəkildə inşa edilmiş və göyertəyə bərkidilmiş poladdan, yaxud digər ekvivalent materialdan hazırlanmış kominqslərə malik olmalıdır. 1-ci rayonda yerləşən ventilyatorlar ən azı 900 mm göyertədən yuxarıda hündürlüyə malik kominqslərə malik olmalıdır; 2-ci rayonda isə ən azı 760 mm göyertədən yuxarıda hündürlüyə malik kominqslərə malik olmalıdır. Əgər ventilyatorun hər hansı kominqsinin hündürlüyü 900 mm-dən böyük olarsa, bu, xüsusi şəkildə bərkidilməlidir.

(2) Digər qapalı (üzəri örtülmüş) üst tikililərdən başqa, digər üst tikililərdən keçən ventilyatorlar suüzəri bort göyertəsində poladdan, yaxud digər ekvivalent materialdan möhkəm şəkildə inşa

edilmiş kominqlərə malik olmalıdır.

(3) 1-ci rayonda yerləşən və göyertədən 4.5 m-dən də yuxarıya uzanan kominqlərin və 2-ci rayonda yerləşən və göyertədən 2.3 m-dən də yuxarıya uzanan kominqlərin Administrasiya tərəfindən xüsusi olaraq tələb edilməyənədək bağlayıcı qurğularla təchiz edilməsi tələb olunmur.

(4) (3) sayılı bənddə nəzərdə tutulmuş ventilyatorlar istisna olmaqla, ventilyator dəlikləri poladdan, yaxud digər ekvivalent materialdan hazırlanmış sukeçirməz bağlayıcı vasitələrlə təchiz edilir. Uzunluğu 100 m-dən böyük olmayan gəmilərdə bağlayıcı vasitələrin uzunluğu daimi şəkildə bərkidilməlidir; əgər digər gəmilərdə bu təchiz edilməzsə, onlar quraşdırıldıqları ventilyatorların yaxınlığında əlverişli şəkildə yerləşməlidir

(5) Üzəri açıq məkanlarda kominqlərin hündürlüyünü Administrasiyanın tələblərinə uyğun olaraq artırmaq mümkündür.

Adı	İCLL 2003 Dəyişiklik / ƏLAVƏ I / Qayda 20
Qüvvəyə minmə tarixi	1/1/2005

20 sayılı qayda

Hava boruları

(1) suüzəri bort, yaxud üst tikili göyertələrin üzərindən uzanan hava boruları ballast və digər tanklardək uzanarsa, boruların açıq havada qalan hissələri etibarlı konstruksiyaya malik olmalıdır; göyertədən aşağıdan suyun daxil ola biləcəyi yerə kimi hündürlük suüzəri bort göyertəsində ən azı 760 mm-ə, üst tikili göyertəsində isə 450 mm-ə bərabər olmalıdır.

(2) Hündürlüklər gəminin işçi hissəsi ilə kəsişərsə, aşağı hündürlüyü təsdiq etmək mümkündür, bir şərtlə ki, bağlayıcı qurğular və digər hallar aşağı hündürlüyü əsaslandırıdığından Administrasiya razı qalmış olsun.

(3) Hava boruları avtomatik bağlayıcı cihazlarla təchiz edilir.

(4) Tankerlərin üzərində təzyiq-vakuum klapanlarının (PV klapanları) quraşdırılmasına yol vermək olar.

Adı	İCLL 2003 Dəyişiklik / ƏLAVƏ I / Qayda 21
Qüvvəyə minmə tarixi	1/1/2005

21 sayılı qayda

Yük limanları və digər analogi dəliklər

(1) Gəmilərin suüzəri bort göyertəsinin aşağısında, bortlardakı yük limanları və digər analogi dəliklər gəminin korpusunun ətraf haşiyəsi kimi sukeçirməzliyi və konstruksiya möhkəmliyini təmin etmək imkanına malik formada layihələndirilmiş qapılarla təchiz edilməlidir. Əgər Administrasiya tərəfindən digər şəkildə icazə verilməzsə, bu dəliklər çölə açılır. Qeyd olunan dəliklərin sayı gəminin minimal konstruksiyasına və etibarlı şəkildə işləməsinə uyğun gəlməlidir.

(2) Əgər Administrasiya icazə verməzsə, (1) sayılı bənddə sözügedən dəliklərin aşağı kənarı suüzəri bort göyertəsinə paralel çəkilmiş xətdən aşağıda olmalı deyil, belə ki, onun ən aşağı nöqtəsi yük markasının yuxarı kənarından 230 mm-dən az olmayan ən aşağı nöqtəyə malik olmalıdır.

(3) Yük limanlarını və digər analogi dəlikləri (2) sayılı bənddə müəyyən edilmiş xəttədək aşağıdakı aşağı kənarları ilə quraşdırmağa icazə verilərsə, sukeçirməzliyi qoruyub saxlamaq üçün əlavə elementlərdən istifadə edilir.

(4) Bərabər möhkəmliyə malik və su buraxmayan ikinci qapının quraşdırılması qəbul edilən həll yollarından biridir. Bu iki qapı arasındakı şöbədə sızmanı aşkarlayan cihaz təchiz edilir. Bu şöbədən bort almacıqlarına kimi vint ştokuna malik asanlıqla idarə etmək mümkün olan drenaj quraşdırılmalıdır. Çöl qapı çölə açılmalıdır.

(5) Burun (xarici və daxili), bort və korma qapılarının qurğuları və onların bərkidici vasitələri tanınmış təşkilatın tələblərinə, yaxud eyni təhlükəsizlik səviyyəsini təmin edən Administrasiyanın tətbiq edilən ölkə standartlarına uyğun olmalıdır.

Adı	İCLL 2006 Dəyişiklik / ƏLAVƏ I / Qayda 22
Qüvvəyə minmə tarixi	7/1/2008

22 sayılı qayda

Şpiqatlar, giriş və çıxış dəlikləri

(1)

(a) Suüzəri bort göyertəsinin aşağısındakı otaqlar vasitəsilə və yaxud 12 sayılı qaydanın

tələblərinə cavab verən qapılarla təchiz edilmiş suüzəri bort göyertəsindəki üst tikililər və rubkalar vasitəsilə gəminin xarici haşiyəsindən gələn xaricətmə dəlikləri (2) sayılı bənddə nəzərdə tutulmuş hallar istisna olmaqla, suyun gəmiyə keçməsinin qarşısını almaq üçün etibarlı və asan çıxış vasitələrin malik vasitələrlə təchiz edilir. Adətən, hər bir ayrıca xaricətmə dəliyində suüzəri bort göyertəsindən yuxarıda məcburi bağlayıcı vasitələrlə birgə bir ədəd avtomatik əks axın klapanı ilə təchiz edilir. Xaricətmə borusunun daxili üzü yay yük markasından ən azı 0.01L yuxarıda yerləşərsə, həmin xaricətmə dəliyi məcburi bağlayıcı vasitələri olmayan iki ədəd avtomatik əks axın klapanlarına malik ola bilər. Əgər bu məsafə 0.02L-ni keçərsə, məcburi bağlayıcı vasitələrə malik olmayan tək avtomatik əks axın klapanını quraşdırmaq olar. Məcburi bağlayıcı vasitələrə malik olan klapanı idarə etmək üçün vasitələr asanlıqla əldə edilmək imkanına malik olmalı və həmin klapanın açıq, yaxud bağlı olduğunu göstərən indikatorla təchiz edilməlidir.

(b) Suüzəri bort göyertəsindən yuxarıda yerləşən məkandan məcburi bağlayıcı vasitələrə malik bir ədəd avtomatik əks axın klapanının əvəzinə, suüzəri bort göyertəsindən yuxarıda yerləşən məkandan idarə edilən bir ədəd avtomatik əks axın klapanı və bir ədəd buraxıcı klapanı icazə verilə bilər.

(c) Əgər iki ədəd avtomatik əks axın klapanları tələb olunarsa, bort klapanı istismar şərtləri altında baxış (müayinə) üçün hər zamanı əlçatımlı olmalıdır (yəni, bort klapanı Tropik yük markasından yuxarı səviyyədə olmalıdır). Əgər bu tələbi praktiki nöqteyi-nəzərdən icra etmək mümkün olmazsa, bort klapanını Tropik yük markasından yuxarı səviyyədə quraşdırmaq olar, bir şərtlə ki, həmin iki ədəd avtomatik əks axın klapanlarının arasında yerindən idarə edilən buraxıcı klapan quraşdırılsın.

(d) Əgər sanitariya sistemlərinin axıntıları və şpinqatlar maşın şöbəsi rayonunda korpusun haşiyəsindən keçərsə, haşiyə üzərində məkandan idarə edilən bir ədəd avtomatik əks axın klapanı ilə birgə məcburi bağlayıcı klapanın quraşdırılmasına icazə verilir.

d) Bu klapanların idarə etmə elementləri asan əlçatımlı yerdə quraşdırılmalıdır.

(e) Əgər gəmiyə yay taxta yük markası təyin olunarsa, xaricətmə borularının qəbuledici ucları yay taxta yük markasının üzərində göstərilir.

(f) Əks axın klapanları üçün tələblər yalnız gəminin normal istismarı zamanı açıq qalan xaricətmə dəlikləri üçün tətbiq edilir. Dənizdə olan zaman bağlı saxlanılan xaricətmə dəlikləri üçün göyertədən idarə edilə bilən tək vint ştoklu klapanın quraşdırılmasına icazə verilir.

(g) Cədvəl 22.1-də şpinqatlar, giriş dəlikləri və xaricətmə dəlikləri üçün məqbul hesan edilən qurğular verilir.

(2) Yüklərin daşınması üçün istifadə edilən qapalı (üzəri örtülmüş) üst tikililərin xarici haşiyələrindən keçən şpiqatların quraşdırılmasına yalnız o halda icazə verilir ki, gəmi hər iki tərəfə 5° əyildiyi zaman suüzəri bort göyertəsinin kənarı suya batmasın. Digər hallarda isə drenaj qüvvədə olan ərazidə insan həyatının mühafizəsinə dair Beynəlxalq Konvensiyanın tələblərinə uyğun olaraq borddan aparılır.

(3) Daim növbə çəkilən maşın şöbələrində əsas və köməkçi dənizə giriş və xaricətmə dəlikləri mexanizmlərin köməyi ilə yerində idarə edilə bilər. Bu idarəetmə elementləri dərhal istifadə üçün hazır vəziyyətdə olmalı və klapaların bağlı, yaxud açıq olduğunu göstərən indikatorlarla təchiz edilməlidir.

(4) Əgər 450 mm suüzəri bort göyertəsinin aşağısında, yaxud yay yük markasından 600 mm yuxarıda istənilən səviyyədə axıntı qəbul edən korpusdan şpiqatlar və boşaldıcı borular keçərsə, onlar haşiyənin üzərində əks axın klapası ilə təchiz edilir. Əgər bu, (1) sayılı bənddə tələb edilməzsə (*KR*: bu sənədlə əvəz olunub: *Res.MSC.223(82)*) və boru xətti kifayət qalınlığa malik olarsa, bu klapanı quraşdırmamaq mümkündür (aşağıdakı (7) sayılı bəndə baxın).

(5) 12 sayılı qaydanın tələblərinə cavab verən qapıların quraşdırılmadığı, üst tikililərdən, yaxud rubkalardan keçən şpiqatları borddan kənarda aparmaq mümkündür.

(6) Haşiyələrdəki bütün armaturlar və klapalar bu qaydanın tələbinə uyğun olaraq bürüncdən, yaxud digər təsdiq olunmuş özlü materialdan hazırlanmalıdır. Tökmə çuqundan, yaxud analoji materialdan hazırlanan klapaların istifadəsinə yol verilmir. Bu qaydanın istinad edildiyi bütün borular Administrasiyanın tələblərinə uyğun olaraq poladdan, yaxud digər ekvivalent materialdan hazırlanmalıdır.

(7) Şpiqat və boşaldıcı boru xətləri:

(a) Divarı çox qalın olmağı tələb edilməyən şpiqatlar və boşaldıcı borular:

(i) xarici diametri 155 mm-ə bərabər olan, yaxud ondan kiçik olan borular üçün divarın qalınlığı 4.5 mm-dən kiçik olmalı deyil;

(ii) xarici diametri 230 mm-ə bərabər olan, yaxud ondan böyük olan borular üçün divarın qalınlığı 6 mm-dən kiçik olmalı deyil. Aralıq ölçüləri uzunluq interpolasiyası vasitəsilə müəyyən edilir.

(b) Divarı çox qalın olmağı tələb edilən şpiqatlar və boşaldıcı borular:

(i) xarici diametri 80 mm-ə bərabər olan, yaxud ondan kiçik olan borular üçün divarın qalınlığı 7 mm-dən kiçik olmalı deyil;

(ii) xarici diametri 180 mm-ə bərabər olan borular üçün divarın qalınlığı 10 mm-dən kiçik olmalı deyil;

(iii) xarici diametri 220 mm-ə bərabər olan, yaxud ondan böyük olan borular üçün divarın qalınlığı 12.5 mm-dən kiçik olmalı deyil. Aralıq ölçüləri uzunluq interpolyasiyası vasitəsilə müəyyən edilir.

Adı	İCLL 2003 Dəyişiklik / ƏLAVƏ I / Qayda 22-1
Qüvvəyə minmə tarixi	1/1/2005

22-1 sayılı qayda

Zibil xortumları

(1) Aşağıdakı tələblərə cavab verən suüzəri bort göyertəsindən yuxarıda yerləşən məkandan məcburi bağlayıcı vasitələrə malik əks klapan əvəzinə, işçi göyertədən idarə olunan əks klapan ın

əvəzinə, iki ədəd ventilin quraşdırılmasına icazə verilir:

(a) aşağı ventil suüzəri bort göyertəsindən yuxarıdakı məkandan idarə olunur. Bu iki ventil arasında blokada təchiz edilir;

(b) Daxili ucluq sol, yaxud təyin edilmiş yay suüzəri bortuna uyğun olaraq suya oturma dərəcəsində, lakin, yay yükü vaterlaynının yuxarısında 1,000 mm-dən az olmayaraq sağ borda 8.5° əmələ gətirən su xəttindən yuxarıda yerləşir. Əgər daxili ucluq yay yükü vaterlaynından yuxarıda 0.01L-i keçərsə, suüzəri bort göyertəsindən klapanın idarə olunması tələb edilmir, bir şərtlə ki, bort ventili həmişə istismar üçün əlçatımlı olsun; və

(c) Alternativ kimi, yuxarı və aşağı ventilləri xaricətmə qapağı ilə birgə xortumun daxili ucluğundakı rəzəli sukeçirməz qapaqla əvəz etmək olar. Bu örtük və qapaqlar elə blokada olunmalıdır ki, xaricətmə qapağı bunkerin qapağını bağlananadək istismar etmək mümkün olmasın.

(2) Bütöv xortum, o cümlədən, qapaq divarı xeyli qalın olan materialdan inşa edilir.

(3) Ventillər və/yaxud rəzəli qapaqlar üçün idarəetmə elementləri aydın şəkildə bu sözlərlə işarələnməlidir: "İstifadə etmədikdə bağlı saxlayın".

(4) Əgər xortumun daxili ucluğu səmişin gəmisində suüzəri bort göyertəsinin aşağısında yerləşərsə, yaxud zədələnmə və zədəyə qarşı davamlılıq üzrə tələblər yük gəmisinin su xətlərinin tarazlığına tətbiq edilərsə, o halda:

(a) rəzəli qapağın/klapanın daxili ucluğu su buraxmayan olmalıdır;

(b) bu klapan vint ştoklu əks axın klapanı olmalı və ən dərin yük markasının yuxarısındakı asanlıqla əlçatımlı yerdə quraşdırılmalıdır; və

(c) vint ştoklu əks axın klapanı arakəsmə göyertəsindən idarə edilməli və açıq/bağlı indikatorlarla işarələnməlidir. Klapan aydın şəkildə bu sözlərlə işarələnməlidir: "İstifadə etmədikdə bağlı saxlayın".

Adı	İCLL 2003 Dəyişiklik / ƏLAVƏ I / Qayda 22-2
Qüvvəyə minmə tarixi	1/1/2005

22-2 sayılı qayda

Zəncir klüzlərin boruları və zəncir yeşikləri

(1) Zəncir klüzlərin boruları və zəncir yeşikləri yuxarı göyərtədə su buraxmamalıdır.

(2) Əgər giriş vasitələri təchiz edilərsə, onlar möhkəm qapaqla bağlanmalı və bir-birinə yaxın yerləşmiş boltlarla bərkidilməlidir.

(3) Lövbər burazlarının (zəncirləri) keçdiyi zəncir klüzlərin boruları suyun düşməsinə minimuma endirmək üçün daimi birləşdirilmiş bağlayıcı vasitələrlə təchiz edilməlidir.

Adı	İCLL 2003 Dəyişiklik / ƏLAVƏ I / Qayda 23
Qüvvəyə minmə tarixi	1/1/2005

23 sayılı qayda

Bort illüminatorları, pəncərələr və işıq lyukları

(1) Bort illüminatorları və pəncərələr, onların şüşələri, fırtına qapaqları və tufan örtükləri ilə birgə*, əgər təchiz olunarsa, təsdiq edilmiş növdə və etibarlı konstruksiyada olmalıdır. Qeyri-metal çərçivələrin istifadəsinə yol verilmir.

* Fırtına qapaqları pəncərələrin və bort illüminatorlarının daxilində quraşdırılır, lakin, tufan örtükləri isə pəncərələrin xaricində quraşdırılır və giriş mümkün olduğu yerdə onlar rəzə ilə, yaxud portativ ola bilər.

(2) Bort illüminatorları dairəvi, yaxud oval şəkilli dəliklər kimi müəyyən edilir və onların sahəsi 0.16 m²-dən böyük olmur. Sahəsi 0.16 m² -dən böyük olan dairəvi, yaxud oval dəliklər pəncərələr hesab edilir.

(3) Pəncərələr düzbucaq şəkilli dəliklər kimi müəyyən edilir və pəncərənin ölçüsünə nisbətdə hər birküncünün radiusu olur və sahəsi 0.16 m² -dən böyük olan dairəvi, yaxud oval dəliklər hesab edilir.

(4) Aşağıdakı otaqlar üçün bort illüminatorları fırtına qapaqlarının daxilində rəzələrlə təchiz edilir:

(a) suüzəri bort göyərtəsinin aşağısındakı otaqlar;

(b) qapalı (üzəri örtülmüş) üst tikililərin birinci yarusundakı otaqlar; və

(c) möhkəmliyin (davamlılığın) hesablanması zamanı üzmə qabiliyyətli hesab edilən aşağıya aparan dəlikləri mühafizə edən suüzəri bort göyərtəsindəki birinci yarus rubkaları. Əgər suüzəri

bort göyertəsinin aşağısında quraşdırılırsa və dənizin təsiri nəticəsində su keçirməzsə və əgər suüzəri bort göyertəsinin yuxarısında quraşdırılırsa, fırtına qapaqları sukeçirməz şəkildə bağlanmalı və bərkidilməlidir.

(5) Bort illüminatorları elə bir mövqedə quraşdırılır ki, onların kominqləri bortda suüzəri bort göyertəsinə və (B) enindən 2.5%, yaxud 500 mm (hansı daha böyük məsafə olarsa) məsafədəki ən aşağı nöqtəyə malik, yay yük markasının yuxarısında (yaxud yay fəsli üçün taxta yük markaları, əgər təyin edilərsə) paralel çəkilmiş xətdən aşağıda olmasın.

(6) Əgər zədələnmə və zədəyə qarşı davamlılıq üzrə tələb olunan hesablamalar bort illüminatorlarının hər hansı subasma mərhələsində, yaxud sonuncu tarazlılıq su xəttində suya batarsa, onlar açılmayan növdə olmalıdır.

(7) Pəncərələr aşağıdakı məkanlarda quraşdırılır:

(a) suüzəri bort göyertəsinin aşağısında;

(b) axırncı arakəsmələrin, yaxud qapalı (üzəri örtülmüş) üst tikililərin birinci yarusunda; yaxud

(c) sabitliyin (davamlılığın) hesablanması zamanı üzmə qabiliyyətli hesab edilən rubkaların birinci yarusunda.

(8) İkinci yarusdakı bortun haşiyəsində quraşdırılmış bort illüminatorları fırtına qapaqlarının daxilindən rəzə ilə təchiz edilir ki, onları sukeçirməz şəkildə bağlamaq və bərkitmək mümkün olsun (əgər üst tikili aşağıya apararı hər hansı dəliyə birbaşa girişə malik olarsa, yaxud üst tikili sabitliyin (davamlılığın) hesablanması zamanı üzmə qabiliyyətli hesab edilərsə).

(9) (4) sayılı bənddə sadalanan aşağıdakı otaqlara birbaşa girişi mühafizə edən ikinci yarusda, bortun haşiyəsindən kənarda, bort arakəsmələrində yerləşən bort illüminatorları və pəncərələr ya daxili rəzəli fırtına qapaqları ilə təchiz edilir, yaxud da onlara giriş olduğu yerdə tufan örtükləri ilə daimi birləşdirilir ki, onları sukeçirməz şəkildə bağlamaq və bərkitmək mümkün olsun.

(10) İkinci yarusda, yaxud daha yuxarıda bort illüminatorlarını və pəncərələri aşağıya apararı birbaşa girişdən ayıran kayut arakəsmələri və qapılar, yaxud sabitliyin (davamlılığın) hesablanması zamanı üzmə qabiliyyətli hesab edilən ikinci yarusda fırtına qapaqlarının, yaxud tufan örtüklərinin bort illüminatorlarına və pəncərələrə quraşdırılmasına yol verilir.

(11) Fırtına qapaqları üçün tələblərlə əlaqədar olduğu zaman qaldırılmış kvarterdəki yerləşən, yaxud daha kiçik standarta malik yüksəklikdə olan üst tikili göyertəsində yerləşən rubkaları ikinci yarusda yerləşmiş kimi hesab etmək olar, bir şərtlə ki, qaldırılmış kvarterdəki hündürlüyü, yaxud üst tikili standart kvarterdəki hündürlüyündən böyük olmasın.

(12) Stasionar, yaxud açılan işıq lyukları bort illüminatorları və pəncərələr üçün tələb olunan ölçüdə və mövqedə yerləşən qalınlıqda şüşəyə malik olmalıdır. Hər hansı mövqedə yerləşən işıq lyukunun şüşələri mexaniki zədədən mühafizə edilir və əgər quraşdırılmış olarsa, 1-ci yaxud 2-ci rayonda yerləşən lyuk şüşələri daim birləşdirilmiş fırtına qapaqları, yaxud tufan örtükləri ilə təchiz edilir.

Adı	İCLL 2003 Dəyişiklik / ƏLAVƏ I / Qayda 24
Qüvvəyə minmə tarixi	1/1/2005

24 sayılı qayda

Fırtına portikləri

(a) Əgər suüzəri bortun, yaxud üst tikili göyertələrin açıq havada qalan hissələrindəki falşbort quyular əmələ gətirərsə, göyertələri təcili şəkildə sudan azad etmək üçün və onları qurutmaq üçün etibarlı tədbirlər görülməlidir.

(b) (1)(c) və (2) sayılı bəndlərdə nəzərdə tutulmuş hallar istisna olmaqla minimum fırtına portiki sahəsi (A) gəminin hər bir bortunda hər bir quyu üçün suüzəri bort göyertəsində aşağıdakı düsturla müəyyən edilir (əgər quyu olan rayonda göyertənin fasiləsizliyi standartla bərabər olarsa, yaxud standartdan böyük olarsa). Üt tikili göyertələrdə hər bir quyu üçün minimum sahə aşağıdakı düsturda verilmiş sahənin yarısından ibarət olmalıdır:

Əgər falşbortun uzunluğu (ℓ) quyuda 20 m, yaxud daha kiçik olarsa:

$$A = 0.7 + 0.035 \ell \text{ m}^2 ;$$

əgər ℓ 20 m-i keçərsə:

$$A = 0.07 \ell \text{ m}^2.$$

ℓ -i heç bir halda 0.7L-dən böyük götürmək lazım.

Əgər falşbortun orta hündürlüyü 1.2 m-dən böyük olarsa, tələb olunan sahə hər bir 0.1 m hündürlük fərqi üçün quyunun uzunluğu üzrə 0.004 m^2 artırılır. Əgər falşbortun orta hündürlüyü 0.9 m-dən kiçik olarsa, tələb olunan sahəni hər bir 0.1 m hündürlük fərqi üçün quyunun uzunluğu üzrə 0.004 m^2 artırmaq olar.

(c) Sahə ardıcılığı olmayan gəmilərdə (b) sayılı bəndə müvafiq olaraq hesablanan sahə 50%

artırılır. Əgər sahə ardıcılığı standartdan kiçik olarsa, faiz artımı uzunluq interpoliyası vasitəsilə əldə edilir.

(d) Eni ən azı gəminin bimsinin 80%-nə malik gəminin orta hissəsində yerləşən rubkaya malik hamar göyertəli gəmidə və eni 1.5 m-dən böyük olmayan gəminin bortu boyunca keçidlərdə iki ədəd quyu formalaşdırılır. Onların hər birinə hər bir quyunun uzunluğu əsasında tələb olunan fırtına portiki verilir.

(e) Əgər gəminin uzunluq mərkəzi boyunca yerləşmiş rubkanın burun hissəsinin ucunda ən azı gəminin bütün eni boyunca ayrı-ayrı (yüngül) arakəsmə quraşdırılarsa, o halda, açıq göyertə iki quyuya ayrılır və rubkanın eni boyunca heç bir məhdudiyyət tətbiq edilmir.

(f) Kvarterdəklərdə quraşdırılmış quyular suüzəri bort göyertələrdə yerləşmiş quyular hesab olunur.

(g) Tankerlərin açıq göyertələrinin ətrafında, yük manifoldları ilə yük borularının yolunda quraşdırılmış, hündürlüyü 300 mm-dən böyük olan vaterveys bucaqları falşbort hesab edilir. Fırtına portikləri bu qaydaya müvafiq olaraq quraşdırılır. Yükləmə və boşaltma əməliyyatları zamanı istifadə etmək üçün nəzərdə tutulan fırtına portiklərinin bağlanması elə formada təşkil edilir ki, onlar dənizdə olduqları zaman pərçimləşmə baş verməsin.

(2) Əgər gəmidə yeşik olarsa və o, 36(1)(e) sayılı qaydanın tələblərinə cavab verməzsə, yaxud ayrı-ayrı üst tikililərin arasında böyük hissəsi kəsintisiz olan lyukların davamlı kominqləri quraşdırılarsa, o halda, fırtına portiki dəliklərin minimum sahəsi aşağıdakı cədvəl üzrə hesablanır:

LYUKUN, YAXUD YEŞİYİN GƏMİNİN ENİ İLƏ MÜNASİBƏTDƏ ENİ	FALŞBORTUN ÜMUMİ SAHƏSİ İLƏ MÜNASİBƏTDƏ FIRTINA PORTİKLƏRİNİN SAHƏSİ
40%, yaxud daha kiçik	20%
75%, yaxud daha böyük	10%

Fırtına portiklərinin sahəsi aralıq qiyməti üçün uzunluq interpoliyası vasitəsilə əldə edilir.

(3) (1) sayılı bəndin tələb etdiyi falşbortda novça (axın) sahəsinin effektivliyi gəminin göyertəsi boyunca sərbəst axın sahəsindən asılıdır. Göyertədə sərbəst axın sahəsi – bu, yük lyukları arasında və yük lyukları və üst tikililər və rubkalar arasındakı boşluqların falşbortun faktiki hündürlüyünədək olan xalis sahəsidir. Falşbortda fırtına portikinə sahəsi xalis sərbəst axın sahəsi ilə münasibətdə aşağıdakı kimi qiymətləndirilir:

(a) Əgər sərbəst axın sahəsi (2) sayılı bənddə hesablanmış novça (axın) sahəsinə nisbətən kiçik olarsa, lyukların kominqlərikəsintisiz olduğunu fərz etsək, o halda, (1) sayılı bəndə uyğun hesablanmış minimum fırtına portiki sahəsi yetərli hesab edilir.

(b) Əgər sərbəst axın sahəsi (1) sayılı bənddə hesablanmış novça (axın) sahəsinə bərabər, yaxud ondan kiçik olarsa, o halda, falşbortdakı minimum novça (axın) sahəsi (2) sayılı bəndə əsasən təyin edilir.

(c) Əgər sərbəst axın sahəsi (2) sayılı bənddə hesablanmış novça (axın) sahəsindən böyük olarsa, o halda, falşbortdakı minimum novça (axın) sahəsi aşağıdakı düstura əsasən təyin edilir.

$$F = F1 + F2 - fpm^2$$

Olduğu yerdə:

F1 – (1) sayılı bənd əsasında hesablanmış minimum novça (axın) sahəsidir;

F2 – (2) sayılı bənd əsasında hesablanmış minimum novça (axın) sahəsidir; və

fp – lyukların sonluqları və üst tikililər, yaxud rubkalardan falşbortun faktiki hündürlüyünədək olan aralıqdakı keçidlərin və boşluqların cəmi xalis sahəsidir.

(4) Suüzəri bort göyertəsində üst tikililərə malik olan, yaxud üst tikili göyertələrə malik olan gəmilərdə (quyular tərəfdən istənilən, yaxud hər iki sonluqdan açıq olan) həmin üst tikililərdəki açıq otaqlardan axın üçün yetərli şəraitin təşkili nəzərdə tutulmalıdır. Gəminin hər bir bortunda açıq üst tikili üçün (As) və açıq quyu üçün (Aw) minimum fırtına portikinə sahəsi aşağıdakı prosedura uyğun olaraq hesablanır:

(a) Falşbortlar arasında quyunun ümumi uzunluğunu (lt), açıq göyertənin bərabər qiymətini (lw) və açıq üst tikili (ls) arasında ümumi sahənin uzunluğunun müəyyən edilməsi.

(b) As-in müəyyən edilməsi üçün:

(i) (1) sayılı bəndə uyğun uzunluqda olan açıq quyu üçün tələb olunan fırtına portiki sahəsinin (A) hesablanması (falşbortun qəbul edilmiş standart hündürlüyü ilə);

(ii) Onun göyertə ardıcılığının olmadığı yerdə düzəlişləri aparmaq üçün 1.5 əmsalına vurulması (əgər tətbiq edilərsə, (1)(c) sayılı bəndə uyğun olaraq);

(iii) onun (bo / lt) əmsalına vurulması - qapalı (üzəri örtülmüş) üst tikilidə arakəsmənin

ucunda dəliklərin eni (bo) üçün fırtına portiki sahəsini korrektə etmək üçün;

(iv) fırtına portiki sahəsini açıq üst tikili ilə əhatə edilmiş quyunun bütöv uzunluğunun həmin hissəsi üçün nizamlamaq üçün onun aşağıdakı əmsala vurulması:

$$1 - \left(\frac{l_{ss}}{l_t} \right)^2$$

l_w və l_t (4)(a) bəndində müəyyən edildikdə;

(v) suüzəri bort göyertəsindən yuxarıda yerləşən göyertələr üçün suüzəri bort göyertəsindən yuxarıda fırtına portiki sahəsini quyu göyertəsinin məsafəsi üçün nizamlamaq üçün $0.5 \frac{h_s}{h_{ss}}$ onun aşağıdakı əmsala vurulması:

$$0.5 \left(\frac{h_s}{h_{ss}} \right)$$

burada h_{ss} - suüzəri bort göyertəsindən yuxarıda quyu göyertəsinin məsafəsi və h_s isə standart üst tikilinin hündürlüyüdür.

(c) A_w -ni müəyyən etmək üçün:

(i) fırtına portikinə sahəsi açıq quyu üçün (A_w) (b)(i) sayılı bəndə uyğun olaraq hesablanır və bu zaman nominal fırtına portiki sahəsini (A') hesablamaq üçün və sonra isə onu falşbortun faktiki hündürlüyü (h_b) ilə nizamlamaq üçün (aşağıdakı sahə korreksiyalarından birini tətbiq etməklə) – hansı tətbiq edilərsə - l_w -dən istifadə edilir:

1.2 m-dən hündür olan falşbortlar üçün:

$$A_c = l_w \left(\frac{h_b - 1.2}{0.10} \right) (0.004) \text{ m}^2;$$

hündürlüyü 0.9 m-dən kiçik olan falşbortlar üçün:

$$A_c = l_w \left(\frac{h_b - 0.9}{0.10} \right) (0.004) \text{ m}^2;$$

Hündürlüyü 1.2 m və 0.9 m arasında olan falşbortlar üçün heç bir korreksiya mövcud deyil (i.e. $A_c = 0$);

(ii) bundan sonra korreksiya edilmiş fırtına portiki sahəsi ($A_{ss} = A' + A_c$) və əgər tətbiq edilərsə, suüzəri bort göyertəsindən yuxarıdakı hündürlük (b)(ii) və (b)(v) sayılı

bəndlərdə, h_s və h_w -dən istifadə etməklə sahə ardıcılığının olmadığı vəziyyət üçün nizamlanır.

(d) Açıq üst tikili (As) və açıq quyu (Aw) üçün əldə edilmiş fırtına portiki sahələri açıq üst tikili ilə və hər bir bortu açıq quyu ilə əhatə edilmiş açıq otağın hər bir tərəfində müvafiq olaraq təchiz edilməlidir.

(e) Yuxarıdakı nisbətler aşağıdakı düsturlarla cəmlənir, burada fərz edilir ki, l_t - l_w və l_s -nin cəmidir və 20 m-dən böyükdür:

Aw - açıq quyu üçün fırtına portiki sahəsidir:

$$A_w = (0.07 l_w + A_s) \left(\frac{0.5 h_s}{h_w} \right);$$

As - açıq üst tikili üçün fırtına portiki sahəsidir:

$$A_s = (0.07 l_t) \left(\frac{b_o}{l_t \left(1 - \left(\frac{l_w}{l_t} \right)^2 \right)} \right) \left(\frac{0.5 h_s}{h_w} \right);$$

əgər l_t - 20 m və ya daha kiçik olarsa, əsas fırtına portiki sahəsi (1) sayılı bəndə uyğun olaraq belədir: $A = 0.7 + 0.035 l_t$,

(5) Fırtına portiklərinin aşağı kənarları praktiki cəhətdən mümkün olduğu qədər göyertəyə yaxın olmalıdır. Fırtına portiklərinin tələb olunan sahəsinin üçdə-iki hissəsi ayrılik ardıcılığının aşağı nöqtəsinə daha yaxın yerdə, quyunun yarı hissəsində yerləşməlidir. Fırtına portiklərinin tələb olunan sahəsinin üçdə-bir hissəsi isə quyunun yerdə qalan uzunluğu ilə bərabər şəkildə paylanmalıdır. Açıq suüzəri bort göyertəsində sıfır səviyyəli, yaxud az ardıcılıq olduqda fırtına portiklərinin sahəsi quyunun uzunluğu boyunca bərabər şəkildə paylanır.

(6) Falşbortdakı bütün fırtına portiki dəlikləri bir-birindən təxminən 230 mm aralıda yerləşən məhəccərlər, yaxud sürəhilər ilə mühafizə edilməlidir. Əgər fırtına portikləri qapaqlarla təchiz edilərsə, pərçimləmənin qarşısını almaq üçün kifayət qədər aralıq məsafəsi nəzərdə tutulmalıdır. Şamirlər millərə, yaxud paslanmayan materialdan hazırlanmış yastıqlara malik olmalıdır. Qapaqlarla bərkidici ləvazimatlar təchiz edilməməlidir.

Adı	İCLL 2003 Dəyişiklik / ƏLAVƏ I / Qayda 25
Qüvvəyə minmə tarixi	1/1/2005

25 sayılı qayda

Ekipajın mühafizəsi

(1) Ekipajın yaşayış yeri kimi istifadə edilən rubkalar məqbul hesab edilən möhkəmlik səviyyəsinə malik olmalıdır.

(2) bütün açıq göyertələrin, yaxud falşbortların ətrafı məhəccərlərlə (leyer birləşmələri ilə) əhatə edilməlidir. Falşbort, yaxud məhəccərlərin hündürlüyü göyertədən ən azı 1 m olmalıdır, bir şərtlə ki, bu hündürlük əgər gəminin normal istismarına maneçilik törədərsə, adekvat mühafizəni təmin etmək üçün Administrasiyanı qane edəcək səviyyədə nisbətən kiçik hündürlük təsdiq edilə bilər.

(3) Üst tikili və suüzəri bort göyertələrində quraşdırılmış məhəccərlər ən azı üç leyerə malik olmalıdır. Məhəccərlərin aşağı leyerindəki dəliyin ölçüsü 230 mm-dən böyük olmalı deyil. Digər leyerlər bir-birindən 380 mm aralıda olmalıdır. Əgər gəmilər göyertənin bort ilə dəyirmi birləşməsinə malik olarsa, o halda, leyer dayaqları göyertənin yastı hissəsində quraşdırılmalıdır. Digər məkanlardakı məhəccərlər üçün ən azı iki ədəd leyer təchiz edilməlidir. Məhəccərlər aşağıdakı müddəaların tələblərinə cavab verməlidir:

(a) sabit, çıxarıla bilən, yaxud qatlanan dirəklər (dəstəklər) bir-birindən 1.5 m aralıda quraşdırılır. Çıxarıla bilən, yaxud qatlanan dirəklər (dəstəklər) yuxarı vəziyyətdə kilidlənmək bacarığına malik olmalıdır;

(b) ən azı hər üç dirəkdən (dəstəkdən) biri kronşteyn, yaxud dayaq ilə bərkidilməlidir;

(c) gəminin normal istismarı üçün zəruri olduğu yerdə, məhəccərlərin əvəzinə, polad burazlardan istifadəyə yol verilə bilər. Burazlar talrep vasitəsilə tarıma çəkilir; və

d) gəminin normal istismarı üçün zəruri olduğu yerdə, iki stasionar dirəyin (dəstəyin arasında quraşdırılmış zəncirlər və/yaxud falşbort məhəccərlərin əvəzinə qəbul edilə bilər.

(4) 25-1 sayılı qaydanın tələb etdiyi qənaətbəxş keçid vasitələri (məhəccərlər, xilasedici leyerlər, keçid körpüçükləri, yaxud göyertələrin altı üstündə keçidlər və s. formasında) ekipajı yaşayış kayutlarına, maşın şöbələrinə və gəminin istismarı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edən hər hansı digər otaqlara aparıb-gətirən zaman mühafizə məqsədilə nəzərdə tutulmalıdır.

(5) Hər hansı gəmidəki göyertə yükü hər hansı dəlikdə elə yerləşdirilməlidir ki, yükün yolunda olan və ekipajın yaşayış yerinə, maşın şöbəsinə və bütün digər hissələrə keçən hər hansı dəliyi subasmaya qarşı etibarlı şəkildə bərkitmək və mühafizə etmək mümkün olsun. Ekipajın məhəccərlər, yaxud xilasedici leyerlərlə mühafizəsi göyertə üstü yük vasitəsilə mümkün olur (əgər

gəminin göyertəsinin aşağısında və ya üzərində heç bir münasib keçid olmazsa).

Adı	İCLL 2003 Dəyişiklik / ƏLAVƏ I / Qayda 25-1
Qüvvəyə minmə tarixi	1/1/2005

25-1 sayılı qayda

Ekipajın təhlükəsiz keçidi üçün vasitələr

(1) Ekipajın təhlükəsiz keçidi üçün vasitələr aşağıdakı 25-1.1 sayılı cədvəldə təsvir edildiyi vasitələrin ən azı biri ilə təchiz edilir:

Cədvəl 25-1.1

Gəminin növü	Gəmiyə giriş yerləri	Təyin edilmiş yay suüzəri bortu	Təyin olunmuş suüzəri bortun növünə*** uyğun olaraq məqbul qurğular və vasitələr			
			'A' növlü	'B-100' növlü	'B-60' növlü	'B' və 'B+' növləri
Neft	1.1 Gəminin mərkəzi hissəsindəki yaşayış otaqlarına giriş	≤3,000 mm	(a) (b) (e)	(a) (b) (e)	(a) (b) (c)(i) (e) (f)(i)	(a) (b) (c)(i) (c)(ii) (c)(iv)
	1.1.1 Yut və mərkəzi tikili arasında, yaxud	> 3,000 mm	(a) (b) (e)	(a) (b) (e)	(a) (b) (c)(i) (c)(ii) (e) (f)(i) (f)(ii)	(d)(i)
	1.1.2 Yut və rubka, yaşayış otağı və ya naviqasiya avadanlığı və ya onların hər ikisinin yerləşdiyi otaqlar arasında.					(d)(ii)
						(d)(iii)
						(e)
						(f)(i)
Neft	1.2 Gəminin sonun giriş	≤ 3,000 mm	(a) (b)	(a) (b)	(a) (b)	(f)(ii) (f)(iv)

tankerləri, kimyəvi maddələr daşıyan tankerlər* və qaz tankerlərində ən başqa, digər bütün gəmilər*	1.2.1 Gəminin yut və burun hissəsi arasında (əgər heç bir mərkəzi tikili olmazsa),		(c)(i) (e) (f)(i)	(c)(i) (c)(ii) (e) (f)(i) (f)(ii)	(c)(i) (c)(ii) (e) (f)(i) (f)(ii)	
	1.2.2 Mərkəzi tikili və burun hissəsi arasında, yaxud	>3,000 mm	(a) (b) (c)(i) (d)(i) (e) (f)(i)	(a) (b) (c)(i) (c)(ii) (d)(i) (d)(ii) (e) (f)(i) (f)(ii)	(a) (b) (c)(i) (c)(ii) (c)(iv) (d)(i) (d)(ii) (d)(iii) (e) (f)(i) (f)(ii) (f)(iv)	
Neft tankerləri*, kimyəvi maddələr daşıyan tankerlər* və qaz tankerləri*	2.1 Burun hissəsinə giriş					
	2.1.1 Yut və burun hissəsi arasında, yaxud	$\leq (Af + Hs)^{**}$	(a) (e) (f)(i) (f)(v)			
	2.1.2 Yaşayış otağı və ya naviqasiya avadanlığı və ya onların hər ikisinin yerləşdiyi rubka və burun hissəsi arasında, yaxud	$> (Af + Hs)^{**}$	(a) (e) (f)(i)(f)(ii)			
	2.1.3 Hamar göyərtəli gəmi olduğu halda ekipajın yaşayış otağı və gəminin burun hissələri arasında.					
	2.2 Korma hissəsinə giriş Hamar göyərtəli gəmi olduğu halda ekipajın yaşayış otağı və gəminin korma hissələri	Digər gəmi növləri üçün 1.2.4-də tələb olunduğu kimi				

	arasında.	
--	-----------	--

* Dənizdə insan həyatının mühafizəsinə 1974-cü il tarixli dair Beynəlxalq Konvensiya (müvafiq dəyişikliklərlə), II-1/2.12, VII/8.2 və VII/11.2 sayılı qaydalarda müvafiq şəkildə müəyyən edildiyi kimi neft tankerləri, kimyəvi maddələr daşıyan tankerlər və qaz tankerləri.**

A_f : faktiki təyin edilmiş suüzəri bortun növündən asılı olmayaraq 'A' tipli gəmi kimi hesablanmış minimum yay suüzəri bortu.

H_s : üst tikilinin standart hündürlüyü (33 sayılı qaydada müəyyən edildiyi kimi).

*** (a)-(f) qurğuları aşağıda, (2) sayılı bənddə təsvir edilib.

(2) Cədvəl 25-1.1-də istinad edilən, yolverilən avadanlıqlar aşağıdakı kimi müəyyən edilir:

(a) Yaxşı işıqlandırılan və havalandırılan göyertə keçidi (ən azı 0.8 m eni və 2 m hündürlüyə malik açıq hissəyə malik), praktiki cəhətdən mümkün olduğu qədər suüzəri bort göyertəsinə yaxın olan və gəmidə nəzərdən keçirilən yeri birləşdirən və girişi təmin edən məkan.

(b) Üst tikilidə, yaxud üst tikili səviyyəsindən yuxarıda quraşdırılmış, diametral müstəviyə malik olan, yaxud praktiki cəhətdən mümkün olduğu qədər ona yaxın olan, özü ilə ən azı 0.6 m eni olan fasiləsiz platformanı təqdim edən və bütün uzunluğu boyunca sürüşməyən səthə və məhəccərlərə malik olan, daimi və etibarlı şəkildə inşa edilmiş keçid körpücüyü. Məhəccərlər ən azı 1 m hündürlükdə olan üç leyerə malik olmalı və 25(3) sayılı qaydada tələb edildiyi kimi inşa edilməlidir. Ayaqaltı dayaqqlar təchiz edilməlidir.

(c) Daimi keçid eni ən azı 0.6 m olan daimi keçid suüzəri bort göyertəsində quraşdırılmalı və 3 m-dən böyük məsafədə yerləşən dirəklərə (dəstəklərə) malik iki sıra leyerli və dayaqqlı məhəccərdən ibarət olmalıdır. Leyerlərin sayı və onların arasındakı məsafə 25(3) sayılı qaydaya uyğun olmalıdır. 'B' tipli gəmilərdə hündürlüyü 0.6 m-dən kiçik olan lyukların kominqlərinə keçidin bir tərəfindən quraşdırılmasına icazə verilir, bir şərtlə ki, yük lyuklarının arasında iki sıra məhəccər quraşdırılsın.

(d) Diametri 10 mm-dən kiçik olmayan, bir-birindən 10 m-dən böyük olmayan məsafədə yerləşən dirəklər (dəstəklər) tərəfindən mühafizə edilən poladdan hazırlanmış xilasedici leyer, yaxud lyuk kominqlərinə birləşdirilmiş, kəsintisiz və yük lyukları ilə mühafizə edilən tək tutacaq (məhəccər), yaxud polad tros (buraz).

(e) Daimi keçid körpücüyü aşağıdakı kimidir:

(i) üst tikili göyertəsində, yaxud ondan yuxarı səviyyədə yerləşmiş

(ii) gəminin diametral müstəvisində, yaxud praktiki cəhətdən mümkün olduğu qədər ona yaxın yerdə yerləşmiş;

(iii) elə yerləşir ki, göyertənin iş məkanlarından sərbəst keçidə maneçilik törətməsin;

(iv) ən azı 1 m in enində kəsintisiz platformanı təmin edir;

(v) odadavamlı və sürüşməyən materialdan hazırlanır;

(vi) Bütün uzunluqları boyunca hər iki tərəfdə məhəccərlərlə təchiz edilir; məhəccərlərin hündürlüyü 25(3) sayılı qaydanın tələb etdiyi kimi, leyərlərlə birgə 1 m olmalı və bir-birindən 1.5 m aralıda yerləşən dirəklər (dəstəklər) vasitəsilə mühafizə edilməlidir;

(vii) hər iki tərəfdə ayaqaltı dayaqqlarla təchiz edilir;

(viii) lazım olduğu yerdə göyertəyə və ya göyertədən trapla (nərdivan) ilə birgə dəliklərlə təchiz edilir. Dəliklər bir-birindən 40 m-dən böyük olmayan məsafədə yerləşir; və

(ix) əgər keçidi zəruri olan açıq göyertənin uzunluğu 70 m-dən böyük olarsa, bir-birindən 40 m-dən böyük olmayan məsafədə keçid körpücüyü keçən rayonda təchiz edilmiş sığınacaqlara malik olur. Hər bir sığınacaq ən azı bir nəfərə kifayət etməlidir və elə inşa edilməlidir ki, gəminin burun hissəsindən, sağ və sol bortlarını havadan mühafizə etmək mümkün olsun.

(f) Suüzəri bort göyertəsi səviyyəsində, yaxud praktiki cəhətdən mümkün olduğu qədər gəminin diametral müstəvisinin yaxınlığında yerləşən daimi keçid (ayaqaltı dayaqqlar üçün istisna olmaqla, (e)-də sadalanan daimi keçid körpücük üçün eyni texniki parametrlərə malik olan). Lyukun kominqsinin ümumi hündürlüyü lyukun qapağı ilə bir yerdə 1 m-dən az olmadığı yerdə 'B' tipli gəmilərdə (tökmə şəklində maye yükləri daşımaq üçün sertifikatlaşdırılmış) lyukların kominqslərindən bir tərəfli keçidi əmələ gətirməyə icazə verilir, bir şərtlə ki, lyukların arasında iki sıra məhəccər quraşdırılmış olsun.

(3) Yuxarıdakı (2)(c), (d) və (f) sayılı bəndlərdə uyğun olduğu yerlərdə köndələn yerlərin quraşdırılmasına icazə verilir:

(i) gəminin diametral müstəvisində, yaxud yaxınlığında; gəminin diametral müstəvisində, yaxud yaxınlığındakı lyuklarda quraşdırılmış;

(ii) gəminin hər bir bortunda quraşdırılmış;

(iii) gəminin bir bortunda quraşdırılmış, lakin, istənilən bortda quraşdırılmaq imkanlarına malik olan;

(iv) gəminin yalnız bir bortunda quraşdırılmış;

(v) praktiki cəhətdən mümkün olduğu qədər diametral müstəvinin yaxınlığında, yüklərinin hər bir tərəfində quraşdırılmış.

(4)

(a) Əgər polad burazlar quraşdırılırsa, onların tarıma çəkildiyini təmin etmək üçün talreplər təchiz edilməlidir.

(b) Gəminin normal istismarı üçün zəruri olduğu yerdə, məhəccərlərin əvəzinə, polad burazların istifadəsinə yol verilə bilər.

(c) Gəminin normal istismarı üçün zəruri olduğu yerdə, məhəccərlərin əvəzinə, iki stasionar dirək (dəstək) arasında zəncirlərin quraşdırılmasına yol verilir.

(d) Əgər dirəklər (dəstəklər) quraşdırılırsa, hər üç dirəkdən (dəstəkdən) biri kronşteyn, yaxud dayaq ilə mühafizə edilməlidir.

(e) Çıxarıla bilən, yaxud qatlanan dirəklər (dəstəklər) quraşdırılmış mövqedə fiksə edilə bilmək imkanına malik olmalıdır.

(f) Borular, yaxud digər armaturlar kimi qeyd olunan manəələri üzərindən keçmək üçün daimi xassəli vasitələr təchiz edilməlidir.

(g) Ümumiyyətlə, keçid körpücüyünün, yaxud göyertə səviyyəli keçidin eni 1.5-dən böyük olmalı deyil.

(5) Uzunluğu 100 m-dən kiçik olan tankerlər üçün yuxarıdakı 2)(e), yaxud (f) sayılı bəndə uyğun olaraq quraşdırılmış keçid körpücük platformasının, yaxud göyertə səviyyəli keçidin minimum eni müvafiq şəkildə, 0.6 m-dək azaldıla bilər.

Adı	İCLL 2003 Dəyişiklik / ƏLAVƏ I / Qayda 26
Qüvvəyə minmə tarixi	1/1/2005

'A' tipli gəmilər üçün suüzəri bortun təyin edilməsi üçün xüsusi şərtlər

Maşın şöbəsinin şaxtaları

(1) 'A' tipli gəmilərdə maşın şöbəsinin şaxtaları 27 sayılı qaydada müəyyən edildiyi kimi aşağıdakılardan biri vasitəsilə mühafizə edilir:

(a) ən azı standart hündürlüyə malik olan qapalı yut, yaxud mərkəzi tikili; yaxud

(b) bərabər hündürlüyə və bərabər möhkəmliyə malik rubka.

(2) Halbuki, maşın şöbəsinin şaxtaları mühafizə edilməyən vəziyyətdə ola bilər (əgər onlarda suüzəri bort göyertəsindən maşın şöbəsinədək birbaşa girişi təmin edən heç bir dəlik olmazsa). Maşın şaxtasında 12 sayılı qaydanın tələblərinə cavab verən qapıya icazə verilir, bir şərtlə ki, o, şaxta kimi möhkəm inşa edilmiş otağa, yaxud dəhlizə aparsın və poladdan, yaxud digər ekvivalent materialdan hazırlanmış ikinci sukeçirməz qapı vasitəsilə maşın otağınadək tapı ayırsın.

Keçid körpücüyü və giriş vasitəsi

(3) 25-1(2)(e) sayılı qaydanın müddəalarına uyğun olaraq inşa edilmiş burun və korma daimi keçid körpücüyü yut və gəminin mərkəzi hissəsində mərkəzi tikili arasındakı üst tikili səviyyəsində 'A' tipli gəmilərdə quraşdırılır. Keçid körpücüyünün məqsədini yerinə yetirmək üçün 25-1(2)(a) sayılı qaydada yer almış qurğu ekvivalent giriş vasitəsi hesab edilir.

(4) Ayrı-ayrı ekipaj otaqları arasında və həmçinin, ekipaj otaqları ilə maşın şöbəsi arasında keçid körpücüyü səviyyəsindən təhlükəsiz giriş mövcud olmalıdır.

Yük lyukları

(5) 'A' tipli gəmilərdə suüzəri bort və bak (yuxarı göyertənin ön hissəsi) üzərində və ya genişlənmiş şaxtalar üzərində yerləşən mühafizə edilməyən yük lyukları poladdan, yaxud digər ekvivalent materialdan hazırlanmış etibarlı şəkildə su buraxmayan qapaqlarla təchiz edilir.

Göyertədən su axıntısını təmizləmək üçün qurğular

(6) Falşbortlu 'A' tipli gəmilər açıq leyer çəpərlərinə malik olmalı və onlar göyertədən su axıntısını

təmizləmək üçün ən azı açıq göyertənin yarı uzunluğu boyunca, yaxud digər bərabər xassəli göyertədə yerləşməlidir. Falşbortun ümumi sahəsinin 33%-nə bərabər olan, falşbortun aşağı hissəsində yerləşən fırtına portiki sahəsi göyertədən su axıntısını təmizləmək üçün ekvivalent qurğular kimi qəbul edilir. Şirsrekin yuxarı kənarı praktiki cəhətdən mümkün olduğu qədər aşağıda yerləşməlidir.

(7) Əgər üst tikililər yeşiklə birləşdirilərsə, o halda, suüzəri bort göyertəsinin mühafizə edilməyən hissələrinin bütün uzunluğu boyunca açıq leyer çəpərləri quraşdırılmalıdır.

III FƏSİL

SUÜZƏRİ BORTLAR

27 sayılı qayda

Gəmilərin növləri

(1) Suüzəri bortun hesablanması məqsədləri üçün gəmilər 'A' və 'B' növlərinə bölünməlidir.

'A' növlü gəmilər

(2) 'A' növlü gəmi aşağıdakı kimidir:

(a) qalama (tökmə, qabsız) şəkildə maye yüklərin daşınması üçün layihələndirilmiş;

(b) açıq göyərtəsi yüksək davamlığa malik konstruksiyaya malikdir və yük otaqlarına kiçik giriş dəliklərinə malikdir və onlar poladdan, yaxud ekvivalent materialdan hazırlanmış su buraxmayan kipeklərlə bağlanır; və

(c) dolu şəkildə yük otaqlarına aşağı keçiricilik əmsalına malik olan.

(3) 'B' tipli suüzəri bortdan kiçik suüzəri bort təyin edilmiş 'A' növlü gəmi (11) sayılı bəndin tələblərinə uyğun olaraq yükləndiyi zaman əgər 150 m-dən uzun olarsa, (12) sayılı bənddə

müəyyən edilmiş ehtimal edilən zədələnmənin nəticəsi olaraq fərz edilən 0.95 sukeçirmə əmsalı ilə hər hansı kayutun, yaxud kayutların su basmasına davam gətirməyi bacarmalı və suda (13) sayılı bənddə müəyyən edilmiş qənaətbəxş tarazlıq vəziyyətində qalmalıdır. Qeyd olunan gəmidə maşın şöbəsi, subasan kayut hesab edilir, lakin, keçicilik əmsalı 0.85 təşkil edir.

4 Bu sənədə istinad edin: [IACS UI LL72](#) - 27 sayılı İCLL qaydasının şərh

KR: Bu sənədə istinad edin: [IACS UI LL75](#) Zədələnmə və zədəyə qarşı davamlılıq üzrə hesablanma zamanı anbar otağının sukeçirməzliyi (27(3) & (8.d) sayılı qayda)

(4) 'A' növlü gəmiyə cədvəl 28.1-də göstəriləndən kiçik olmayan suüzəri bort təyin edilir.

'B' tipli gəmilər

(5) (2) və (3) sayılı bəndlərdə 'A' tipli gəmilər üçün müvafiq olan müddəaların əhatəsinə daxil olmayan bütün gəmilər 'B' tipli gəmilər hesab edilir.

(6) ((6) sayılı bənd istisna olmaqla), 15 sayılı qaydanın tələblərinə uyğun gəlməsi üçün Administrasiya tərəfindən icazə verilən lyuk qapaqlarına malik olan, yaxud 16(6) sayılı qaydanın müddəaları əsasında qəbul edilmiş bərkidici qurğularla təchiz edilmiş, 1-ci rayonda yerləşən və 'B' tipli gəmilərə 27.1 sayılı cədvəldə verilmiş qiymətlərlə artırılmış 28.2 sayılı cədvəldə verilmiş qiymətlər əsasında suüzəri bortlar təyin edilir.

((6) sayılı bənd istisna olmaqla), 15 sayılı qaydanın tələblərinə uyğun gələn lyuk qapaqlarına malik 'B' tipli gəmilər üçün suüzəri bort cədvəli un üzərində suüzəri bortun artırılması

Cədvəl 27.1

Gəminin uzunluğu (m)	Suüzəri bortun artırılması (mm)	Gəminin uzunluğu (m)	Suüzəri bortun artırılması (mm)	Gəminin uzunluğu (m)	Suüzəri bortun artırılması (mm)
108 və aşağı	50	139	175	170	290
109	52	140	181	171	292
110	55	141	186	172	294
					297

111	57	142	191	173	299
112	59	143	196	174	301
113	62	144	201	175	304
114	64	145	206	176	306
115	68	146	210	177	308
116	70	147	215	178	311
117	73	148	219	179	313
118	76	149	224	180	315
119	80	150	228	181	318
120	84	151	232	182	320
121	87	152	236	183	322
122	91	153	240	184	325
123	95	154	244	185	327
124	99	155	247	186	329
125	103	156	251	187	332
126	108	157	254	188	334
127	112	158	258	189	336
128	116	159	261	190	339
129	121	160	264	191	341
130	126	161	267	192	343
131	131	162	270	193	346
132	136	163	273	194	348
133	142	164	275	195	350
134	147	165	278	196	353
135	153	166	280	197	355
136	159	167	283	198	357
137	164	168	285	199	358
138	170	169	287	200	

Gəminin aralıq uzunluğunda suüzəri bortlar uzunluq interpolyasiyası vasitəsilə əldə edilir.

200 m-dən uzun gəmilərin məsələsi Administrasiya tərəfindən həll edilir.

Cədvəl 27.1

(7) 16(2)-dən (5)-dək sayılı qaydanın tələblərinə cavab verən lyuk qapaqları ilə təchiz edilmiş 'B' tipli gəmilər üçün cədvəl 28.2 əsasında suüzəri bortlar təyin edilir (8-13 sayılı bənddə nəzərdə tutulmuş hallar istisna olmaqla)

(8) 100 m-dən uzun olan hər hansı 'B' tipli gəmiyə (7) sayılı bəndin əsasında suüzəri bortlar təyin edilə bilər bir şərtlə ki, icazə verilmiş kiçildilmənin miqdarı aşağıdakı tələbləri qarşılamaqla Administrasiyanı qane etsin:

(a) ekipajın mühafizəsi üçün adekvat tədbirlər nəzərdə tutulduqda;

(b) göyertədən su axıntısı üçün qurğular adekvat olduqda;

(c) 1-ci və 2-ci rayonda yerləşən qapaqlar 16(1)-dən (5) və (7)-dək sayılı qaydaların tələblərinə cavab verdikdə; və

(d) gəmi (11) sayılı bəndin tələblərinə uyğun olaraq yükləndiyi zaman (12) sayılı bənddə müəyyən edilmiş ehtimal edilən zədələnmənin nəticəsi olaraq fərz edilən 0.95 sukeçirmə əmsalı ilə hər hansı kayutun, yaxud kayutların su basmasına davam gətirməyi bacarmalı və suda (13) sayılı bənddə müəyyən edilmiş qənaətbəxş tarazlıq vəziyyətində qalmalıdır. Əgər 150 m-dən uzun olarsa, qeyd olunan gəmidə maşın şöbəsi, subasan kayut hesab edilir, lakin, keçicilik əmsalı 0.85 təşkil edir.

KR: Bu sənədə istinad edin: **IACS UI LL75** Zədələnmə və zədəyə qarşı davamlılıq üzrə hesablanma zamanı anbar otağının sukeçirməzliyi (27(3) & (8.d) sayılı qayda)

(9) 8), (11), (12) və (13) sayılı bəndin tələblərinə cavab verən 'B' tipli gəmilər üçün suüzəri bortların hesablanması zamanı müvafiq gəmi uzunluqları üçün cədvəl 28.2-də verilmiş qiymətləri 28.1 və 28.2 sayılı cədvəllərdəki qiymətlər arasındakı fərqin 60%-dən artıq azaltmaq olmaz.

(10)

(a) (9) sayılı bəndin əsasında kiçildilməsinə icazə verilmiş suüzəri bort cədvəli u cədvəl 28.1 ilə cədvəl 28.2 arasındakı cəmi qiymət fərqlərindən artırımaq olar, bir şərtlə ki, gəmi aşağıdakı qaydaların və bəndlərin tələblərinə cavab versin:

(i) (5) sayılı bənd istisna olmaqla, 26 sayılı qayda, 'A' növlü gəmini nəzərdə tutmaqla;

(ii) (8), (11) və (13) sayılı bəndlər; və

(iii) (12) sayılı bənd, bir şərtlə ki, istənilən köndələn arakəsmə zədələnmiş hesab edilir,

belə ki, qeyd olunan zədələnmə maşın şöbəsini məhdudlaşdıran arakəsmələrə tətbiq edilməsi istisna olmaqla, iki qonşu otağa – burun və kormada yerləşən – eyni zamanda subasma tətbiq edilir.

(b) 150 m-dən uzun olan qeyd edilən gəmidə maşın şöbəsi su basmış hesab edilir, lakin, keçiricilik əmsalı 0.85 olur.

Yüklənmənin ilkin vəziyyəti

(11) Yüklənmədən əvvəl gəminin ilkin vəziyyəti aşağıdakı kimi müəyyən edilir:

(a) Gəmi yay yükü vaterlaynı üzrə yüklənir və bununla da şərti olaraq, gəminin diferentə malik olduğu fərz edilir.

(b) Hündürlük üzrə ağırlıq mərkəzini hesablayan zaman aşağıdakı prinsiplər tətbiq edilir:

i) həmcins yüklər daşınır;

(ii) (iii) sayılı yarım-bənddə göstərilənlər istisna olmaqla, lakin, qismən doldurulmuş otaqlar daxil olmaqla, bütün yük otaqları tam doldurulmuş hesab edilir, lakin, maye yüklərin daşınması zamanı hər bir otaq 98% dolmuş hesab edilir;

(iii) əgər gəmi boş otaqlarla birgə yay yükü vaterlaynında istismar üçün nəzərdə tutularsa, qeyd olunan otaqlar boş hesab edilir, bir şərtlə ki, ağırlıq mərkəzinin hündürlüyü elə hesablanır ki, o, (ii) sayılı yarım-bənd əsasında hesablanmış qiymətlərdən kiçik olmasın;

(iv) İstifadə edilən mayələr və ehtiyatlar üçün nəzərdə tutulmuş bütün çənlərin və otaqların yüklənməsi onların tam şəkildə yol verilən fərdi tutumlarının 50%-i qədər hesab edilir ((**KR**: Bu sənədlə əvəz edilib: **Res.MSC.345(91)**). Bu ehtimalları nəzərə almaq lazımdır ki, hər bir növ maye üçün ən azı bir cüt köndələn çən, yaxud tək mərkəzi çən maksimal boş səthə malikdir və boş səthi daha çox olan çən üzrə, yaxud birgə çənlər üzrə hesablamalar qəbul edilməlidir; hər bir çənin ağırlıq mərkəzi onun tutum mərkəzindən götürülür. Yerdə qalan digər çənlər ya tamamilə boş hesab edilir, yaxud da tamamilə doldurulmuş hesab edilir və bu çənlər arasında istifadə (istehlak) edilən mayələrin paylanması elə aparılmalıdır ki, kildən yuxarıda ağırlıq mərkəzi üçün ən yüksək hündürlüyü əldə etmək mümkün olsun;

(v) Ballast su çənləri adətən boş hesab edilir və onlar üçün heç bir sərbəst səth

korreksiyası aparılmır (**KR**: Bu sənədlə daxil edilib: **Res.MSC.345(91)**).

(vi) 27(12) sayılı qaydada müəyyən edilmiş zədələnmənin tətbiqi üçün yekun şərtin işlənilib hazırlanması zamanı sərbəst səthin alternativ şəkildə təmizlənməsini nəzərə almaq mümkündür (**KR**: R Bu sənədlə əvəz edilib: **Res.MSC.345(91)**)

(aa) 1-ci üsul (virtual korreksiyalar üçün uyğun). İlkin şərt üçün virtual ağırlıq mərkəzi aşağıdakı kimi müəyyən edilir:

- i. yükləmə şəraiti (i) - (iv) bəndlərinə uyğun olaraq işlənilib hazırlanır;
- ii. sərbəst səthlər üçün korreksiya hündürlük üzrə ağırlıq mərkəzinə əlavə edilir;
- iii. yükləmə şəraitinin üzərindən hündürlük üzrə ağırlıq mərkəzindən istifadə etməklə, diferent səviyyəsi ilə yay yük markasının suya oturma dərəcəsi üzrə bütün otaqlarla birgə virtual ilkin şərait yaranır; və
- iv. zədələnmə hallarının zədələnmə və zədəyə qarşı davamlılıq üzrə meyarlarla uyğunluğu yoxlanılır, bu zaman yuxarıdakı ilkin şəraitdən istifadə edilir.

(bb) 2-ci üsul (zədələnmə halı üçün tankın fərz edilən doldurulma hallarına müvafiq olaraq faktiki sərbəst səth momentlərindən istifadə üçün uyğun olan). İlkin şərt üçün virtual ağırlıq mərkəzi aşağıdakı kimi müəyyən edilir:

- i. yükləmə şəraiti (i) - (iv) bəndlərinə uyğun olaraq işlənilib hazırlanır;
- ii. yay yük markasının suya oturma dərəcəsinin üzərində səviyyə diferenti ilə əmələ gələn doldurulmuş otaqlarla birgə ilkin virtual şəraitdən istifadə etməklə maye doldurulmuş otaqlarda hər bir zədələnmə halı üçün yay yük markasının suya oturma dərəcəsinin üzərində səviyyə diferenti ilə bir virtual ilkin şərait yaradıla bilər. Yuxarıdakı yükləmə şəraitindən hündürlük üzrə ağırlıq mərkəzindən və sərbəst səth korreksiyasından istifadə etməklə, hər bir zədələnmə halı üçün ayrıca hesablamalar aparılır və yalnız zədələnəcək maye doldurulmuş otaqlar zədələnmədən əvvəl boş saxlanılır; və
- iii. zədələnmə hallarının zədələnmə və zədəyə qarşı davamlılıq üzrə meyarlara uyğunluğu yoxlanılır, bu zaman yuxarıdakı ilkin şəraitlərdən istifadə edilir (hər bir zədələnmə halı üçün bir ilkin şərait) .

(vii) xüsusi çəkilər üçün aşağıdakı qiymətlərdən istifadə etməklə, ağırlıqlar hesablanır:

duzlu su	1.025
içməli su	1.000
ağır yanacaq	0.950
dizel yanacağı	0.900
sürtgü yağı	0.900.

Ehtimal edilən zədələnmə

(12) Ehtimal edilən zədələnmə halının xarakteri ilə əlaqədar aşağıdakı prinsiplər tətbiq edilir:

(a) Zədələnmə halının şaquli xətt üzrə davam etməsi əsas xətdən yuxarıya kimi qeyri-məhdud olduğu bütün hallarda ehtimal edilir.

(b) Zədələnmə halının köndələn istiqamət üzrə davam etməsi B/5, yaxud 11.5 m-ə (hansı daha az olarsa) bərabər olan yay yükü xəttinin diametral səthinə gəminin perpendikulyar bortunun daxilindən ölçülür.

(c) Əgər zədələnmə halı (a) və (b) sayılı yarım-bəndlərdə müəyyən edilmiş müddətdən az davam edərsə və bu, gəmini daha ağır vəziyyətə salarsa, qeyd olunan nüzbetən az müddətə davam edən zədələnmə halı fərz edilir.

(d) (10)(a) sayılı bəndin tələb etdiyi hallar istisna olmaqla, subasma qonşu olan köndələn arakəsmələr arasındakı tək otaqda məhdudlaşdırılır, bir şərtlə ki, həmin otağın uzununa sərhədi ehtimal edilən zədələnmənin köndələn məsafəsi daxilindəki mövqedə yerləşməsin. Gəminin tam eni boyunca uzanmayan bort tanklarının köndələn sərhəd arakəsmələri korlanmamış hesab edilir, bir şərtlə ki, onlar (b) sayılı yarım-bənddə nəzərdə tutulmuş ehtimal edilən zədələnmənin köndələn məsafəsindən kənara çıxsın. Əgər köndələn arakəsmənin uzunluğu 3 m təşkil edən girintili və ya çıxıntılı hissələri olarsa və onlar (b) yarım-bəndində müəyyən edildiyi kimi, ehtimal olunan zədələnmənin köndələn məsafəsində yerləşərsə, qeyd olunan köndələn arakəsmə zədə almamış hesab edilir və onu ayrıca subasan kimi hesab etmək olar. Halbuki, əgər ehtimal edilən zədələnmənin köndələn məsafəsində uzunluğu 3 m təşkil edən girintili və ya çıxıntılı hissələri olarsa, onda bu arakəsməyə qonşu olan iki otağı subasan kimi hesab etmək olar. Axterpik arakəsmə və axterpikin döşəmə çənləri tərəfindən əmələ gətirilən çıxıntı bu qaydanın məqsədi üçün çıxıntı hesab olunmur.

(e) Əgər əsas köndələn arakəsmə ehtimal edilən zədələnmənin köndələn məsafəsində

yerləşərsə və qoşa dib rayonunda və ya bort çəni rayonunda 3 m-dən artıq çıxıntı əmələ gətirərsə, həmin qoşa dibli çən və ya əsas köndələn arakəsmənin çıxıntılı hissəsinə qonşu olan bort çənləri eyni zamanda su basmış hesab edilir. Əgər bort çənindən bir, yaxud bir neçə tryuma gedən dəliyi olarsa (məsələn, dənli bitkiləri doldurmaq üçün dəliklər kimi) həmin tryum, yaxud tryumlar eyni zamanda su basmış hesab edilir. Eyni şəkildə, maye yüklərin daşınması üçün nəzərdə tutulmuş gəmidə əgər bort tankının qonşu otaqlara gedən dəlikləri olarsa, qeyd olunan qonşu otaqlar boş və eyni zamanda su basmış hesab edilir. Buraxıcı klapanlar tankların arasındakı arakəsmələrdə yerləşdirildiyi hallar və həmin klapanlar göyertədən idarə edildiyi hallar istisna olmaqla, bu müddəə hətta qeyd olunan dəliklər bağlayıcı vasitələrlə təchiz edildiyi hallarda da tətbiq edilir. Bir-birinə yaxın yerləşmiş boltlarla birgə lyuk qapaqları eyni səviyyəli, bütöv (deşilməmiş) arakəsmə hesab edilir (göyertə üstü bort tankları onların tankları ilə ümumi əlaqəsi olduğu hallar istisna olmaqla).

(f) Burun və kormada yerləşən iki qonşu otaqların hər hansı birinin subasması nəzərdə tutularsa, effektiv olmaq məqsədilə əsas köndələn su buraxmayan arakəsmələr arasında məsafə ən azı $\frac{1}{3} L^{\frac{2}{3}}$, yaxud 14.5 m olmalıdır (hansı daha kiçik olarsa). Əgər köndələn arakəsmələr arasındakı məsafə nisbətdən kiçik olarsa, onda, bu arakəsmələrin biri və ya bir neçəsi arakəsmələr arasında minimum aralıq məsafəsinə nail olmaq məqsədilə qeyri-mövcud hesab edilir.

Tarazlıq şəraiti

(13) Subasmadan sonra tarazlılıq şəraiti aşağıdakı şərtlər əsasında qənaətbəxş hesab edilir:

(a) Su basmadan sonra sonuncu su xətti suya oturma dərəcəsini, yana əyilmə dərəcəsini və diferenti nəzərə almaqla, progressiv subasmanın baş verə biləcəyi hər hansı dəliyin aşağı kənarından da aşağı səviyyədə yerləşdikdə. Qeyd olunan dəliklərə daxildir: hava boruları, ventilyatorlar (əgər onlar 19(4) sayılı qaydanın tələblərinə cavab verərsə) və sukeçirməz qapılar vasitəsilə bağlanan dəliklər (əgər onlar 12 sayılı qaydanın tələblərinə cavab verərsə), yaxud lyuk qapaqları (əgər onlar 16(1) – (5)-dək sayılı qaydaların tələblərinə cavab verərsə) və lyuk qapaqları və göyertə illüminatorları vasitəsilə bağlanan dəliklər istisna edilə bilər (18 sayılı qaydaya uyğun olan), 27(2) sayılı qaydada təsvir edilmiş növdə olan yük lyuku qapaqları, məsafədən idarə edilən sürüşən, su buraxmayan qapılar və açılmayan növdə olan bort illüminatorları (23 sayılı qaydaya uyğun olan). Halbuki, əsas maşın şöbəsinin rumpel şöbəsinə ayıran sukeçirməz qapılar dənizdə olarkən istifadə edilmədiyi zaman qatlanan, sürətlə işə düşən növdə ola bilər, həmçinin bir şərtlə ki, qeyd olunan qapıların aşağı kominqləri yay yükü vaterlaynından yuxarıda

olsun.

(b) Əgər borular, kanallar, yaxud tunellər (12)(b) sayılı qaydada müəyyən olduğu kimi, zədələnmənin fərz edilən nüfuzetmə məsafəsi daxilində yerləşərsə, tədbirlər görülməlidir ki, hər bir zədələnmə halı üçün hesablama zamanı fərz edilən subasmadan başqa, digər subasma hallarının otaqlara yayılmasının qarşısını almaq mümkün olsun.

(c) Yana əyilmə bucağı qeyri-simmetrik subasma nəticəsində 15° -i keçmir. Əgər göyertənin heç bir hissəsinə keçməzsə, 17° -dək yana əyilmə bucağını qəbul etmək olar.

(d) Subasma şəraitində (subasmadan sonra) metasentrik hündürlük müsbətdir.

(e) Əgər otağın xaricində göyertənin hər hansı hissəsi konkret halda su basmış fərz edilərsə, yaxud hər hansı bir halda subasmadan sonra ləpəyə davamlılıq ehtiyatı şübhə altında qalarsa, o halda, yerdə qalan ləpəyə davamlılıq araşdırılmalıdır. Əgər bərpa edən momentlərin əyri qolları tarazlıq mövqeyindən aşağıda minimum 20° diapazona malik olarsa, bərpa edən momentlərin əyri qollarının maksimal diapazonunun bu diapazonda 0.1 m olması yetərli hesab edilir. Bu diapazon çərçivəsində, bərpa edən momentlərin əyri qolları altındakı sahə 0.0175 m.rad.-dan az olmalı deyil. Ləpəyə davamlılıq ehtiyatı çərçivəsində müvəqqəti su keçə bilən mühafizə edilən, yaxud mühafizə edilməyən dəliklərə qarşı potensial təhlükənin mövcudluğunu Administrasiya nəzərə almalıdır.

(f) Administrasiya ləpəyə davamlılığın subasmanın aralıq mərhələləri zamanı yetərli olması vəziyyəti Administrasiyanı qane etməlidir.

g) Yuxarıda, (a), (c), (d) və (e) bəndlərində müəyyən edilmiş ləpəyə davamlılıq ehtiyatı üzrə meyarların tələblərinə uyğunluğun ləpəyə davamlılıq aləti, ləpəyə davamlılıq proqram təminatı, yaxud digər təsdiq edilmiş metoddan istifadə etməklə istismar yükü şəraitlərində nümayiş etdirilməsi tələb olunmur. (**KR**: Bu sənəd ilə əlavə edilib: Res.MSC.345(91))

Hərəkətə gətirmə vasitələri olmayan gəmilər

(14) Müstəqil hərəkət vasitələri olmayan lixterlərə, barjlara, yaxud digər gəmilərə bu qaydaların suüzəri bort haqqında müddəalarına uyğun olaraq suüzəri bort təyin edilir. (2) və (3) sayılı bəndin tələblərinə cavab verən barjlar üçün 'A' tipli suüzəri bortlar təyin edilə bilər:

(a) Administrasiya açıq göyertəsində yük olan barjların ləpəyə davamlılığına xüsusi diqqət yeriməlidir. 'B' tipli adi gəmilər üçün olduğu kimi, göyertə yükü yalnız suüzəri bort təyin edilmiş barjlarda daşına bilər.

(b) Halbuki, barjlar ekipajsız olduğu halda 25, 26(3), 26(4) və 39 sayılı qaydaların tələbləri tətbiq edilmir.

(c) Qeyd olunan ekipajsız barjların suüzəri bort göyertəsində yalnız kiçik giriş dəlikləri var bə həmin dəliklər poladdan, yaxud ekvivalent materialdan hazırlanmış sukeçirməz kippəcli qapaqlarla bərkidilir və onlara bu qaydalara uyğun olaraq hesablanmış suüzəri bortun 25%-dən az suüzəri bort təyin edilə bilər.

Adı	İCLL 2003 Dəyişiklik / ƏLAVƏ I / Qayda 28
Qüvvəyə minmə tarixi	1/1/2005

28 sayılı qayda

Suüzəri bort cədvəlləri

‘A’ tipli gəmilər

(1) ‘A’ tipli gəmilər üçün suüzəri bort cədvəli cədvəl 28.1-də müəyyən edilir:

Cədvəl 28.1 - ‘A’ tipli gəmilər üçün suüzəri bort cədvəli

Gəminin uzunluğu (m)	Suüzəri bort (mm)	Gəminin uzunluğu (m)	Suüzəri bort (mm)	Gəminin uzunluğu (m)	Suüzəri bort (mm)
24	200	51	455	78	814
25	208	52	467	79	828
26	217	53	478	80	841
27	225	54	490	81	855
28	233	55	503	82	869
29	242	56	516	83	883
30	250	57	530	84	897
31	258	58	544	85	911
32	267	59	559	86	926
33	275	60	573	87	940
34	283	61	587	88	955
35	292	62	600	89	969

36	300	63	613	90	984
37	308	64	626	91	999
38	316	65	639	92	1014
39	325	66	653	93	1029
40	334	67	666	94	1044
41	344	68	680	95	1059
42	354	69	693	96	1074
43	364	70	706	97	1089
44	374	71	720	98	1105
45	385	72	733	99	1120
46	396	73	746	100	1135
47	408	74	760	101	1151
48	420	75	773	102	1166
50	443	77	800	104	1196
105	1212	168	2240	231	2880
106	1228	169	2254	232	2888
107	1244	170	2268	233	2895
108	1260	171	2281	234	2903
109	1276	172	2294	235	2910
110	1293	173	2307	236	2918
111	1309	174	2320	237	2925
112	1326	175	2332	238	2932
113	1342	176	2345	239	2939
114	1359	177	2357	240	2946
115	1376	178	2369	241	2953
116	1392	179	2381	242	2959
117	1409	180	2393	243	2966
118	1426	181	2405	244	2973
119	1442	182	2416	245	2979
120	1459	183	2428	246	2986
121	1476	184	2440	247	2993
122	1494	185	2451	248	3000
123	1511	186	2463	249	3006
124	1528	187	2474	250	3012
125	1546	188	2486	251	3018
126	1563	189	2497	252	3024
127	1580	190	2508	253	3030
128	1598	191	2519	254	3036
129	1615	192	2530	255	3042

130	1632	193	2541	256	3048
131	1650	194	2552	257	3054
132	1667	195	2562	258	3060
133	1684	196	2572	259	3066
134	1702	197	2582	260	3072
135	1719	198	2592	261	3078
136	1736	199	2602	262	3084
137	1753	200	2612	263	3089
138	1770	201	2622	264	3095
139	1787	202	2632	265	3101
140	1803	203	2641	266	3106
141	1820	204	2650	267	3112
142	1837	205	2659	268	3117
143	1853	206	2669	269	3123
144	1870	207	2678	270	3128
145	1886	208	2687	271	3133
146	1903	209	2696	272	3138
147	1919	210	2705	273	3143
148	1935	211	2714	274	3148
149	1952	212	2723	275	3153
150	1968	213	2732	276	3158
151	1984	214	2741	277	3163
152	2000	215	2749	278	3167
153	2016	216	2758	279	3172
154	2032	217	2767	280	3176
155	2048	218	2775	281	3181
156	2064	219	2784	282	3185
157	2080	220	2792	283	3189
158	2096	221	2801	284	3194
159	2111	222	2809	285	3198
160	2126	223	2817	286	3202
161	2141	224	2825	287	3207
162	2155	225	2833	288	3211
163	2169	226	2841	289	3215
164	2184	227	2849	290	3220
165	2198	228	2857	291	3224
166	2212	229	2865	292	3228
167	2226	230	2872	293	3233
294	3237	318	3325	342	3387

295	3241	319	3328	343	3389
296	3246	320	3331	344	3392
297	3250	321	3334	345	3394
298	3254	322	3337	346	3396
299	3258	323	3339	347	3399
300	3262	324	3342	348	3401
301	3266	325	3345	349	3403
302	3270	326	3347	350	3406
303	3274	327	3350	351	3408
304	3278	328	3353	352	3410
305	3281	329	3355	353	3412
306	3285	330	3358	354	3414
307	3288	331	3361	355	3416
308	3292	332	3363	356	3418
309	3295	333	3366	357	3420
310	3298	334	3368	358	3422
311	3302	335	3371	359	3423
312	3305	336	3373	360	3425
313	3308	337	3375	361	3427
314	3312	338	3378	362	3428
315	3315	339	3380	363	3430
316	3318	340	3382	364	3432
317	3322	341	3385	365	3433

Gəminin aralıq uzunluğunda suüzəri bortların qiyməti uzunluq interpolasiyası vasitəsilə əldə edilir. 365 m-dən uzun gəmilər üçün suüzəri bortların qiyməti Administrasiya tərəfindən müəyyən edilir. 365 m-dən uzun gəmilər üçün suüzəri bortların qiyməti Administrasiya tərəfindən müəyyən edilir.

‘B’ tipli gəmilər

(2) ‘B’ tipli gəmilər üçün suüzəri bort cədvəli cədvəl 28.2-də müəyyən edilir:

Cədvəl 28.2 - ‘B’ tipli gəmilər üçün suüzəri bort cədvəli

Gəminin	Suüzəri	Gəminin	Suüzəri	Gəminin	Suüzəri
---------	---------	---------	---------	---------	---------

uzunluđu (m)	bort (mm)	uzunluđu (m)	bort (mm)	uzunluđu (m)	bort (mm)
24	200	70	721	116	1609
25	208	71	738	117	1630
26	217	72	754	118	1651
27	225	73	769	119	1671
28	233	74	784	120	1690
29	242	75	800	121	1709
30	250	76	816	122	1729
31	258	77	833	123	1750
32	267	78	850	124	1771
33	275	79	868	125	1793
34	283	80	887	126	1815
35	292	81	905	127	1837
36	300	82	923	128	1859
37	308	83	942	129	1880
38	316	84	960	130	1901
39	325	85	978	131	1921
40	334	86	996	132	1940
41	344	87	1015	133	1959
42	354	88	1034	134	1979
43	364	89	1054	135	2000
44	374	90	1075	136	2021
45	385	91	1096	137	2043
46	396	92	1116	138	2065
47	408	93	1 135	139	2087
48	420	94	1 154	140	2109
49	432	95	1172	141	2130
50	443	96	1 190	142	2151
51	455	97	1209	143	2171
52	467	98	1229	144	2190
53	478	99	1250	145	2209
54	490	100	1271	146	2229
55	503	101	1293	147	2250
56	516	102	1315	148	2271
57	530	103	1337	149	2293
58	544	104	1359	150	2315
59	559	105	1380	151	2334

60	573	106	1401	152	2354
61	587	107	1421	153	2375
62	601	108	1440	154	2396
63	615	109	1459	155	2418
64	629	110	1479	156	2440
65	644	111	1500	157	2460
66	659	112	1521	158	2480
67	674	113	1543	159	2500
68	689	114	1565	160	2520
69	705	115	1587	161	2540
351	5170	356	5220	361	5268
352	5180	357	5230	362	5276
353	5190	358	5240	363	5285
354	5200	359	5250	364	5294
355	5210	360	5260	365	5303

Gəminin aralıq uzunluğunda suüzəri bortların qiyməti uzunluq interpolyasiyası vasitəsilə əldə edilir. 365 m-dən uzun gəmilər üçün suüzəri bortların qiyməti Administrasiya tərəfindən müəyyən edilir. 365 m-dən uzun gəmilər üçün suüzəri bortların qiyməti Administrasiya tərəfindən müəyyən edilir.

Adı	İCLL 2003 Dəyişiklik / ƏLAVƏ I / Qayda 29
Qüvvəyə minmə tarixi	1/1/2005

29 sayılı qayda

100 m-dən kiçik olan gəmilər üçün suüzəri bortun korreksiyası

Gəminin uzunluğunun 35% və ya daha kiçik effektiv uzunluğa malik qapalı (üzəri örtülmüş) üst tikililərə malik olan, uzunluğu 24 m və 100 m arasında olan 'B' tipli gəmi suüzəri bort cədvəli aşağıdakı kimi artırıla bilər:

$$7.5 (100 - L) (0.35 - E_1/L) (MM)$$

Olduğu halda:

L – gəminin m. ilə uzunluğudur; və

35 sayılı qaydada müəyyən edildiyi kimi, E_1 - m. ilə effektiv E uzunluğudur (yeşiklər istisna olmaqla).

Adı	İCLL 2003 Dəyişiklik / ƏLAVƏ I / Qayda 30
Qüvvəyə minmə tarixi	1/1/2005

30 sayılı qayda

Tamamlıq (bütövlük) əmsalının korreksiyası

Əgər tamamlıq (bütövlük) əmsalı (C_b) 0.68-i keçərsə, 28 sayılı qaydada müəyyən edilmiş suüzəri bort cədvəli (müvafiq dəyişiklik edilmiş), müvafiq olduqda, 27(8), 27(10) və 29 sayılı qaydalarla aşağıdakı əmsala vurulur:

$$\frac{(C_b + 0.68)}{1.36}$$

Tamamlıq (bütövlük) əmsalı 1.0-dən böyük götürülməli deyil.

Adı	İCLL 2003 Dəyişiklik / ƏLAVƏ I / Qayda 31
Qüvvəyə minmə tarixi	1/1/2005

31 sayılı qayda

Bortun hündürlüyünün korreksiyası

(1) Əgər $D \geq L/15$ –dən böyük olarsa, suüzəri bort $(D - L/15)R$ mm artırılır.

əgər:

$R = L/0.48$ – uzunluğu 120 m-dən kiçik

$R = 250$ – uzunluğu 120 m və daha böyük

(2) Əgər $D < L/15$ -dən kiçik olarsa, heç bir azaldılma tətbiq edilmir (əgər suüzəri bort (1) sayılı bənddə təsvir edilmiş qiymətdə gəminin orta hissəsinin ən azı 0.6L sahəsini əhatə edən, bütöv yeşiyə malik olan qapalı (üzəri örtülmüş) üst tikilisi olan və ya bütöv burun və kormayadək uzanan üst tikilələrə və yeşiklərə malik ayrıca qapalı (üzəri örtülmüş) üst tikililər qrupuna malik olan gəmi istisna olmaqla)

(3) Əgər üst tikilinin, yaxud yeşiyin hündürlüyü standart hündürlükdən kiçik olarsa, hesablanmış azaldılma faktiki üst tikilinin, yaxud 33 sayılı qaydada müəyyən edildiyi kimi, yeşiyin hündürlük əmsalına və ya tətbiq edilən standart hündürlük əmsalına uyğun korrekte edilir

Adı	İCLL 2003 Dəyişiklik / ƏLAVƏ I / Qayda 32
Qüvvəyə minmə tarixi	1/1/2005

32 sayılı qayda

Göyertə xəttinin mövqeyinin korreksiyası

Əgər göyertə xəttinin yuxarı kənarına kimi bortun faktiki hündürlüyü D-dən böyük, yaxud kiçik olarsa, bu hündürlüklər arasındakı fərq suüzəri bortun üstünə gəlinir, yaxud ondan çıxılır.

Adı	İCLL 2003 Dəyişiklik / ƏLAVƏ I / Qayda 32-1
Qüvvəyə minmə tarixi	1/1/2005

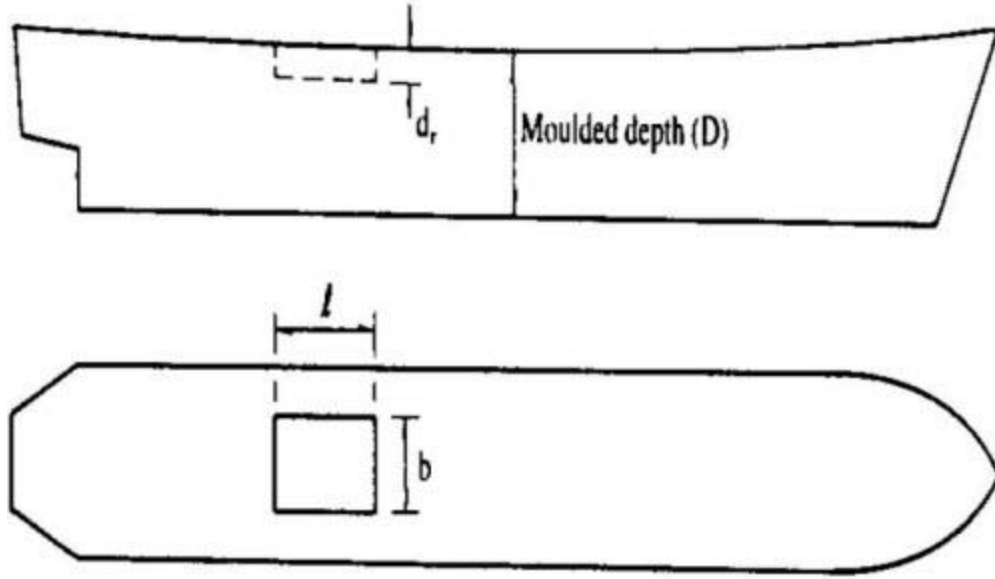
32-1 sayılı qayda

Suüzəri bort göyertəsində çıxıntının korreksiyası

(1) Əgər suüzəri bort göyertəsində çıxıntılı hissə quraşdırılırsa və o, gəminin bortlarından kənara çıxmazsa, həmin çıxıntı hissəni nəzərə almadan hesablanan suüzəri bort çıxıntılı hissəyə görə itirilmiş üzmə qabiliyyətinə uyğun olaraq korreksiya edilir. Bu korreksiya ən kiçik bortun nəzəri hündürlüyündə çıxıntılı hissənin həcmi (tutumunu) 85%-ə bərabər olan vaterlayn sahəsinə bölməklə əldə edilən qiymətə bərabərdir (bu şəklə baxın: 32-1.1).

(2) Gəminin burun hissəsində bortun hündürlüyünə edilən korrektələr istisna olmaqla, bu korreksiya digər bütün korreksiyaları etdikdən sonra əldə edilən suüzəri borta əlavə edilir.

(3) Əgər yuxarıda göstərilirdi ki, üzmə qabiliyyətinin itirilməsi səbəbindən korreksiya edilmiş suüzəri bort çıxıntılı hissəsinin dib hissəsinə ölçülmüş bortun nəzəri hündürlüyü əsasında müəyyən edilmiş minimum həndəsi suüzəri bordan böyük olarsa, sonuncu qiymət istifadə edilə bilər.

Şəkil 32-1.1

Suüzəri borta edilmiş korreksiya bərabərdir:

$$\frac{l \times b \times d_r}{WP \text{ Area at } 0.85D}$$

Adı	İCLL 2003 Dəyişiklik / ƏLAVƏ I / Qayda 33
Qüvvəyə minmə tarixi	1/1/2005

33 sayılı qayda

Üst tikilinin standart hündürlüyü

Standart üst tikilinin hündürlüyü aşağıda verilmiş cədvəldəki kimidir:

	Standart hündürlük (m)	
L(metrlər)	Hündürləşdirilmiş kvarterdek	Digər bütün üst tikililər
30, yaxud kiçik	0.90 1.20	1.80 1.80
75	1.80	2.30

125, yaxud böyük		
---------------------	--	--

Cədvəl 33.1

Gəminin aralıq uzunluğundakı standart hündürlüklər uzunluq interpolyasiyası vasitəsilə əldə edilir.

Adı	İCLL 2003 Dəyişiklik / ƏLAVƏ I / Qayda 34
Qüvvəyə minmə tarixi	1/1/2005

34 sayılı qayda

Üst tikilinin uzunluğu

(1) (2) sayılı bənddə nəzərdə tutulmuş hallar istisna olmaqla, üst tikilinin uzunluğu (S) həmin uzunluq (L) çərçivəsində üst tikilinin hissələrinin orta uzunluğudur. Əgər üst tikili arakəsməsi çıxıntılı hissəyə (resesə) malik olarsa, üst tikilinin effektiv uzunluğu üfüqi proyeksiyada həmin çıxıntılı hissənin sahəsinin orta uzunluğunda üst tikilinin eni ilə münasibətdə bərabər olan qiymətdək azaldılır. Əgər çıxıntılı hissə simmetrik diametral müstəviyə malik olmazsa, həmin resesin ən böyük hissəsi gəminin hər iki bortu üçün tətbiqi hesab edilir. Göyertədə resesin üzərini örtmək lazım deyil.

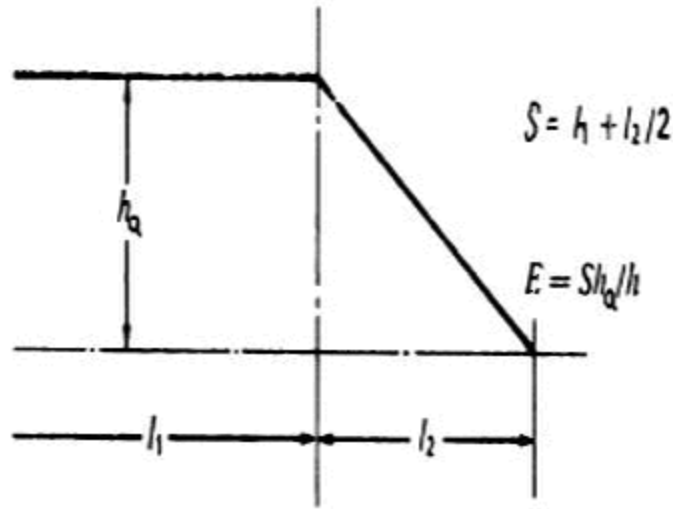
(2) Əgər qapalı (üzəri örtülmüş) üst tikilinin sonluq arakəsmələri müntəzəm şəkildə irəli çıxmış formaya malik olarsa, o halda, ekvivalent səthi arakəsmə əsasında üst tikilinin uzunluğu artırıla bilər. Bu artım arakəsmənin burun və kormada irəli çıxmış hissələrinin üçdə-iki hissəsinə bərabər olmalıdır. Bu artımın müəyyən edilməsi zamanı nəzərə alınacaq irəli çıxan hissəsinin maksimal müntəzəmliyi üst tikilinin qövsvari arakəsməsinin üst tikilinin bortu ilə kəsişdiyi yerdəki üst tikilinin eninin yarısına bərabərdir. Əgər üst tikili ən azı gəminin eninin 30%-nə bərabər diametral müstəvinin hər iki tərəfində çıxıntı sahəsi olarsa, parabola formasında üst tikili arakəsməsinin ekvivalentini nəzərə almaqla üst tikilinin effektiv uzunluğu artırıla bilər. Bu parabola çıxıntı hissəsindən başlayaraq çıxıntılı bort və gəminin bortunun davamı ilə faktiki üst tikilinin kəsişmə nöqtəsi vasitəsilə diametral xəttədək keçməlidir. Bu parabola tamamilə üst tikilinin və onun çıxıntı hissələrinin hüdudları çərçivəsində yerləşməlidir. Əgər üst tikili borddan geri çəkilsə, 3(10) sayılı qaydada icazə verildiyi kimi, ekvivalent arakəsmə, üst tikilinin faktiki eni əsasında hesablanır (və gəminin eni əsasında deyil).

(3) Məli formalı axırncı arakəsmələrə malik olan üst tikililər aşağıdakı kimi təhlil edilir:

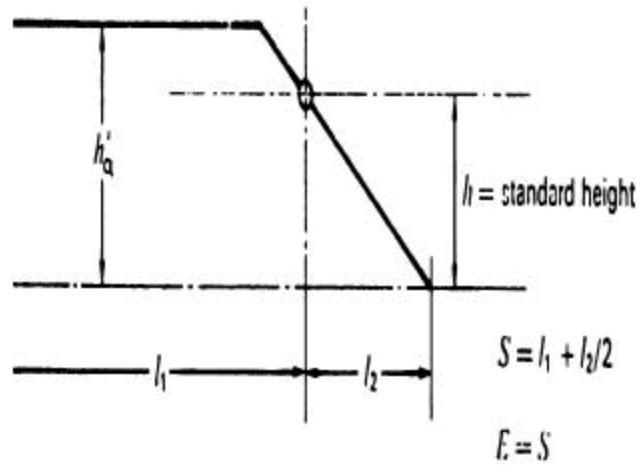
(a) Əgər üst tikilinin hündürlüyü maili olmazsa, standart hündürlüyə bərabər olarsa, yaxud ondan kiçik olarsa, S uzunluğu şəkil 34.1-də göstərildiyi kimi əldə edilir.

(b) Əgər hündürlük standartdan çox olarsa, S uzunluğu şəkil 34.2-də göstərildiyi kimi əldə edilir.

(c) Yuxarıda göstərilənlər yalnız o zaman tətbiq edilir ki, maili tərəf bucağın əsas müstəvisini 15° və ya daha çox təşkil edir. Əgər bu bucaq 15° -dən kiçik olarsa, həmin konfigurasiya əyrilik hesab edilir.

Şəkil 34.1 - Standart hündürlüyə (h) bərabər, yaxud kiçik olan üst tikilinin hündürlüyü

Şəkil 34.2 - Standart hündürlükdən böyük üst tikilinin hündürlüyü

Adı	İCLL 2003 Dəyişiklik / ƏLAVƏ I / Qayda 35
Qüvvəyə minmə tarixi	1/1/2005

35 sayılı qayda

Üst tikilinin effektiv uzunluğu

(1) (2) sayılı bənddə nəzərdə tutulmuş hallar istisna olmaqla, standart hündürlüyə malik qapalı (üzəri örtülmüş) üst tikilinin effektiv uzunluğu (E) onun uzunluğundan ibarətdir.

(2) 3(10) sayılı qaydada icazə verildiyi kimi, standart hündürlüyə malik qapalı (üzəri örtülmüş) üst tikili gəminin bortlarından keçmədiyi bütün hallarda, effektiv uzunluq b/B_s nisbətində vurulan uzunluqdan ibarət olur və burada:

b - gəminin mərkəzi uzunluğundakı üst tikilinin enidir; və

B_s – üst tikilinin uzunluğunun ortasında gəminin enidir.

Əgər üst tikili onun uzunluğunun hissələri ilə bortdan kənara çıxarsa, o halda, həmin dəyişiklik yalnız həmin kənara çıxmış hissələr üçün tətbiq edilir.

(3) Əgər qapalı (üzəri örtülmüş) üst tikilinin hündürlüyü standart hündürlükdən kiçik olarsa, effektiv uzunluq, faktiki hündürlüyün standart hündürlüyə nisbətində azaldılır. Əgər hündürlük standartı keçərsə, üst tikilinin effektiv uzunluğuna heçbir artım tətbiq edilmir (bu şəkillərə baxın: 34.1 və 34.2). Əgər maili axırncı arakəsmələr standart hündürlükdən kiçik olan üst tikilinin maili hissəsinə malik olmazsa, onun effektiv uzunluğu (E) şəkil 34.1-dən götürüldüyü kimi, onun (S) uzunluğundan ibarət olur və faktiki hündürlüyün standart hündürlüyə nisbətində azaldılır. Əgər standart hündürlükdən kiçik ölçüdə olan yut, yaxud bak (yuxarı göyertənin ön hissəsi) normadan artıq yəhərşəkilli xassəyə malik gəmidə quraşdırılırsa, lakin, gəminin orta hissəsində $0.2L$ daxilində heç bir üst tikili olmazsa, o halda, yuta, yaxud baka (yuxarı göyertənin ön hissəsi) artım vermək lazımdır və bu, faktiki və standart yəhərvarilik profilləri arasındakı fərq ilə faktiki hündürlüyü artırmaq vasitəsilə həyata keçirilir. Əlavə yəhərvariliyin azaldılmasına 38(16) sayılı qaydaya uyğun olaraq yol verilmir.

(4) Qaldırılmış kvarterdəkin effektiv uzunluğu, əgər bütöv burun arakəsməsinə malik olarsa,

maksimal 0.6L-dək uzadılır. Əgər arakəsmə bütöv olmazsa, qaldırılmış kvarterdek standart hündürlükdən kiçik ölçüdə olan yut hesab edilir. Əgər hətta yut ucaldılmış kvarterdek ilə birgə quraşdırılırsa, ucaldılmış kvarterdekin 0.6L maksimal effektiv uzunluğu korma perpendikulyarından ölçülməlidir.

(5) üzəri bağlanmamış üst tikililərin heç bir effektiv uzunluğu yoxdur.

Adı	İCLL 2003 Dəyişiklik / ƏLAVƏ I / Qayda 36
Qüvvəyə minmə tarixi	1/1/2005

36 sayılı qayda

Yeşiklər

(1) Gəminin bortunun kənarlarına uzanmayan yeşik, yaxud analoji quruluş aşağıdakı şərtlər əsasında etibarlı hesab edilir:

(a) yeşik ən azı üst tikili kimi möhkəm olmalıdır;

(b) yük lyukları göyertə yeşiyindədir, lyukların kominqləri və qapaqları 13 – 16-dək qaydaların tələblərinə cavab verir və göyertə yeşiyi stringerinin eni yetərli keçid körpücüyü və yetərli köndələn möhkəmliyi təmin edir. Halbuki, suüzəri bort göyertəsində su buraxmayan qapaqları olan kiçik giriş deliklərinə icazə verilə bilər.

(c) Məhəccərlərin quraşdırıldığı burun və korma hissəsində daimi iş platforması etibarlı daimi keçid körpüçükləri vasitəsilə üst tikililərə birləşdirilmiş göyertə yeşiyi, yaxud ayrıca yeşiklərlə təchiz olunur;

(d) ventilyatorlar yeşiklərlə, su buraxmayan qapaqlarla, yaxud digər ekvivalent vasitələrlə mühafizə olunur;

(e) suüzəri bort göyertəsinin açıq hissələrində, yeşiklərin yerləşdiyi rayonda ən azı onların yarım uzunluğu ölçüsündə, yaxud alternativ şəkildə, 24(2) sayılı qaydaya uyğun olaraq falşbortun aşağı hissəsindəki fırtına portiki sahəsinə, falşbortun ümumi sahəsinin 33%-nə bərabər ölçüdə açıq leyer qurğusu quraşdırılır.

(f) maşın şöbəsinin şaxtaları yeşik vasitəsilə yaxud ən azı standart hündürlüyə malik üst tikili və yaxud hündürlüyə və bərabər möhkəmliyə malik rubka vasitəsilə mühafizə edilir;

(g) yeşiyin eni gəminin eninin ən azı kiçik olmur; və

(h) əgər heç bir üst tikili olmazsa, yeşiyin uzunluğu ən azı 0.6L-dir.

(2) Nəzərə alınacaq yeşiyin tam uzunluğu (onun orta eni B ilə münasibətdə azaldılmış) onun hesablanmış uzunluğudur.

(3) Yeşiyin standart hündürlüyü qaldırılmış kvarterdek deyil, digər standart üst tikilinin hündürlüyünə bərabərdir.

(4) Əgər yeşiyin hündürlüyü standart hündürlükdən kiçik olarsa, onun effektiv uzunluğu faktiki hündürlük ilə standart hündürlük nisbətində azaldılır. Əgər göyertə yeşiyində lyukların kominqslərinin hündürlüyü 14-1 sayılı qayda əsasında tələb olunan ölçüdə kiçik olarsa, yeşiyin faktiki hündürlüyü azaldılır və bu, kominqsin faktiki və tələb olunan hündürlüyü arasındakı fərqə uyğun gəlir.

(5) Əgər yeşiyin hündürlüyü standartdan kiçik olarsa və yeşik lyukunun kominqsləri də standart hündürlükdən kiçik ölçüdə olarsa, yaxud bütövlükdə mövcud olmazsa, lyuk kominqsinin qeyri-kafi hündürlüyü səbəbindən faktiki hündürlüyün azalması 600 mm ilə kominqsin faktiki hündürlüyü arasındakı fərq kimi, yaxud 600 mm kimi götürülür (əgər lyukun kominqsi olarsa). Əgər göyertədə kominqsin standart hündürlüyü tələbindən azad edilməsi mümkün olan yalnız standart hündürlükdən kiçik ölçüdə olan kiçik lyuklar quraşdırılırsa, yeşiyin faktiki hündürlüyünün azalması tələb edilmir.

(6) Suüzəri bortun qiymətini hesablayan zamanı kəsintisiz yük lyukları yeşik kimi hesab edilə bilər, bir şərtlə ki, bu bəndin müddəalarına bütün hallarda əməl edilsin.

KR: Bu sənədə istinad edin: **MSC.1/Circ.1508** YÜK NİŞANI HAQQINDA 1966-Cİ İL TARİXLİ BEYNƏLXALQ KONVENSİYA İLƏ ƏLAQƏDAR 1988-Cİ İL PROTOKOLUNUN 36(6) SAYLI QAYDASININ VAHİD ŞƏRHLƏRİ

(1)(b) sayılı bənddə istinad edilən göyertə yeşiyinin stringeri aşağıdakılarla əlaqədar olaraq yeşiyin bort arakəsmələrinin xaricində quraşdırıla bilər:

(a) stringer gəminin hər bir bortunda ən azı 450 mm eni olan maneəsiz keçidi təchiz edir.

(b) stringer bərk plastinadan olmalı və tilləri etibarlı və möhkəm şəkildə bərkidilməlidir;

(c) stringer praktiki cəhətdən mümkün olduğu qədər suüzəri bort göyertəsindən yuxarıda yerləşməlidir. Suüzəri bortun hesablanması zamanı yeşiyin hündürlüyü ən azı 600 mm, yaxud yeşiyin üst hissəsi ilə stringerin arasındakı faktiki fərq qədər (hansı daha böyük olarsa) azaldılmalıdır;

(d) lyuk qapağını bərkidici qurğulara stringerdən, yaxud keçiddən giriş imkanı olmalıdır; və

(e) yeşiyin eni yeşiyin bort arakəsmələri arasında ölçülməlidir.

KR: Bu sənədə istinad edin: **IACS UI LL79**

(7) Əgər yut, mərkəzi tikili, yaxud bak (yuxarı göyertənin ön hissəsi) kimi üst tikililərin qonşuluğunda yerləşən yeşik suüzəri bortun hesablanmasına daxil edilərsə, o halda, dəliklər yeşik və üst tikili üçün ümumi olan arakəsmənin bir hissəsində quraşdırılmamalıdır. Boru xətləri, kabellər və ya boltlarla bağlanmış qapaqlı lyuklar üçün kiçik dəliklərə dair qaydaların tələblərində yumşaldılma tətbiq edilə bilər.

(8) Suüzəri bortun hesablanmasına daxil edilmiş yeşiyin bortlarında kəsilən yerlər olmalı deyil. Açılmayan növlü bort illüminatorları və boltla bərkidilən lyuk qapaqlarına icazə verilə bilər.

Adı	İCLL 2003 Dəyişiklik / ƏLAVƏ I / Qayda 37
Qüvvəyə minmə tarixi	1/1/2005

37 sayılı qayda

Üst tikililər və yeşiklər üçün ölçülərin azaldılması

(1) Əgər üst tikililərin və yeşiklərin effektiv uzunluğu 1L olarsa, o halda, suüzəri bortların ölçüsü 24 m uzunluqda olan gəmi üçün 350 mm, 85 m gəmi üçün 860 mm və 122 m və daha böyük gəmilər üçün isə 1070 mm azaldılır. Aralıq uzunluğunda tətbiq edilən azaldılmalı uzunluq interpolyasiyası vasitəsilə əldə edilir.

(2) Əgər üst tikililərin və yeşiklərin cəmi effektiv uzunluğu 1L-dən kiçik olarsa, o halda, azaldılma faizi aşağıdakı cədvəldən əldə edilir:

Cədvəl 37.1

‘A’ tipli və ‘B’ tipli gəmilər üçün azaldılma faizi

	Üst tikililər və yeşiklər üçün cəmi effektiv uzunluq										
	0	0.1L	0.2L	0.3L	0.4L	0.5L	0.6L	0.7L	0.8L	0.9L	1.0L
Üst tikililər üçün azaldılma faizi	0	7	14	21	31	41	52	63	75.3	87.7	100

Üst tikililər və yeşiklər üçün aralıq uzunluğunun faizləri uzunluq interpolyasiyası vasitəsilə əldə edilir.

(3) For ships of ‘B’ tipli gəmilər üçün bakın (yuxarı göyertənin ön hissəsi) effektiv uzunluğu 0.07L-dən kiçik olarsa, heç bir azaldılmaya yol verilmir.

Adı	İCLL 2003 Dəyişiklik / ƏLAVƏ I / Qayda 38
Qüvvəyə minmə tarixi	1/1/2005

38 sayılı qayda

Yəhərvarilik

Ümumi

(1) Yəhərvarilik gəminin bortunun göyertəsindən orta hissəsindəki yəhərvarilik xətti vasitəsilə kildən paralel çəkilmiş bazis xəttinədək ölçülür

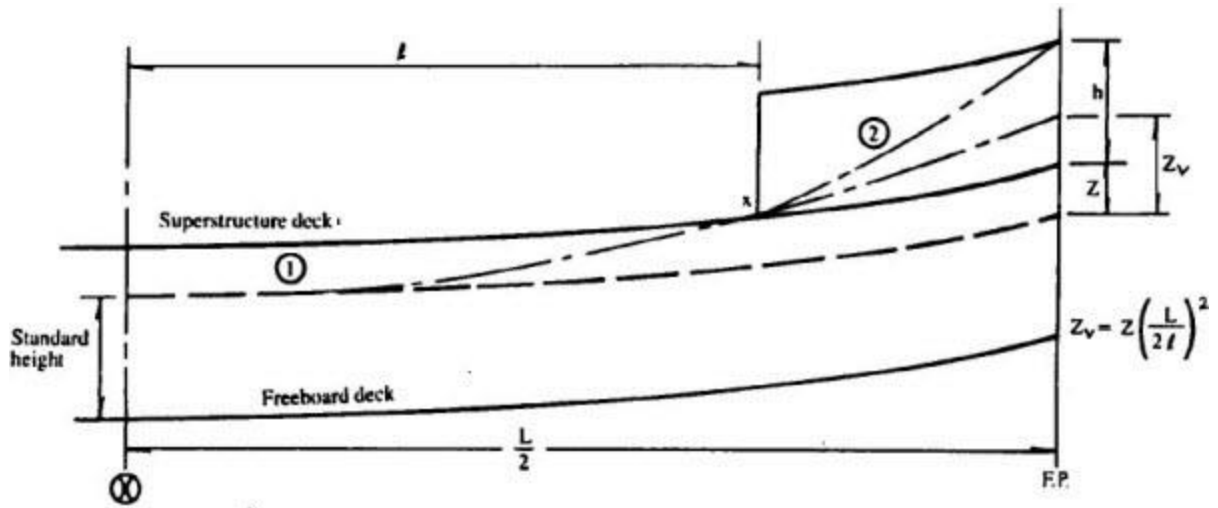
(2) Diferentlə layihələndirilmiş gəmilərdə, yəhərvarilik hesablanmış yük su xəttinə paralel çəkilmiş bazis xətti ilə əlaqədar ölçülür.

(3) Hamar göyertəli gəmilərdə və ayrıca üst tikililərə malik gəmilərdə yəhərvarilik suüzəri bort göyertəsində ölçülür.

(4) Göyertənin bort ilə qeyri-adi şəkildə bərkidildiyi (həmin yerdə çıxıntı, yaxud çuxur olan) gəmilərdə yəhərvarilik gəminin orta hissəsindəki hündürlüklə əlaqədar nəzərə alınır.

(5) Suüzəri bort göyertəsinin bütöv uzunluğu boyunca uzanan standart hündürlüyə malik üst tikilisi olan gəmilərdə yəhəvarilik üst tikili göyertəsində ölçülür. Əgər hündürlük standartdan artıq olarsa, faktiki və standart hündürlüklər arasındakı ən kiçik fərq (Z) hər bir axırncı ordinata əlavə edilir.

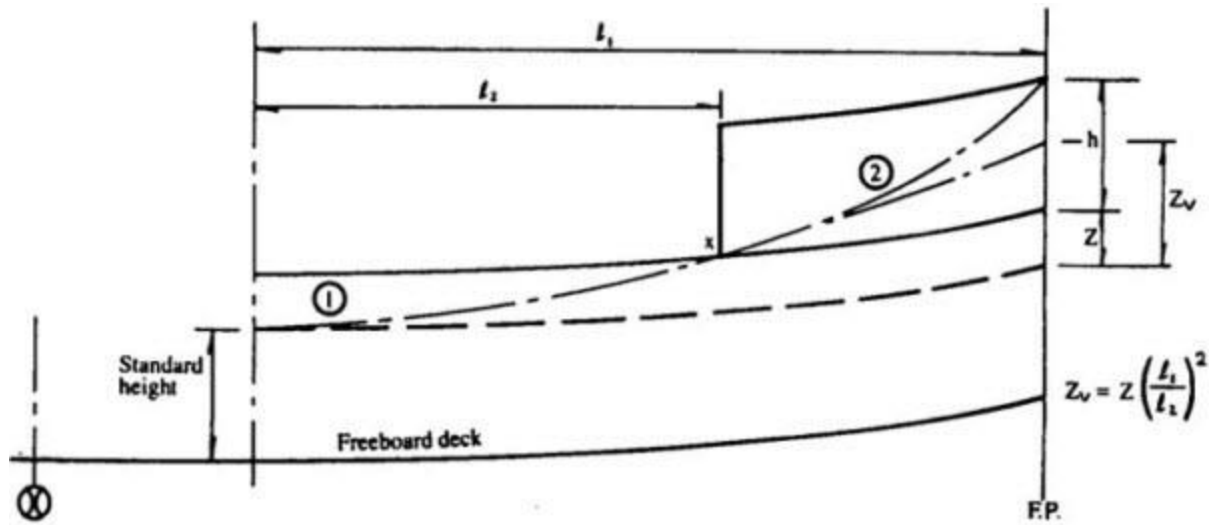
Eyni şəkildə, hər bir perpendikulyardan $1/6L$ və $1/3L$ məsafələrdəki aralıq ordinatları müvafiq olaraq $0.444Z$ və $0.111Z$ -dək artırılır. Əgər üst tikilinin üzərində qapalı yut, yaxud bak (yuxarı göyertənin ön hissəsi) yerləşərsə, o halda, yəhəvariliyin artımına (12) sayılı bəndə uyğun olaraq, şəkil 38.1-də göstərildiyi kimi, qeyd olunan yut, yaxud bak (yuxarı göyertənin ön hissəsi) üçün icazə verilə bilər.

Şəkil 38.1

(6) Əgər qapalı (üzəri örtülmüş) üst tikilinin göyertəsi ən azı suüzəri bort göyertəsində olduğu kimi eyni yəhəvariliyə malik olarsa, o halda, suüzəri bort göyertəsinin üzəri bağlı hissəsi nəzərə alınmır.

(7) Əgər qapalı yut, yaxud bak (yuxarı göyertənin ön hissəsi) standart hündürlüyə malik olarsa, yəhəvarilik isə suüzəri bort göyertəsinə nisbətən böyük olarsa, yaxud standart hündürlükdən daha böyük yüksəkliyə malik olarsa, o halda, suüzəri bort göyertəsinin yəhəvariliyi (12) sayılı bənddə nəzərdə tutulmuş şəkildə artırılmalıdır. Əgər yut, yaxud bak (yuxarı göyertənin ön hissəsi) iki leydən ibarət olarsa, şəkil 38.2-də göstərilən metoddan istifadə edilir.

Şəkil 38.2

38.1 və 38.2-ci şəkillərdə aşağıdakı anlayışlar tətbiq edilir:

Z – (5) sayılı bəndə uyğun olaraq müəyyən edilir; və

Zv - "X" nöqtəsindən götürülmüş virtual standart parabolik əyriliyin axırncı ordinatıdır.

Əgər Z_v , $(Z + h)$ -dən böyük olarsa, axırncı ordinat $(Z + h)$ olur, bu halda, "X" nöqtəsi və əyrilik (2) nəzərə alınmır. Əgər üst tikilinin birinci yarusu $0.5l$ -dən böyük olarsa, virtual standart parabolik əyrilik şəkil 38.1-də göstərildiyi kimi, gəminin orta hissəsindən başlayır.

Standart yəhərvərilik profili

(8) Standart yəhərvərilik profilinin ordinatları aşağıdakı cədvəldə verilir:

Standart yəhərvərilik profili (L əgər m olarsa)

	Yer	Ordinat (millimetrlə)	Əmsal
Kormanın yarısı	Korma perpendikulyarı	$25(L/3+10)$	1
	A.P.-dən $1/6L$	$11.1(L/3+10)$	3
	A.P.-dən $1/3L$	$2.8(L/3+10)$	3

	Gəminin orta hissəsi	0	1
Burun hissəsinin yarısı	Gəminin orta hissəsi	0	1
	F.P.-dən 1/3L	5.6(L/3+10)	3
	F.P.-dən 1/6L	22.2(L/3+10)	3
	Burun perpendikulyarı	50(L/3+10)	1

Cədvəl 38.1

Standart yəhərvərilik profilində dəyişmələrin ölçülməsi

(9) Əgər yəhərvərilik profili standartdan fərqlənərsə, gəminin burun, yaxud korma yarısındakı hər bir profil üçün dörd ordinat yuxarıdakı ordinatlar cədvəlində verilmiş müvafiq əmsallara vurulur. Qəbul edilmiş müvafiq hasilin cəmi ilə standart yəhərvərilik arasındakı fərq 8-ə bölündükdə, gəminin burun, yaxud korma yarısındakı yəhərvərilərin azlığı, yaxud çoxluğu müəyyən edilir. Gəminin burun, yaxud korma yarısındakı yəhərvərilərin azlığı, yaxud çoxluğunun orta arifmetik qiyməti yəhərvərilərin azlığı, yaxud çoxluğu ilə müəyyən edilir.

(10) Əgər korma yarısının yəhərvərilik profili standartdan böyük olarsa və burun yarısının yəhərvərilik profili standartdan kiçik olarsa, o halda, çoxluğun, yaxud azlığın heç bir hissəsinə artım icazə verilmir, lakin, yalnız azlıq nəzərə alınır.

(11) Əgər burun yarısının yəhərvərilik profili standartdan böyük olarsa və korma yarısının yəhərvərilik profili standartdan 75% kiçik olarsa, o halda, çoxluq hissəsinə artıma icazə verilmir. Əgər korma yarısı standartdan 50% kiçik olarsa, o halda, burun hissəsinin yəhərvərilik çoxluğunun artımına icazə verilmir. Əgər korma yarısının yəhərvəriləyi 50% və 75% standart arasında olarsa, burun yəhərvəriləyinin çoxluğuna aralıq korreksiyası tətbiq edilir.

(12) Əgər yut, yaxud bak (yuxarı göyərtənin ön hissəsi) üçün yəhərvərilik artımı verilərsə, aşağıdakı düsturdan istifadə edilir:

$$s = \left(\frac{y}{3}\right) \left(\frac{L'}{L}\right)$$

əgər aşağıdakı kimi olarsa:

s - yəhərvərilik artımıdır və ondan azlıq çıxılır, yaxud yəhərvəriləyin çoxluğuna əlavə edilir;

y - korma, yaxud burun perpendikulyarındakı faktiki və üst tikilinin standart hündürlüyü arasındakı fərqdır;

L' - yut, yaxud bak (yuxarı göyərəninin ön hissəsi) up to a maksimal uzunluğu 0.5 L-dək yut, yaxud bak (yuxarı göyərəninin ön hissəsi) üçün orta qapalı uzunluğudur; və

L - 3(1) sayılı qaydada müəyyən edildiyi kimi, gəminin uzunluğudur.

Yuxarıdakı düstur suüzəri bort göyərənə parabola tangensi formasında ayrılıq verir və standart üst tikilinin hündürlüyünə bərabər məsafədə üst tikili göyərənindən aşağıdakı nöqtədə axırncı ordinatla kəşir. Üst tikilinin göyərənə istənilən nöqtədə bu ayrılıqdan yuxarıda standart hündürlükdən kiçik ölçüdə olmamalıdır. Bu ayrılıqdan gəminin burun vəkorma yarısının yəhərvərilik profilini müəyyən etmək üçün istifadə edilir.

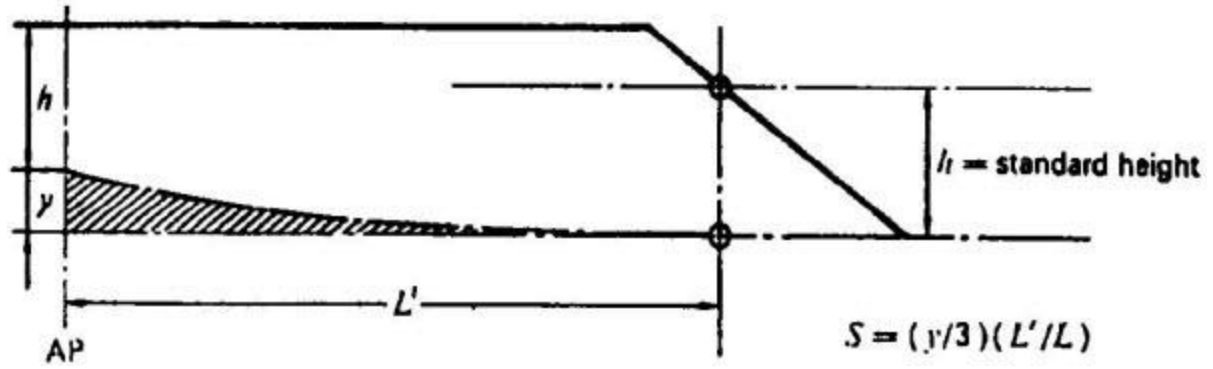
(13)

(a) Korma perpendikulyarına uzanmayan üst tikilinin hündürlüyündəki hər hansı çoxluğa yəhərvərilik ehtiyatının artırılması kimi hesab etmək olmaz.

(b) Əgər üst tikilinin hündürlüyü standartdan kiçik olarsa, o halda, üst tikili göyərənə hər hansı nöqtədə, virtual yəhərvərilik əyrisindən yuxarıdakı üst tikilinin minimum hündürlüyündən kiçik olmur. Bu məqsədlə y korma/burun perpendikulyarında üst tikilinin faktiki və minimum hündürlüyü arasındakı fərq kimi götürülür.

(c) Ucaldılmış kvarterdəki artım yalnız bu kvarterdəki hündürlüyü 33 sayılı qaydada müəyyən edildiyi kimi 'digər üst tikililərin' standart hündürlüyündən böyük olarsa, ucaldılmış kvarterdəki faktiki hündürlüyü standart hündürlüyü keçdiyi qiymət üçün verilə bilər.

(d) Əgər yut, yaxud a bak (yuxarı göyərəninin ön hissəsi) əyri axırncı arakəsmələrə malik olarsa, yəhərvərilik artımına hündürlüyün çoxluğu hesabına icazə verilə bilər. (12) sayılı bənddə verilən düsturdan istifadə edilməlidir, bununla belə, bu qiymətlər şəkil 38.3-də göstərilir.

Şəkil 38.3 Hündürlük artımı üçün yəhərvərilik artımı S

Standart yəhərvərilik profili üçün dəyişənlərin (kənarlaşmaların) korreksiyası

(14) Yəhərvərilərin korreksiyası yəhərvərilərin azlığı, yaxud çoxluğundan ibarət olur ((9) –dən (11)-dək bəndlərə baxın), bu, aşağıdakı qiymətə vurulur:

$$0.75 - \frac{S}{2L}$$

S1 – 34 sayılı qaydada müəyyən edildiyi kimi, qapalı (üzəri örtülmüş) üst tikililərin yəşəksiz cəmi uzunluğu S olur.

Yəhərvərilərin azlığın zamanı artımın tətbiqi

(15) Əgər yəhərvərilik standartdan kiçik olarsa, yəhərvərilərin azlığı üçün korreksiya suüzəri borta əlavə edilir ((14) sayılı bəndə baxın).

Yəhərvərilərin çoxluğunun azaldılması

(16) qapalı (üzəri örtülmüş) üst tikili gəminin orta hissəsindən 0.1L burun, 0.1L korma hissəsində uzaan (əhatə edən) gəmilərdə yəhərvərilərin artımına korreksiya (14) sayılı bəndin müddəaları əsasında hesablandıqı kimi edilir; gəminin orta hissəsini heç bir qapalı (üzəri örtülmüş) üst tikili əhatə etməyən gəmilərdə suüzəri borddan heç bir çıxılma tətbiq edilmir; əgər qapalı (üzəri örtülmüş) üst tikili gəminin orta hissəsində 0.1L burun, 0.1L-dən az korma hissəsində məsafəni əhatə edərsə, çıxılma, uzunluq interpolyasiyası vasitəsilə əldə edilir. Yəhərvərilərin çoxluğundan maksimal çıxılma hər 100 m uzunluq üçün 125 mm-ni keçməli deyil. Bu bəndi tətbiq edən zaman üst tikilinin hündürlüyü standart hündürlüklə əlaqələndirilir. Əgər üst tikilinin, yaxud ucaldılmış kvartərdekin hündürlüyü standartdan kiçik olarsa, azaldılma standartın faktiki hündürlüyünün proporsiyaları üzrə olmalıdır.

Adı	İCLL 2006 Dəyişiklik / ƏLAVƏ I / Qayda 39
Qüvvəyə minmə tarixi	7/1/2008

39 sayılı qayda

Burunun minimum hündürlüyü və üzmə qabiliyyətinin ehtiyatı

(1) Təyin edilmiş yay suüzəri bortuna və layihə diferentinə və açıq göyertənin üst tərəfinə uyğun olaraq su xətti arasındakı burun perpendikulyarında olan şaquli məsafə kimi müəyyən edilən burunun hündürlüyü (F_b) aşağıda göstərilən qiymətdən az olmalı deyil:

$$F_b = (6075(L/100) - 1875(L/100)^2 + 200(L/100)^3) \times (2.08 + 0.609C_b - 1.603C_{wf} - 0.0129(L/d_1))$$

əgər aşağıdakı kimi olarsa:

F_b - minimum burunun hesablanmış hündürlüyüdür, mm ilə;

L – 3 sayılı qaydada müəyyən edildiyi kimi, uzunluqdur, m ilə;

B - 3 sayılı qaydada müəyyən edildiyi kimi, gəminin nəzəri enidir, m ilə;

d_1 - suya oturma dərəcəsi 85%-ə bərabər olan ən kiçik bortun nəzəri hündürlüyündəki suya oturma dərəcəsi, metrə; (**KR**: bu sənədlə əvəz edilib **Res.MSC.223(82)**)

C_b – 3 sayılı qaydada müəyyən edildiyi kimi, tamamlıq (bütövlük) əmsalıdır;

C_{wf} – vaterlaynın burunda sahə əmsalıdır $L/2$: $C_{wf} = A_{wf} / \{(L/2) \times B\}$;

A_{wf} vaterlaynın burunda sahə əmsalıdır (suya oturma dərəcəsi d_1 -də $L/2$ -nin, m^2 ilə).

Taxta suüzəri bortların təyinedildiyi gəmilər üçün yay suüzəri bort (onların taxta yay suüzəri bortu deyil) (1) sayılı bəndi tətbiq edən zaman nəzərdə tutulur.

(2) Əgər (1) sayılı bənddə tələb olunan burunun hündürlüyünü yəhərvərilik sayəsində əldə etmək olarsa, o halda, yəhərvərilik gəminin burun perpendikulyarından ölçülən uzunluğunun ən azı 15%-i üçün artırılır. Əgər o, üst tikiliyə çatarsa, qeyd olunan üst tikili forştevdən ən azı $0,07L$ burun perpendikulyarından kormayadək olan nöqtəyə uzanmalı və 3(10) sayılı qaydada müəyyən edildiyi kimi üzəri bağlanmalıdır.

(3) Bu qaydanın (1) və (2) sayılı bəndin tələblərini qarşılaya bilməyən, xüsusi istismar

tələblərinə malik gəmilərə Administrasiya tərəfindən xüsusi diqqət verilə bilər.

(4)

(a) Hətta bakın (yuxarı göyərtənin ön hissəsi) uzunluğu 0.15L-dən kiçik olsa da, lakin, 0.07L –dən böyük olsa da bak (yuxarı göyərtənin ön hissəsi) göyərtəsinin yəhərpərvərliyi nəzərə alına bilər, bir şərtlə ki, bakın (yuxarı göyərtənin ön hissəsi) 0.07L və burun perpendikulyarı arasındakı hündürlüyü 33 sayılı qaydada müəyyən edildiyi kimi üst tikilinin standart hündürlüyündən kiçik olmasın.

(b) Əgər bakın (yuxarı göyərtənin ön hissəsi) hündürlüyü üst tikilinin standart hündürlüyündən kiçik olarsa, 33 sayılı qaydada müəyyən edildiyi kimi, burunun artırılmış hündürlüyünü aşağıdakı kimi müəyyən etmək olar:

(i) Əgər suüzəri bort göyərtəsi, bak (yuxarı göyərtənin ön hissəsi) göyərtəsi səviyyəsindən yüksək olmayan, burun perpendikulyarındakı nöqtəyədək 0.15L burun perpendikulyarında öz başlanğıcı olan parabolik əyrilik vasitəsilə bakın (yuxarı göyərtənin ön hissəsi) arakəsməsi və göyərtənin kəsişdiyi nöqtədən gəminin mərkəzi hissəsinin hündürlüyünə bərabər 0.15L hündürlükdə uzanan yəhərvəriliyə malik olarsa (şəkil -də təsvir edildiyi kimi 39.1). Halbuki, əgər şəkil 39.1-də ht göstərilən hündürlüyün qiyməti h_d ilə göstərilən hündürlüyün qiymətindən kiçik olarsa, o halda, h_t burunun mövcud hündürlüyündə h_b ilə əvəz edilir.

(ii) Əgər suüzəri bort göyərtəsi 0.15L-dən nöqtədən kiçik məsafəyə bak (yuxarı göyərtənin ön hissəsi) göyərtəsindən uzanan xətt ilə, burun perpendikulyarına bazis xəttinə 0.07L paralel uzanan yəhərvəriliyə malik olarsa, yaxud heç bir yəhərvəriliyi olmazsa (şəkil -də təsvir edildiyi kimi 39.2).

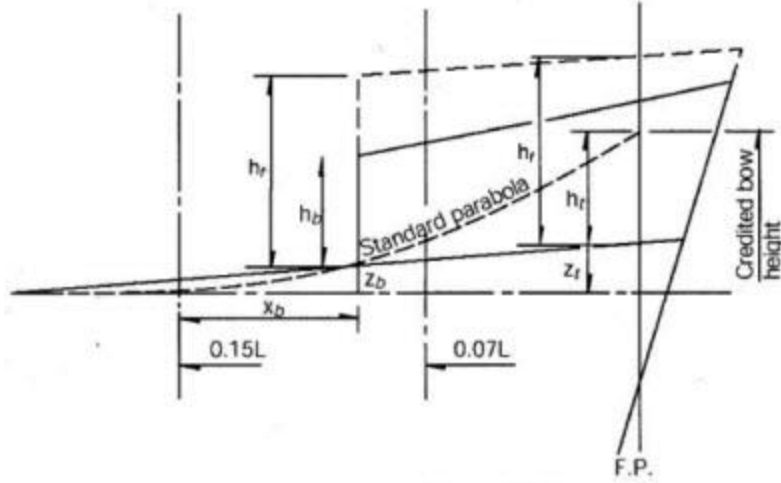

Figure 39.1

$$h_t = Z_b \left(\frac{0.15L}{x_b} \right)^2 - Z_t$$

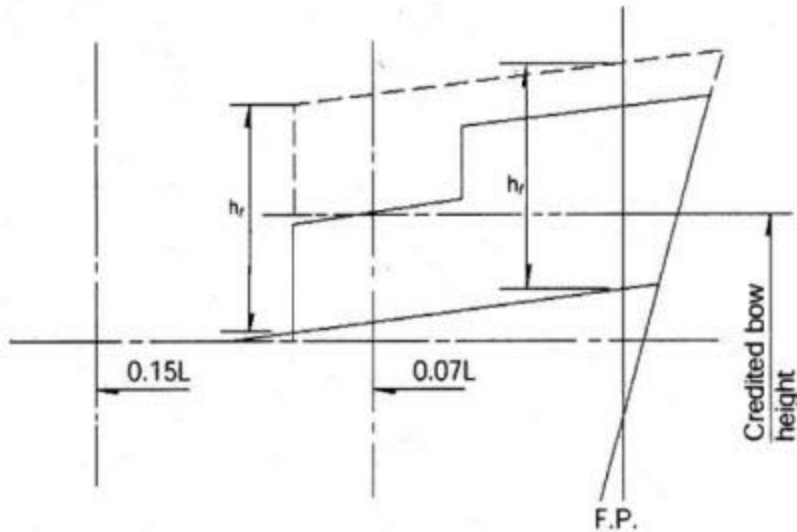

Figure 39.2

Şəkil 39.2

h_f = üst tikilinin standart hündürlüyünün yarısı (33 sayılı qaydada müəyyən edildiyi kimi).

(5) Neft tankerlərindən*, kimyəvi maddələr daşıyan tankerlərdən* və qaz tankerlərindən* başqa, 'B' tipli suüzəri bort təyin edilmiş digər bütün gəmilər burun hissəsinin ucunda üzmə qabiliyyəti ehtiyatına malik olmalıdır. Burun perpendikulyarından başlayaraq $0.15L$ məsafədə yay yükü vaterlaynı ilə bort göyärtəsi arasındakı proyeksiya sahəsinin cəmi (A1 və A2 in şəkil 39.3) və qapalı (üzəri örtülmüş) üst tikilinin (əgər quraşdırılırsa) proyeksiya sahəsi aşağıdakılardan kiçik olmalı deyil:

* Neft tankerləri, kimyəvi maddələr daşıyan tankerlər və qaz tankerləri Dənizdə insan həyatının mühafizəsinə dair 1974-cü il tarixli Beynəlxalq Konvensiyada (SOLAS) müəyyən edilib (II-1/2.12, VII/8.2 və VII/11.2 sayılı qaydalara müvafiq olaraq).

$$(0.15F_{\min} + 4(L/3 + 10))L/1000 \text{ (m}^2\text{)},$$

$$(0,15F_{\min} + 4,0(L/3 + 10))L/1000, \text{ m}^2$$

$$F_{\min} = (F_0 \times f_1) + f_2$$

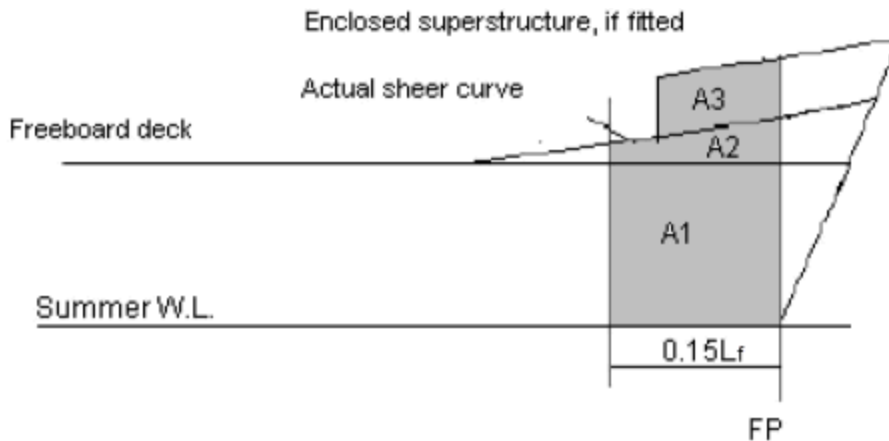
əgər aşağıdakı kimi olarsa:

$$F_{\min} \text{ belə hesablanır: } F_{\min} = (F_0 \times f_1) + f_2;$$

F_0 - suüzəri bort cədvəlidir, mm ilə ifadə edilib, cədvəl 28.2-dən götürülüb, 27(9), yaxud 27(10) sayılı qaydalara müvafiq olaraq, korreksiya edilib;

f_1 – 30 sayılı qaydada verilmiş tamamlıq (bütövlük) əmsalı üçün korreksiya; və

f_2 - bortun hündürlüyünün korreksiyasıdır, mm ilə ifadə edilib, 31 sayılı qaydada verilib .

Şəkil 39.3

Qüvvəyə minmə tarixi	1/1/2005
----------------------	----------

40 sayılı qayda

Minimum suüzəri bortlar

Yay suüzəri bortu

(1) Minimum yay suüzəri bortu 28 sayılı qaydada yer almış cədvəllərdən əldə edilmiş suüzəri bort olmalıdır (27, 29, 30, 31, 32, 37, 38 və 39 sayılı qaydalarla müvafiq dəyişiklik edilmiş müddəalara uyğun olaraq).

(2) (1) sayılı bəndə uyğun olaraq hesablanmış, lakin, göyertə xəttinə dəyişiklik edilməmiş duzlu suda suüzəri bort 32 sayılı qaydada nəzərdə tutulduğu kimi, 55 mm-dən kiçik olmalı deyil. 1-ci rayonda yerləşən, 16(1) - (5)-dək sayılı qaydaların, yaxud 26 sayılı qaydanın tələblərinə cavab verməyən qapaqlı yük lyuklarına malik gəmilər üçün suüzəri bortların ölçüsü 150 m-dən kiçik olmalı deyil.

Tropik suüzəri bort

(3) Tropik zona minimum suüzəri bort, yay suüzəri bortunun qırx-səkkizdə bir hissəni çıxmaqla əldə edilən suüzəri bortdan ibarətdir (kilin yuxarı kənarından yük markası nişanının üzüyünün mərkəzinə kimi ölçülmüş).

(4) (3) sayılı bəndə uyğun olaraq hesablandığı kimi, lakin, 32 sayılı qaydada nəzərdə tutulduğu kimi, göyertə xətti üçün korreksiya edilməmiş duzlu suda suüzəri bort 50 mm-dən kiçik olmalı deyil. 1-ci rayonda yerləşən, 16(1) - (5)-dək sayılı qaydaların, yaxud 26 sayılı qaydanın tələblərinə cavab verməyən qapaqlı yük lyuklarına malik gəmilər üçün suüzəri bortların ölçüsü 150 m-dən kiçik olmalı deyil.

Qış suüzəri bortu

(5) Minimum qış suüzəri bortu, yay suüzəri bortunun qırx-səkkizdə bir hissəni əlavə etməklə əldə edilən suüzəri bortdan ibarətdir (kilin yuxarı kənarından yük markası nişanının üzüyünün mərkəzinə kimi ölçülmüş).

Şimali Atlantika üçün qış suüzəri bortu

(6) Şimali Atlantikanın hər hansı hissəsinə daxil olan, uzunluğun 100 m-dən böyük olmayan gəmilər üçün minimum suüzəri bort 52 sayılı qaydada (Əlavə II) müəyyən edildiyi kimi, qış mövsümündə qış suüzəri bortu olur və 50 mm artırılır. Digər gəmilər üçün Şimali

Atlantikada qış suüzəri bortu, qış suüzəri bortundan ibarətdir.

İçməli suda suüzəri bort

(7) Xüsusi çəkisi 1,0 vahid sıxlıqda olan içməli suda minimum suüzəri bort, duzlu suda minimum suüzəri bortdan çıxmaq yolu ilə əldə edilir:

$$\frac{\Delta}{40T} \text{ (Cm)}$$

Aşağıda olduğu kimi:

Δ - yay yükü vaterlaynında duzlu sudakı tonlarla ifadə edilən su basımıdır; və

T - yay yükü vaterlaynında duzlu suya oturma səviyyəsinin tona nisbətdə bir santimetr qiymətidir.

(8) Əgər yay yükü vaterlaynında su basımını müəyyən etmək mümkün olmazsa, yay suüzəri bortunun qırx-səkkizdə bir hissə çıxılır (kilin yuxarı kənarından yük markası nişanının üzünün mərkəzinə kimi ölçülmüş).

IV FƏSİL
TAXTA SUÜZƏRİ BORT TƏYİN EDİLMİŞ GƏMİLƏR ÜÇÜN XÜSUSİ TƏLƏBLƏR

41 sayılı qayda

Bu fəslin tətbiqi

Regulations 42 –dən 45-dək qaydalar yalnız taxta yük markalarının təyin edildiyi gəmilərə tətbiq edilir.

Adı	İCLL 2003 Dəyişiklik / ƏLAVƏ I / Qayda 42
Qüvvəyə minmə tarixi	1/1/2005

42 sayılı qayda

Anlayışlar

(1) Göyertədə taxta yükü.

"Göyertədə taxta yükü" termini suüzəri bort göyertəsinin açıq hissəsində aparılan taxta yükünü nəzərdə tutur. Bu terminin mənasına ağac kütləsinə, yaxud analogi yük aid edilmir*.

* Bu sənədə istinad edilir: Taxta göyertədə yüklərin yerləşdirilməsi və bərkidilməsi üçün təhlükəsizlik təcrübələrinə dair məcəllə - Təşkilat tərəfindən bu qətnamə ilə qəbul edilmişdir: [A.715\(17\)](#), (müvafiq dəyişikliklərlə).

(2) Taxta yük markası. Göyertədə taxta yükü gəmiyə əlavə üzmə qabiliyyətinin verilməsi və dəniz mühitinə qarşı daha böyük mühafizə səviyyəsi yaratmaq kimi hesab edilir. Həmin səbəbə görə də göyertədə taxta yükü daşıyan gəmilərin 45 sayılı qaydanın müddəalarına uyğun olaraq hesablanmış suüzəri bortu azaldıla bilər və onlar 6(3) və (4) sayılı qaydaların müddəalarına uyğun olaraq gəminin bortunda işarələne bilər. Halbuki, qeyd olunan suüzəri borta icazə verilməsi və istifadə edilməsi məqsədilə göyertədə taxta yükü 44 sayılı qaydada yer almış müəyyən şərtlərin tələblərinə cavab verməlidir və gəminin özü isə 43 sayılı qaydada şərh edilmiş inşaatla əlaqədar müəyyən şərtlərin tələblərinə cavab verməlidir.

Adı	İCLL 2003 Dəyişiklik / ƏLAVƏ I / Qayda 43
-----	---

Qüvvəyə minmə tarixi	1/1/2005
----------------------	----------

43 sayılı qayda

Gəminin konstruksiyası

Üst tikili

(1) Gəmilərin ən azı 0.07L standart hündürlüyə və uzunluğa malik baki (yuxarı göyertənin ön hissəsi) olmalıdır. Bundan əlavə, əgər gəmilərin uzunluğu 100 m-dən kiçik olarsa, o halda, kormada yuta, yaxud göyertə rubkası ilə birgə ucaldılmış kvarterdekə malik olmalıdır (eyni hündürlükdə).

İkiqat dibli çənlər

(2) Gəminin mərkəzi hissəsində, onun yarı uzunluğu boyunca yerləşən ikiqat dibli çənlər adekvat səviyyədə suburaxmayan olmalı və bölgü aralığının uzunluğuna malik olmalıdır.

Falşbortlar

(3) Gəmidə ya ən azı 1 m in hündürlüyü olan, xüsusilə, yuxarı kənarı möhkəm tufan portikləri vasitəsilə bərkidilmiş, dözümlü falşbort dayaqqları ilə saxlanılan, göyertəyə bərkidilmiş, yaxud da eyni hündürlüyə malik olan və xüsusilə, möhkəm konstruksiyaya malik, yaxud da etibarlı leyer qurğusu ilə bərkidilmiş daimi falşbort olmalıdır.

Adı	İCLL 2003 Dəyişiklik / ƏLAVƏ I / Qayda 44
Qüvvəyə minmə tarixi	1/1/2005

44 sayılı qayda

Yükün yerləşdirilməsi

Ümumi

(1) Göyertədə yüklərin yerləşdirildiyi dəliklər etibarlı şəkildə bağlanmalı və kip bərkidilməlidir. Ventilyatorlar və hava boruları etibarlı şəkildə mühafizə edilməlidir.

(2) Göyertədə taxta yüklər ən azı üst tikililərin arasında qyunun, yaxud quyuların bütün mövcud cəmi uzunluqları boyunca yerləşdirilir. Əgər məhdudlaşdırıcı korma üst tikilisi mövcud olmazsa, taxta ən azı sonuncu korma lyukunun korma ucunadək yerləşdirilir. Göyertədə taxta yük ən azı gəminin bütün eni boyunca, gəminin bortuna mümkün qədər yaxın yerdə yerləşdirilir və bu zaman məhəccərlər, falşbort portikləri, dayaq, losmanlar üçün keçidlər kimi maneələrə xüsusi fikir verilir, bir şərtlə ki, gəminin bortunda əmələ gələn hər hansı boşluq gəminin nəzəri eninin ortalama 4%-dən artıq olmasın. Hər hansı ucaldılmış kvarterdə istisna olmaqla, taxta standart üst tikilinin hündürlüyünə uyğun mümkün qədər kip şəkildə yerləşdirilir.

(3) Qış mövsümü üzrə qış zonasında üzgüçülüğü həyata keçirən gəmidə açıq göyertə yükünün hündürlüyü gəminin ən böyük nəzəri eninin üçdə-bir hissəsindən böyük olmalı deyil.

(4) Göyertədə taxta yükü kompakt şəkildə yerləşdirilməli, sarğı ilə bağlanmalı və bərkidilməlidir. O, heç bir halda gəminin idarə edilməsinə və gəmidə zəruri işlərin aparılmasına mane olmamalıdır.

Dirəklər

(5) Əgər daşınan taxta materialının xassəsi dirəklərin istifadəsini tələb edərsə, onlar gəminin nəzəri tam uyğun şəkildə kifayət qədər möhkəm olmalıdır; Dirəklərin möhkəmliyi falşbortun möhkəmliyindən artıq olmalı deyil və aralarındakı məsafə isə daşınan taxtanın uzunluğuna və xassəsinə uyğun olmalı, lakin, 3 m-i keçməli deyil. Dirəkləri bərkitmək üçün möhkəm bucaqlar, yaxud metal başmaqlar və yaxud digər etibarlı vasitələr nəzərdə tutulmalıdır.

Calaq sistemləri

(6) Daşınan yükün xassəsinə uyğun olaraq göyertədə taxta yükü bütöv uzunluğu boyunca Administrasiyanı qane edəcək səviyyədə olan calaq sistemlərindən istifadə edilməlidir*.

* Bu sənədə istinad edilir: Taxta göyertədə yüklərin yerləşdirilməsi və bərkidilməsi üçün təhlükəsizlik təcrübələrinə dair məclə - Təşkilat tərəfindən bu qətnamə ilə qəbul edilmişdir: [A.715\(17\)](#), (müvafiq dəyişikliklərlə).

Ləpəyə davamlılıq

(7) Reysin bütün mərhələlərində ləpəyə davamlılıq üçün tədbirlər qəbul edilməlidir, belə ki, bu zaman suçəkən, yaxud donan əşyalar kimi əlavə yüklərə və həmçinin, yanacaq və ehtiyatların sərfindən yaranan yük itkilərinə diqqət yetirilməlidir.

Ekipajın mühafizəsi, maşın şöbələrinə giriş və s.

(8) 25(5) sayılı qaydanın tələblərinə əlavə olaraq, aralarındakı şaquli məsafə 350 mm olan məhəccərlər, yaxud xilasedici leyerlər yük göyertəsində ən azı yükdən 1 m yuxarıda quraşdırılır. Bundan başqa, polad burazdan hazırlanmasına üstünlük verilən və talrepin köməkliyi ilə tarıma çəkil xilasedici leyer praktiki cəhətdən mümkün olduğu qədər gəminin diametral müstəvisinin yaxınlığında quraşdırılır. Bütün məhəccərlər və xilasedici leyerlərin dayaq tirləri arasındakı məsafə elə olmalıdır ki, arzu edilməz əyilmənin qarşısını almaq mümkün olsun. Yüklərin qeyri-bərabər şəkildə yerləşdiyi təqdirdə yüklərin üzərindən eni 600 mm-dən kiçik olmayan təhlükəsiz keçid təchiz edilir və o, xilasedici leyerin aşağısından, yaxud onun qonşuluğunda etibarlı şəkildə bərkidilir.

(9) Əgər (8) sayılı bənddə qeyd edilmiş tələblərin icrası praktiki cəhətdən mümkün olmazsa, Administrasiya üçün məqbul hesab edilən alternativ qurğular istifadə edilməlidir.

Sükan qurğuları

(10) Sükan qurğuları yükdən etibarlı şəkildə mühafizə edilməli və praktiki cəhətdən mümkün olduğu qədər əlçatımlı yerdə olmalıdır. Əsas sükan qurğuları sıradan çıxdığı halda sükanın idarə edilməsi üçün etibarlı vasitələr nəzərdə tutulmalıdır.

45 sayılı qayda

Suüzəri bortun hesablanması

(1) Minimum yay suüzəri bortlar 27(5), 27(6), 27(14), 28, 29, 30, 31, 32, 37 və 38 sayılı qaydalara uyğun olaraq hesablanır, lakin, 37 qaydada verilmiş faizləri əvəz etmək üçün 37

sayılı qaydaya aşağıdakı dəyişikliklər edilir:

	Üst tikilinin cəmi effektiv uzunluğu										
	0	0.1L	0.2L	0.3L	0.4L	0.5L	0.6L	0.7L	0.8L	0.9L	1.0L
Üst tikililərin bütün növləri üçün çıxılma faizi	20	31	41	53	64	70	76	82	88	94	100

Cədvəl 45.1

Üst tikilinin aralıq uzunluğunun faizləri uzunluq interpolyasiyası vasitəsilə əldə edilir.

(2) Qış üzrə taxta suüzəri bortu taxta üçün yay üzrə suya oturma dərəcəsinin otuz-altıda-bir yay taxta suüzəri bortuna əlavə etməklə əldə edilir.

(3) Şimali Atlantika üçün qış üzrə taxta suüzəri bortu 40(6) sayılı qaydada qeyd edildiyi kimi, Şimali Atlantika üçün qış suüzəri bortu ilə eynilik təşkil edir.

(4) Tropik taxta suüzəri bortu yay taxta suüzəri bortundan qırx-səkkizdə-bir taxta üçün yay üzrə suya oturma dərəcəsinə çıxmaqla əldə edilir.

(5) İcməli suda taxta suüzəri bort 40(7) sayılı qaydaya uyğun olaraq, taxta üçün yay üzrə yük vaterlaynı əsasında, yaxud 40(8) sayılı qaydaya uyğun olaraq, kilin üst hissəsindən yay taxta yük markasına kimi ölçülən taxta üçün yay üzrə suya oturma dərəcəsi əsasında hesablanır.

(6) Taxta suüzəri bortlar azaldılmış 'B' tipli suüzəri bortlar üçün təyin edilə bilər, bir şərtlə ki, taxta suüzəri bortlar sadə 'B' tipli suüzəri bortun əsasında hesablanmış olsun.

(7) Əgər hesablanmış qış üçün taxta markası və/yaxud hesablanmış Şimali Atlantika üçün qış üzrə taxta yük markası, azaldılmış 'B' tipli qış markasından aşağı düşərsə, o halda, qış üçün taxta markası və/yaxud Şimali Atlantika üçün qış üzrə taxta yük markası, azaldılmış 'B' tipli qış markası ilə eyni səviyyədə yerləşdirilir.

ƏLAVƏ II

ZONALAR, RAYONLAR VƏ MÖVSÜM DÖVRLƏRİ

Bu Əlavədəki zonalar, rayonlar əsasən, aşağıdakı meyarlara əsaslanır:

Yay – küləklərin Bofort şkalası üzrə (34 uzel), yaxud daha çox təkrarlığı 10 faizi keçmir.

Tropik - küləklərin Bofort şkalası üzrə (34 uzel), yaxud daha çox təkrarlığı 1 faizi keçmir.

Tropik qasırğaların təkrarlığı – hər hansı 5° sahədə 5° uzunluq dairəsi və en dairəsində hər hansı ayrıca təqvim ayında 10 ildə bir dəfədən çox olmayan.

Müəyyən xüsusi ərazilərdə praktiki səbəblər üzündən bəzi zəifləmə dərəcələrinə rast gəlinmişdir.

Aşağıda müəyyən edilmiş zonaları və rayonları təsvir edən xəritə bu Əlavəyə daxil edilib.

46 sayılı qayda

Şimalda qış mövsümü zonaları və rayonları

(1) Şimali Atlantikada qış mövsümü zonaları I və II.

(a) Şimali Atlantikada qış mövsümü Zonası I aşağıdakı meridianla məhdudlaşır: Qrelandiya sahilindən 45°N en dairəsində, oradan 45°N en dairəsindən 15°W uzunluq dairəsində, oradan 15°W uzunluq dairəsi meridianı üzrə 60°N en dairəsində, oradan 60°N paraleli üzrə en dairəsindən Qrinviç Meridianına, həmin meridiandan da şimala.

Mövsüm dövrləri :

QIŞ : 16 Oktyabrdan 15 Aprelədək

YAY : 16 Apreldən 15 Oktyabrada

(b) Şimali Atlantikada qış mövsümü Zonası II aşağıdakı meridian ilə məhdudlaşır: 68°30'W uzunluq dairəsi Birləşmiş Ştatlar sahilindən en dairəsi 40°N-də, oradan birbaşa xətt ilə 36°N en dairəsində, uzunluq dairəsi 73°W, oradan paralel üzrə 36°N-dən 25°W uzunluq

dairəsinədək və oradan birbaşa xətt ilə Torinana Burnunadək. Bu zonaya Şimali Atlantikada qış mövsümü üzrə zona I, Şimali Atlantikada qış mövsümü üzrə rayon və Skaqerrak Boğazının en dairəsi ilə paralel şəkildə məhdudlaşdırılmış Baltik Dənizi. Şotlandiya Adaları Şimali Atlantikada qış mövsümü üzrə I və II zonaların həddlərində yerləşdiyi hesab edilir.

Mövsüm dövrləri :

QIŞ : 1 noyabrdan 31 martadək

YAY : 1 Apreldən 31 Oktyabradək

(2) Şimali Atlantikada qış mövsümü rayonu

Şimali Atlantikada qış mövsümü rayonunun sərhədi belədir: 68°0'W uzunluq dairəsi meridianı ilə Birləşmiş Ştatlar sahilindən en dairəsi 40°N-dək, oradan birbaşa xətt ilə meridianın ən cənub kəsişmə nöqtəsinədək 61°W uzunluq dairəsi meridianı ilə Kanada sahili ilə və oradan da Kanadanın və Birləşmiş Ştatların şərq sahilinədək.

Mövsüm dövrləri :

100 m-dən (328 futdan) uzun gəmilər üçün:

QIŞ : 16 Dekabrdan 15 Fevraladək

YAY : 16 Fevraldan 15 Dekabradək

100 m-dən (328 futdan) kiçik gəmilər üçün:

QIŞ : 1 noyabrdan 31 martadək

YAY : 1 Apreldən 31 Oktyabradək

(3) Sakit Okeanın Şimal hissəsində qış mövsümü zonası

Sakit Okeanın Şimal hissəsində qış mövsümü zonası bu koordinatlarda yerləşir: 50°N paralel en dairəsi ilə SSSRİ-nin şərq sahilindən Saxalinin qərb sahilinədək, oradan birbaşa Saxalinin qərb sahilindən Kurilion Boğazının cənub qurtaracağınadək, oradan birbaşa xətt ilə Vikkandayadək, Yaponiya, oradan birbaşa Hokkaidonun şərq və cənub sahillərindən 145°E uzunluq dairəsinədək, oradan 145°E uzunluq dairəsi meridianı ilə 3 5°N en dairəsinədək, oradan paralel üzrə 35°N-dən 150°W uzunluq dairəsinədək və oradan birbaşa xətt ilə Alyaskanın Dall Adasının cənub qurtaracağınadək.

Mövsüm dövrləri :

QIŞ : 16 Oktyabrdan 15 Aprelədək

YAY : 16 Apreldən 15 Oktyabradək

Adı	İCLL 2012 Dəyişiklik / ƏLAVƏ II / Qayda 47
Qüvvəyə minmə tarixi	1/1/2014

47 sayılı qayda

Cənubda qış mövsümü zonası

Cənubda qış mövsümü zonasının şimal sərhədi belədir:

Amerika qitəsinin şərq sahilindən düz xətt boyunca Tres Puntas Boğazında 34° S en dairəsinədək, 50° W uzunluq dairəsi, oradan paralel üzrə 34° S-dən 16° E uzunluq dairəsinədək, oradan birbaşa xətt ilə 36° S en dairəsinədək, 20° E uzunluq dairəsi, oradan birbaşa xətt ilə 34° S en dairəsinədək, 30° E uzunluq dairəsi, oradan birbaşa xətt boyunca 35° 30' S en dairəsi nöqtəsinədək, 118° E uzunluq dairəsi və oradan birbaşa xətt ilə Tasmania sahilinin şimal-qərbində yerləşən Qrim Boğazınadək; oradan birbaşa Tasmania sahilinin şimal və şərq sahillərindən Bruni Adasının cənub qırtaracağınadək, oradan birbaşa xətt ilə Styuart Adasında Blek Rok boğazınadək, oradan birbaşa xətt ilə 47° S en dairəsinədək, 170° E uzunluq dairəsi, oradan birbaşa xətt boyunca 33° S en dairəsi nöqtəsinədək, 170° W uzunluq dairəsi və oradan 33° S paralel üzrə Amerika qitəsinin qərb sahilinədək.

Mövsüm dövrləri:

QIŞ: 16 Apreldən 15 Oktyabradək

YAY: 16 Oktyabrdan 15 Aprelədək

KR: 1966 LL Konvensiyasına Res.A.1082(28) sayılı qətnamə ilə eyni dəyişikliyi qəbul edib və bu sənəd razılığa gələn hökumətlər tərəfindən qəbul edildikdən sonra on iki ay sonra qüvvəyə minir.

Adı	İCLL 1988 Protokolu / ƏLAVƏ II / Qayda 48
Qüvvəyə minmə tarixi	2/3/2000

48 sayılı qayda

Tropik zona

(1) Tropik zonanın şimal sərhədi

Tropik zonanın şimal sərhədi belədir:

Amerika qitəsinin şərq sahilindən 13°N paralel en dairəsi ilə keçərək 60°W uzunluq dairəsinədək, oradan birbaşa xətt ilə 10°N en dairəsinədək, 58°W uzunluq dairəsi, oradan paralel üzrə 10°N –dən 20°W uzunluq dairəsinədək, oradan da 20°W uzunluq dairəsi meridianı ilə en dairəsi 30°N-dək və oradan paralel üzrə 30°N-dən Afrikanın qərb sahilinədək; Afrikanın şərq sahilindən 8°N paralel en dairəsi ilə 70°E uzunluq dairəsinədək, oradan 70°E uzunluq dairəsi meridianı ilə en dairəsi 13°N-dək, oradan paralel üzrə 13°N-dən Hindistanın qərb sahilinədək; oradan Hindistanın cənub sahili ilə Hindistanın şərq sahilində en dairəsi 10°30'N-dək, oradan birbaşa xətt ilə 9°N en dairəsinədək, uzunluq dairəsi 82°E, oradan 82°E uzunluq dairəsi meridianı ilə en dairəsi 8°N-dək, oradan paralel üzrə 8°N-dən Malayziyanın qərb sahilinədək, oradan Cənub-Şərqi Asiya sahili ilə en dairəsi 10°N-də Vyetnamın şərq sahilinədək, oradan paralel üzrə 10°N-dən 145°E uzunluq dairəsinədək, oradan 145°E uzunluq dairəsi meridianı ilə en dairəsi 13°N-dək və oradan paralel üzrə 13°N-dən Amerika qitəsinin qərb sahilinədək. Sayqon tropik zonanın və mövsüm üzrə tropik rayonun sərhəd xətti kimi hesab edilir .

(2) Tropik zonanın cənub sərhədi

Tropik zonanın cənub sərhədi belədir:

Braziliyanın Santor limanından düz xətt boyunca 40°W uzunluq dairəsi meridianı ilə Kaprikorn tropiki ilə kəsişdiyi nöqtəyədək; Kaprikorn tropikindən Afrikanın qərb sahilinədək; Afrikanın şərq sahilindən 20°S paralel en dairəsi ilə Madaqaskarın qərb sahilinədək, Madaqaskarın qərb və şimal sahillərindən 50°E uzunluq dairəsinədək, oradan 50° E uzunluq dairəsi meridianı ilə en dairəsi 10°S-dək, oradan paralel üzrə 10°S -dən 98°E uzunluq dairəsinədək, oradan birbaşa xətt ilə Avstraliyanın Darwin limanınaədək, Avstraliyanın sahillərindən və Vessel adasından Vessel boğazının şərq sahilinədək, oradan paralel üzrə 11°S-dən York boğazının qərb

sahilinədək; York boğazının şərq sahilindən 11°S paralel en dairəsi ilə 150° W uzunluq dairəsinədək, oradan birbaşa xətt ilə 26°S en dairəsinədək, uzunluq dairəsi 75°W, oradan birbaşa xətt ilə 32°47'S en dairəsinədək, uzunluq dairəsi 72°W, və oradan to 32°47'S paralel en dairəsi ilə Cənubi Amerikanın qərb sahilinədək. Valparaiso və Santos tropik və yay zonalarının sərhəd xətti hesab edilir.

(3) Tropik zonaya daxil edilən rayonlar

Tropik zonaya daxil edilən rayonlar aşağıdakılardan ibarətdir:

(a) Süveyş Kanalı, Qırmızı Dəniz və Aden Körfezi, Said Limanından 45°E uzunluq dairəsi meridianı ilə. Aden və Berbera tropik zona və mövsüm üzrə tropik rayonun sərhəd xətti hesab edilir.

(b) 59°E uzunluq dairəsi meridianınadək Fars Körfezi.

(c) Rayon 22°S paralel en dairəsi ilə Avstraliyanın şərq sahilindən Böyük Baryer rifinədək, oradan Böyük Baryer rifi boyunca en dairəsi 11°S-dək. Rayonun şimal sərhədi tropik zonanın cənub sərhədidir.

Adı	İCLL 2003 Dəyişiklik / ƏLAVƏ II / Qayda 49
Qüvvəyə minmə tarixi	1/1/2005

49 sayılı qayda

Tropik mövsümlü rayonlar

Tropik mövsümlü rayonlar aşağıdakılardır:

(1) Şimali Atlantikada

Bu rayonun sərhədləri:

Şimaldan – Katoş (Yukatan) boğazından düz xətt boyunca Kuba adasında San Antonio boğazınadək, sonra Kubanın şimal sahilindən en dairəsi 20°N-dək və oradan paralel üzrə 20°N-dən 20°W uzunluq dairəsinədək;

Qərbdə - Amerika qitəsinin sahili;

Cənubda və şərqdə - tropik zonanın şimal sərhədi ilə.

Mövsüm dövrləri:

TROPİK : 1 Noyabr 15 iyuladək

YAY : 16 iyuldan 31 oktyabradək

(2) Ərəbistan Dənizində

Rayonun sərhədləri:

qərbdə - Afrika sahili ilə, Aden Körfəzində 45°E uzunluq dairəsi meridianı ilə, Cənubi Ərəbistan və Oman Körfəzində 59°E uzunluq dairəsi meridianı ilə;

şimalda və şərqdə - Pakistan və Hindistan sahilləri;

cənubda - tropik zonanın şimal sərhədi.

Mövsüm dövrləri :

TROPİK : 1 Sentyabrdan 31 Mayadək.

YAY : 1 iyundan 31 avqustadək.

(3) Benqal Körfəzində

Benqal Körfəzindən şimala, tropik zonanın şimal sərhədi.

Mövsüm dövrləri :

TROPİK : 1 Dekabrdan 30 Aprelədək

YAY : 1 Maydan 30 noyabradək

(4) Hind Okeanının cənub hissəsi

(a) Rayonun sərhədləri:

şimalda və qərbdə - Madaqaskarın tropik zonasının cənub sərhədləri və şərq sahili;

cənubda - 20°S paralel en dairəsi ilə;

şərqdə - düz xətt boyunca 20°S nöqtədən, uzunluq dairəsi 50°E -dən, en dairəsi 15°S nöqtəsinədək, uzunluq dairəsi $51^{\circ}30'\text{E}$ -dən və oradan $51^{\circ}30'\text{E}$ uzunluq dairəsi meridianı ilə 10°S en dairəsinədək.

Mövsüm dövrləri :

TROPİK : 1 Apreldən 30 Noyabradək

YAY : 1 Dekabrdan 31 Martadək

(b) Rayonun sərhədləri:

Şimalda - tropik zonanın cənub sərhədi ilə;

şərqdə - Avstraliya sahili ilə;

cənubda - 15°S paralel en dairəsi ilə $51^{\circ}30'\text{E}$ uzunluq dairəsindən, 114°E uzunluq dairəsinədək və oradan 114°E uzunluq dairəsi meridianı ilə Avstraliya sahilinədək. qərbdə by $51^{\circ}30'\text{E}$ uzunluq dairəsi meridianı ilə.

Mövsüm dövrləri :

TROPİK : 1 Maydan 30 noyabradək

YAY : 1 Dekabrdan 30 Aprelədək

(5) Çin Dənizində

Rayonun sərhədləri:

qərbdə və şimalda – Vyetnam və Çin - en dairəsi 10°N -dən Honq Konqadək;

şərqdə - Honq Konqdan düz xətt boyunca Sual limanınaədək (Luzon Adası) və Luzon, Samar və Leyt adalarının qərb sahilləri en dairəsi 10°N -dək;

cənubda - paralel en dairəsi ilə 10°N -dək.

Honq Konq və Sual tropik mövsümlü rayon və yay zonasının sərhədi hesab edilir.

Mövsüm dövrləri :

TROPİK : 21 yanvardan to 30 aprelədək

YAY : 1 maydan 20 yanvaradək

(6) Sakit Okeanın Şimal hissəsində.

(a) Rayonun sərhədləri:

Şimalda - paralel en dairəsi ilə 25°N -dək;

qərbdə - uzunluq dairəsi meridianı ilə 160°E -dək;

cənubda - paralel en dairəsi ilə 13°N -dək;

şərqdə - uzunluq dairəsi meridianı ilə 130°W -dək.

Mövsüm dövrləri :

TROPİK : 1 Apreldən 31 Oktyabradək

YAY : 1 noyabrdan 31 martadək

(b) Rayonun sərhədləri:

Şimalda və şərqdə - Amerika qitəsinin qərb sahili;

qərbdə - 123°W uzunluq dairəsi meridianı ilə Amerika qitəsi sahilindən en dairəsi 33°N –dək və 33°N -dan düz xətt boyunca, 123°W uzunluq dairəsi, en dairəsi 13°N -dək, uzunluq dairəsi 105°W ;

cənubda - paralel en dairəsi ilə 13°N -dək

Mövsüm dövrləri :

TROPİK : 1 Martdan 30 iyunadək və 1 Noyabrdan 30 Noyabradək

YAY : 1 iyuldan 31 oktyabradək və 1 Dekabrdan 28/29 Fevraladək

(7) Sakit Okeanın cənub hissəsi

(a) Karpentariya körfəzi – cənub en dairəsi 11°S -dən.

Mövsüm dövrləri :

TROPİK : 1 Apreldən 30 Noyabradək

YAY : 1 Dekabrdan 31 Martadək

(b) Rayonun sərhədləri: :

şimalda və şərqdə - tropik zonanın cənub sərhədi ilə;

cənubda - 24°S paralel en dairəsi ilə Avstraliyanın şərq sahilindən 154°E uzunluq dairəsinədək, oradan 154°E uzunluq dairəsi meridianı ilə Kaprikorn tropikinə və oradan Kaprikorn tropiki ilə 150°W uzunluq dairəsinədək, oradan 150°W uzunluq dairəsi meridianı ilə 20°S en dairəsinədək və oradan 20°S paralel en dairəsi ilə tropik zonanın cənub sərhədinin kəsişdiyi nöqtəyədək; və

qərbdə - rayonun sərhədləri Böyük Baryer rifinin hüdudları çərçivəsində, o cümlədən, tropik zonada və Avstraliyanın şərq sahilinədək.

Mövsüm dövrləri:

TROPİK : 1 Apreldən 30 Noyabradək

YAY : 1 Dekabrdan 31 Martadək

Adı	İCLL 1988 Protokolu / ƏLAVƏ II / Qayda 50
Qüvvəyə minmə tarixi	2/3/2000

50 sayılı qayda

Yay zonaları

Yerdə qalan ərazilər yay zonalarını təşkil edir.

Halbuki, uzunluğu 100 m (328 fut) və kiçik olan gəmilər üçün bu rayonun sərhədləri – şimalda və qərbdə - Birləşmiş Ştatların şərq sahili;

şərqdə - 68°30'W uzunluq dairəsi meridianı ilə Birləşmiş Ştatlar sahilindən en dairəsi 40°N -dək və oradan birbaşa xətlə en dairəsi 36°N, uzunluq dairəsi 73° W olan nöqtəyədək;

cənubda - 36°N paralel en dairəsi ilə;

Qış mövsümü rayonudur

Mövsüm dövrləri:

QIŞ : 1 noyabrdan 31 martadək

YAY :1 Apreldən 31 Oktyabradək

Adı	İCLL 1988 Protokolu / ƏLAVƏ II / Qayda 51
Qüvvəyə minmə tarixi	2/3/2000

51 sayılı qayda

Qapalı dəniz

(1) Baltik Dənizi

Dəniz Skaqerrak Boğazında Skau burnunun en dairəsi ilə həmsərhəddir və yay zonalarına daxil edilib.

Halbuki, uzunluğu 100 metr (328 fut) və kiçik olan gəmilər üçün bu, qış mövsümü rayonudur.

Mövsüm dövrləri :

QIŞ : 1 noyabrdan 31 martadək

YAY : 1 Apreldən 31 Oktyabradək

(2) Qara Dəniz .

Bu dəniz yay zonalarına daxil edilib.

Halbuki, 100 metr (328 fut) olan gəmilər üçün 44 N-dən şimala doğru rayon qış mövsümü rayonudur.

Mövsüm dövrləri :

QIŞ : 1 Dekabrdan 28/29 Fevral

YAY : 1 Martdan 30 noyabradək

(3) Aralıq dənizi

Bu dəniz yay zonalarına daxil edilib.

Halbuki, 100 metr (328 fut) olan gəmilər üçün bu ərazinin sərhədləri – şimalda və qərbdə - Fransanın və İspaniyanın sahilləri 3 E uzunluq dairəsi meridianı ilə İspaniya sahilindən en dairəsi 40 N-dək;

cənubda - 40 N paralel en dairəsi ilə 3 E uzunluq dairəsindən Sardinianın qərb sahilinə kimi;

şərqdə - Sardinianın qərb və şimal sahilləri ilə en dairəsi 40 N-dən 9 E uzunluq dairəsinədək, oradan 9 E uzunluq dairəsi meridianı ilə Korsikanın cənub sahilinədək, oradan Korsikanın qərb və şimal sahilləri ilə 9 E uzunluq dairəsinədək və oradan birbaşa xətlə Sisye burnunədək;

Bu, qış mövsümü rayonudur.

Mövsüm dövrləri :

QIŞ: 16 Dekabrdan 15 Martadək

YAY: 16 Martdan 15 Dekabradək

(4) Yapon Dənizi

Bu dəniz cənubda en dairəsi 50 N-dən Yay zonalarına daxil edilib. Halbuki, 100 metr (328 fut) və kiçik olan gəmilər üçün 50 N paralel en dairəsi ilə və Koreya sahilindən düz xətt boyunca en dairəsi 38 N-dən Hokkaidonun (Yaponiya) qərb sahilinədək, en dairəsi 43 12'N Qış mövsümü rayonudur.

Mövsüm dövrləri :

QIŞ: 1 Dekabrdan 28/29 Fevraladək

YAY: 1 Martdan 30 noyabradək

Adı	İCLL 1988 Protokolu / ƏLAVƏ II / Qayda 52
Qüvvəyə minmə tarixi	2/3/2000

Qayda 52

Şimali Atlantika üçün qış yük markası

Qayda 40(6) (Əlavə I)-də istinad edilən Şimali Atlantikanın ərazisinin bir hissəsi aşağıdakı kimidir:

- (a) Şimali Atlantikada qış mövsümü Zonası II-nin həmin hissəsi 15°W və 50°W meridianları arasında yerləşir;
- (b) Şimali Atlantikada bütöv qış mövsümü Zonası I, Şotlandiya Adaları sərhəd hesab edilir.

IV Əlavə - Hazırkı Konvensiyanın müddəalarına uyğunluğun yoxlanılması

Qayda 53

Tətbiq dairəsi

Razılığa gələn Hökumətlər hazırkı Konvensiyada nəzərdə tutulan vəzifə və öhdəliklərin icrası zamanı Beynəlxalq Dəniz Təşkilatının Alətlərinin İcrası haqqında Məcəllənin müddəalarını yerinə yetirməlidirlər.

Qayda 54

Uyğunluğun yoxlanılması

1. Razılığa gələn hər bir Tərəf Təşkilat tərəfindən audit standartlarına uyğun olaraq bu Konvensiya ilə uyğunluğun yoxlanılması məqsədilə vaxtaşırı audit yoxlamalarından keçir.
- 2 Təşkilatın Baş Katibi Təşkilat* tərəfindən hazırlanmış təlimatlar əsasında Audit Sxeminin idarə edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.
3. Təşkilat* tərəfindən hazırlanmış Təlimata əsasən Razılığa gələn hər bir Tərəf audit yoxlamasının keçirilməsinin və uyğunsuzluqların aradan qaldırılmasına dair tədbirlər planının yerinə yetirilməsinin asanlaşdırması üzrə məsuliyyət daşıyır.
- 4 Bütün Tərəflərin audit yoxlaması keçirilir:

.1 Təşkilat* tərəfindən hazırlanmış təlimatlar nəzərə alınaraq Təşkilatın Baş katibi tərəfindən hazırlanmış ümumi cədvələ əsasən, və

.2 Təşkilat* tərəfindən hazırlanmış təlimatlar nəzərə alınaraq vaxtaşırı intervallarla.

*Beynəlxalq Dəniz Təşkilatının Üzv Dövlətlərinin Audit Sxeminə dair Qaydalar və Prosedurlara istinad edin (A.1067(28) nömrəli Qətnamə).

ƏLAVƏ III
ŞƏHADƏTNAMƏLƏR
Yük markaları haqqında beynəlxalq şəhadətnamə forması

BEYNƏLXALQ YÜK NİŞANI HAQQINDA ŞƏHADƏTNAMƏ

(Rəsmi möhr)

(Dövlət)

1988-ci il tarixli Protokol ilə müvafiq dəyişikliklərlə, Yük nişanı haqqında 1966-cı il tarixli beynəlxalq konvensiyanın müddəaları əsasında, Hökumətin səlahiyyəti altında verilir

(Dövlətin adı)

by

(səlahiyyətli şəxs, yaxud təşkilat)

Gəmi haqqında məlumatlar*

* alternativ olaraq, gəmi haqqında məlumatları xanalara üfüqi şəkildə daxil etmək olar.

Gəminin adı

Registr nömrəsi və ya çağırış

signalı.....

Qeydiyyatata alındığı

liman.....
.....

2(8) sayılı maddədə müəyyən edilmiş uzunluq
(metrlə).....

BDT nömrəsi

**
.....

** A.600(15) sayılı qətnaməyə uyğun olaraq- BDT-nin tanınma (bort) nömrəsi sistemi, bu məlumatı könüllü şəkildə daxil etmək olar.

Təyin olunmuş suüzəri bort aşağıdakı kimi: ***

Gəminin növü (tipi) ***

(Yeni gəmi

('A' tipli

('B' tipli

(Mövcud gəmi

('B' tipli,

azaldılmış suüzəri bort ilə

('B' tipli,

artırılmış suüzəri bort ilə

*** Uyğun şəkildə ləğv edin.

Göyertə xəttindən suüzəri bort ****

yük markası ****

Tropik

mm(düyüm) (T)

mm yuxarı(düyüm) (S)

Yay

mm(düyüm) (S)

Üzüyün mərkəzindəki xəttin yuxarı
kənarı

Qış

mm(düyüm) (W)

mm aşağı(düyüm) (S)

Qış

Şimali Atlantika	mm(düyüm) (WNA)	mm aşağı(düyüm) (S)
------------------	-----------------	---------------------

Taxta tropik	mm(düyüm) (LT)	mm yuxarı(düyüm) (LS)
--------------	----------------	-----------------------

Taxta yay	mm(düyüm) (LS)	mm yuxarı(düyüm) (S)
-----------	----------------	----------------------

Qış üçün taxta	mm(düyüm) (LW)	mm aşağı(düyüm) (LS)
----------------	----------------	----------------------

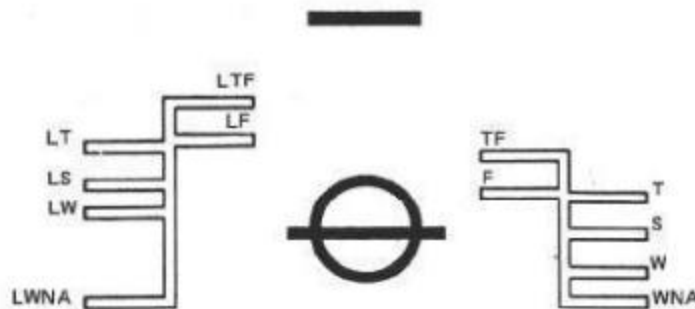
Qış üçün taxta

Şimali Atlantika	mm(düyüm) (LWNA)	mm aşağı(düyüm) (LS)
------------------	------------------	----------------------

**** Tətbiq edilməyən suüzəri bort xəttini şəhadətnaməyə daxil etməyəehtiyac yoxdur..
Gəminin müvafiq suya oturma dərəcəsi üzrə vaterlayn şəhadətnaməyə könüllü şəkildə daxil edilir.

Taxta suüzəri bortlardan başqa, digər bütün suüzəri bortlar üçün içməli su üzrə dəyişiklik - ...mm.

Bu suüzəri bortların ölçüldüyü göyertə xəttinin yuxarı kənarı bortun göyertəsindən məsafədə yerləşir.

TƏSDİQ EDİLİR Kİ:

1. Gəmi Konvensiyanın 14-cü maddəsinə uyğun olaraq yoxlamadan keçirilib.

2. Bu yoxlama göstərir ki, təyin edilmiş suüzəri bortlar və yuxarıda göstərilən yük markaları bu Konvensiyaya uyğun olaraq işarələnib.

Azad etməyə dair Konvensiyanın müddəaları 6(2) sayılı maddə əsasında aşağıdakı kimidir:

***** Konvensiyanın 14(1)(c) sayılı maddəsinə uyğun olaraq illik yoxlamalara müvafiq olaraq bu şəhadətnamə bu tarixədək etibarlıdır:.....

Əsasında şəhadətnamənin verildiyi yoxlamanın sona çatdığı tarix:.....(gün/ay/il)

Verildiyi yer

(Şəhadətnamənin verildiyi yer)

.....

(Verildiyi tarix)
imzası)

.....

(Şəhadətnaməni verən səlahiyyətli şəxsin

(Rəsmi orqanın möhürü, yaxud ştamplı, müvafiq şəkildə)

***** Etibarlılıq müddətinin bitdiyi tarixi Konvensiyanın 19(1) sayılı maddəsinə uyğun olaraq Administrasiya tərəfindən müəyyən edilmiş şəkildə daxil edin.

Bu tarixin günü və ayı Konvensiyanın 2 (9) sayılı maddəsində müəyyən edilmiş şəhadətnamənin ilinin tamam olduğu tarixə uyğundur (Konvensiyanın 19(8) sayılı maddəsinə müvafiq dəyişikliklər aparılana kimi)

İllik yoxlamaların təsdiq edilməsi

TƏSDİQ EDİLİR Kİ, Konvensiyanın 14(1)(c) maddəsinin tələb etdiyi illik yoxlama nəticəsində gəmi Konvensiyanın müvafiq tələblərinə cavab verir.

İllik yoxlama:

İmzaladı:

(Səlahiyyətli şəxsin imzası)

Yer:

Tarix:

(Rəsmi orqanın möhürü, yaxud ştamplı, müvafiq şəkildə)

İllik yoxlama:

İmzaladı:

(Səlahiyyətli şəxsin imzası)

Yer:

Tarix:

(Rəsmi orqanın möhürü, yaxud ştamplı, müvafiq şəkildə)

İllik yoxlama:

İmzaladı:

(Səlahiyyətli şəxsin imzası)

Yer:

Tarix:

(Rəsmi orqanın möhürü, yaxud ştamplı, müvafiq şəkildə)

İllik yoxlama:

İmzaladı:

(Səlahiyyətli şəxsin imzası)

Yer:

(Rəsmi orqanın möhürü, yaxud ştamplı, müvafiq şəkildə)

19(8)(c) sayılı maddəsinə uyğun olaraq illik yoxlama

TƏSDİQ EDİLİR Kİ, Konvensiyanın 19(8)(c) maddəsinin tələb etdiyi yoxlama nəticəsində gəmi Konvensiyanın müvafiq tələblərinə cavab verir.

İmzaladı:

(Səlahiyyətli şəxsin imzası)

Yer:

Tarix:

(Rəsmi orqanın möhürü, yaxud ştamplı, müvafiq şəkildə)

Əgər etibarlılıq müddəti 5 ildən az olarsa, 19(3) sayılı maddənin tətbiq edildiyi halda şəhadətnamənin uzadılması

Gəmi Konvensiyanın müvafiq tələblərinə cavab verər və bu şəhadətnamə Konvensiyanın 19(3) sayılı maddəsinə uyğun olaraq bu tarixədək etibarlı hesab edilir

İmzaladı:

(Səlahiyyətli şəxsin imzası)

Yer:

Tarix:

(Rəsmi orqanın möhürü, yaxud ştampı, müvafiq şəkildə)

Gəminin şəhadətnamə yenilənməsi üçün yoxlamasının başa çatdırıldığıın və 19(4) sayılı maddənin tətbiq edildiyini təsdiqi

Gəmi Konvensiyanın müvafiq tələblərinə cavab verər və bu şəhadətnamə Konvensiyanın 19(4) sayılı maddəsinə uyğun olaraq bu tarixədək etibarlı hesab edilir

İmzaladı:

(Səlahiyyətli şəxsin imzası)

Yer:

Tarix:

(Rəsmi orqanın möhürü, yaxud ştampı, müvafiq şəkildə)

Yoxlama limanına çatana kimi, yaxud güzəşt dövrünə kimi şəhadətnamənin etibarlılıq müddətinin artırılmasının təsdiqi (19(5), yaxud 19(6) sayılı maddənin tətbiq edildiyi halda)

Bu şəhadətnamə Konvensiyanın 19(5)/19(6)** sayılı maddəsinə uyğun olaraq bu tarixədək etibarlı hesab edilir.....

İmzaladı:

(Səlahiyyətli şəxsin imzası)

Yer:

Tarix:

(Rəsmi orqanın möhürü, yaxud ştampı, müvafiq şəkildə)

** Uyğun şəkildə ləğv edin.

Şəhadətnamənin ilinin tamam olduğu tarixin yenilənməsi (19(8) sayılı maddə tətbiq edildiyi halda)

Konvensiyanın 19(8) sayılı maddəsinə uyğun olaraq şəhadətnamənin ilinin tamam olduğu yeni tarix:.....

İmzaladı:

(Səlahiyyətli şəxsin imzası)

Yer:

Tarix:

(Rəsmi orqanın möhürü, yaxud ştampı, müvafiq şəkildə)

Konvensiyanın 19(8) sayılı maddəsinə uyğun olaraq şəhadətnamənin ilinin tamam olduğu yeni tarix:.....

İmzaladı:

(Səlahiyyətli şəxsin imzası)

Yer:

Tarix:

(Rəsmi orqanın möhürü, yaxud ştampı, müvafiq şəkildə)

Yük markası öhdəliyindən azadolma haqqında beynəlxalq şəhadətnamənin forması

YÜK MARKASI ÖHDƏLIYINDƏN AZADOLMA HAQQINDA BEYNƏLXALQ
ŞƏHADƏTNAMƏ

(Rəsmi
möhür)

(Dövlət)

1988-ci il tarixli Protokol ilə müvafiq dəyişikliklərlə, Yük nişanı haqqında 1966-cı il tarixli beynəlxalq konvensiyanın müddəaları əsasında, Hökumətin səlahiyyəti altında verilir

(Dövlətin adı)

Tərəfindən

(şəxs, yaxud tanınmış təşkilat)

Gəmi haqqında məlumatlar ^{1/}

1/ alternativ olaraq, gəmi haqqında məlumatları xanalara üfüqi şəkildə daxil etmək olar.

Gəminin adı

Registr nömrəsi və ya çağırış

siqnalı

Qeydə alındığı liman.....

2(8) sayılı maddədə müəyyən edilmiş uzunluq (L)
(metrlə).....

BDT nömrəsi ^{2/}.....

2/ A.600 (15) sayılı qətnaməyə uyğun olaraq- BDT-nin tanınma (bort) nömrəsi sistemi, bu məlumatı könüllü şəkildə daxil etmək olar.

TƏSDİQ EDİLİR Kİ:

Bu gəmi Konvensiyanın yuxarıda sözügedən 6 (2)/6(4) ^{3/} sayılı maddəsinin verdiyi səlahiyyət əsasında Konvensiyanın tələblərindən azad edilir.

Bu gəminin Konvensiyanın 6 (2) sayılı maddəsi əsasında azad edildiyi müddəaları bunlardır:

.....
.....
.....

3/ Uyğun şəkildə ləğv edin.

6 (4) sayılı maddə əsasında azad etmənin verildiyi reys aşağıdakı kimidir:

Kimdən:.....

Kimə:.....

6 (2), yaxud sayılı maddə 6 (4) əsasında (hər hansı biri) azad etmənin verildiyi şərtlər (əgər olarsa)

.....
.....
..... 4

4/ Konvensiyanın 19(10) sayılı maddəsinə uyğun olaraq Administrasiya tərəfindən müəyyən edildiyi kimi, müddətin bitdiyi tarixi daxil edin. Konvensiyanın 2(9) sayılı maddəsində müəyyən edildiyi kimi bu tarixin gününə və ayına Konvensiyanın 19(8) sayılı maddəsi ilə dəyişiklik edilməzsə, sözügedən gün və ay şəhadətnamənin ilinin tamam olduğu tarixinə uyğun olur.

Konvensiyanın 14(1)(c) sayılı maddəsinə uyğun olaraq illik yoxlamalara müvafiq olaraq bu şəhadətnamə bu tarixədək etibarlıdır:.....

Əsasında şəhadətnamənin verildiyi yoxlamanın sona çatdığı
tarix:.....(gün/ay/il)

Verildiyi yer
(Şəhadətnamənin verildiyi yer)

.....
(Verildiyi tarix) (şəhadətnaməni verən səlahiyyətli şəxsin
imzası)
(Rəsmi orqanın möhürü, yaxud ştampı, müvafiq şəkildə)

İllik yoxlamaların təsdiq edilməsi

TƏSDİQ EDİLİR Kİ, Konvensiyanın 14(1)(c) maddəsinin tələb etdiyi illik yoxlama nəticəsində gəmi bu azadətnamənin verildiyi şərtlərə cavab verir.

İllik yoxlama: İmzaladı:
(Səlahiyyətli şəxsin imzası)

Yer:

Tarix:

(Rəsmi orqanın möhürü, yaxud ştampı, müvafiq şəkildə)

İllik yoxlama:

İmzaladı:

(Səlahiyyətli şəxsin imzası)

Yer:

Tarix:

(Rəsmi orqanın möhürü, yaxud ştampı, müvafiq şəkildə)

İllik yoxlama:

İmzaladı:

(Səlahiyyətli şəxsin imzası)

Yer:

Tarix:

(Rəsmi orqanın möhürü, yaxud ştampı, müvafiq şəkildə)

4/ Konvensiyanın 19(10) sayılı maddəsinə uyğun olaraq Administrasiya tərəfindən müəyyən edildiyi kimi, müddətin bitdiyi tarixi daxil edin. Konvensiyanın 2(9) sayılı maddəsində müəyyən edildiyi kimi bu tarixin gününə və ayına Konvensiyanın 19(8) sayılı maddəsi ilə dəyişiklik edilməzsə, sözügedən gün və ay şəhadətnamənin ilinin tamam olduğu tarixinə uyğun olur.

İllik yoxlama:

İmzaladı:

(Səlahiyyətli şəxsin imzası)

Yer:

Tarix:

(Rəsmi orqanın möhürü, yaxud ştamplı, müvafiq şəkildə)

19(8)(c) sayılı maddəyə uyğun olaraq illik yoxlama:

TƏSDİQ EDİLİR Kİ, Konvensiyanın 19(8)(c) maddəsinin tələb etdiyi yoxlama nəticəsində gəmi Konvensiyanın müvafiq tələblərinə cavab verir.

İmzaladı:

(Səlahiyyətli şəxsin imzası)

Yer:

Tarix:

(Rəsmi orqanın möhürü, yaxud ştamplı, müvafiq şəkildə)

Əgər etibarlılıq müddəti 5 ildən az olarsa, 19(3) sayılı maddənin tətbiq edildiyi halda şəhadətnamənin uzadılması

Gəmi Konvensiyanın müvafiq tələblərinə cavab verir və bu şəhadətnamə Konvensiyanın 19(3) sayılı maddəsinə uyğun olaraq bu tarixədək etibarlı hesab edilir

İmzaladı:

(Səlahiyyətli şəxsin imzası)

Yer:

Tarix:

(Rəsmi orqanın möhürü, yaxud ştamplı, müvafiq şəkildə)

Gəminin şəhadətnamə yenilənməsi üçün yoxlamasının başa çatdırıldığının və

19(4) sayılı maddənin tətbiq edildiyinin təsdiqi

Gəmi Konvensiyanın müvafiq tələblərinə cavab verir və bu şəhadətnamə Konvensiyanın 19(4) sayılı maddəsinə uyğun olaraq bu tarixədək etibarlı hesab edilir

İmzaladı:

(Səlahiyyətli şəxsin imzası)

Yer:

Tarix:

(Rəsmi orqanın möhürü, yaxud ştamplı, müvafiq şəkildə)

Yoxlama limanına çatana kimi, yaxud güzəşt dövrünə kimi şəhadətnamənin etibarlılıq müddətinin artırılmasının təsdiqi (19(5), yaxud 19(6) sayılı maddənin tətbiq edildiyi halda)

Bu şəhadətnamə Konvensiyanın 19(5)/19(6)^{3/} sayılı maddəsinə uyğun olaraq bu tarixədək etibarlı hesab edilir.....

3/ Uyğun şəkildə ləğv edin."

İmzaladı:

(Səlahiyyətli şəxsin imzası)

Yer:

Tarix:

(Rəsmi orqanın möhürü, yaxud ştamplı, müvafiq şəkildə)

Şəhadətnamənin ilinin tamam olduğu tarixin yenilənməsi (19(8) sayılı maddə tətbiq edildiyi halda)

Konvensiyanın 19(8) sayılı maddəsinə uyğun olaraq şəhadətnamənin ilinin tamam olduğu yeni tarix.....

İmzaladı:

(Səlahiyyətli şəxsin imzası)

Yer:

Tarix:

(Rəsmi orqanın möhürü, yaxud ştampı, müvafiq şəkildə)

Konvensiyanın 19(8) sayılı maddəsinə uyğun olaraq şəhadətnamənin ilinin tamam olduğu yeni tarix.....

İmzaladı:

(Səlahiyyətli şəxsin imzası)

Yer:

Tarix:

(Rəsmi orqanın möhürü, yaxud ştampı, müvafiq şəkildə)

IV Əlavə (Bu sənəd ilə əlavə edilib: **Res.MSC.375(93)**)
Uyğunluğun yoxlanılması
Qayda 53

Tətbiq dairəsi

Razılığa gələn Hökumətlər hazırkı Konvensiyada nəzərdə tutulan vəzifə və öhdəliklərin icrası zamanı Beynəlxalq Dəniz Təşkilatının Alətlərinin İcrası haqqında Məcəllənin müddəalarını yerinə yetirməlidirlər.

Adı	İCLL 2014 Dəyişiklik / ƏLAVƏ IV / Qayda 54
Qüvvəyə minmə tarixi	1/1/2016

54 sayılı qayda (: Bu sənəd ilə əlavə edilib: [Res.MSC.375\(93\)](#))

Uyğunluğun yoxlanılması

- (1) Hər bir Razılığa gələn hökumət bu konvensiyanın icrasının uyğunluğunu yoxlamaq üçün audit yoxlaması standartına uyğun olaraq Təşkilat tərəfindən dövrü audit yoxlamalarına cəlb edilir.
- (2) Təşkilat tərəfindən işlənib hazırlanmış təlimatlar əsasında* Təşkilatın Baş Katibi audit yoxlaması sisteminin (sxeminin) həyata keçirilməsi cavabdehliyini daşıyır.
- (3) Hər bir Razılığa gələn hökumət əldə edilmiş nəticələrə dair tədbirlər görmək məqsədilə Təşkilat tərəfindən qəbul edilmiş təlimatlar* əsasında audit yoxlamasının və tədbirlər proqramının icrasını asanlaşdırmaq cavabdehliyini daşıyır.
- (4) Bütün Razılığa gələn hökumətlərin audit yoxlaması aşağıdakı kimi olmalıdır:
 - a) Təşkilat tərəfindən işlənib hazırlanmış təlimatları nəzərə almaqla,* Təşkilatın Baş Katibi tərəfindən işlənib hazırlanmış ümumi sistemə əsaslanmış şəkildə; və
 - b) Təşkilat tərəfindən işlənib hazırlanmış təlimatları nəzərə almaqla,* dövrü fasilələrlə həyata keçirmək.

* Bu sənədə istinad edin: BDT üzv dövlətinin audit yoxlaması sistemi (sxemi) üçün çərçivə və prosedurlar - Təşkilat tərəfindən bu qətnamə ilə qəbul edilmişdir: [A.1067\(28\) sayılı qətnamə](#)

ƏLAVƏ 2

YÜK MARKALARININ TƏYİN EDİLMƏSİ HAQQINDA ŞƏRTLƏRİN HESABATI FORMASI YÜK NİŞANI HAQQINDA 1966-CI İL TARİXLİ BEYNƏLXALQ KONVENSIYA TƏYİNAT ŞƏRTLƏRİNİN HESABATI

Gəminin adı.....

Qeydiyyatda alındığı liman.....

Mənsub olduğu ölkə.....

Registr nömrəsi və ya çağırış signalı.....

Gəmiqayırma zavodu.....

Zavodun nömrəsi.....

İnşaatin/konvertasiyanın tarixi.....

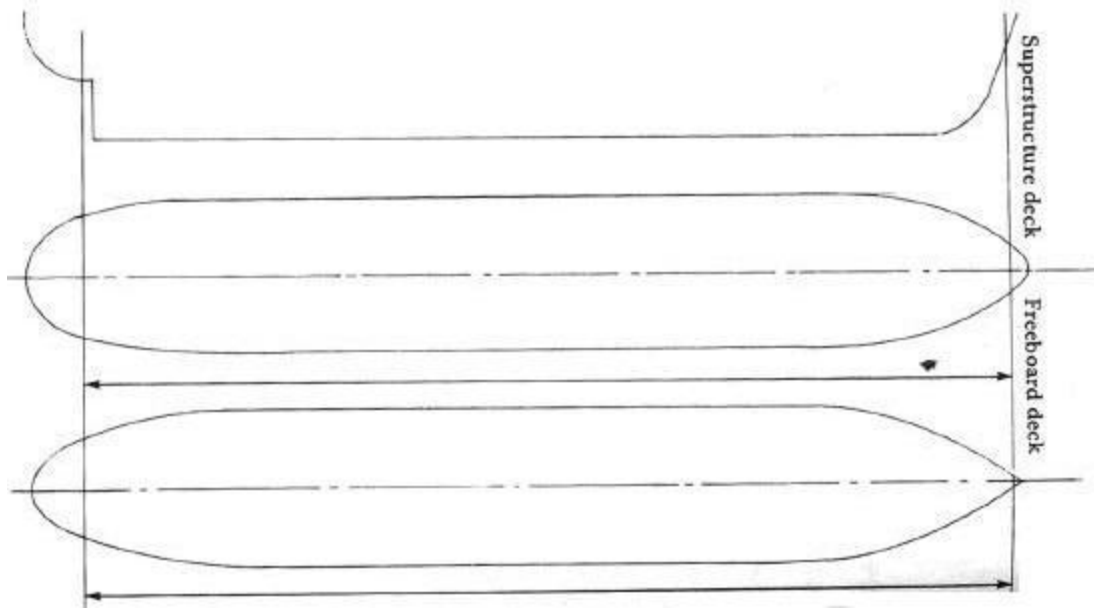
Təyin olunmuş suüzəri bort, gəminin növü.....

Təsnifat.....

İlkin yoxlamanın tarixi və yeri.....

Bu səhifədəki cizgilərin yerinə bu səhifəyə uyğun ölçülü plan əlavə edilə bilər.

Üst tikililərin, yeşiklərin, rubkaların, maşın şöbəsinin şaxtalarının yerləşdirilməsi və ölçüləri; diaqramlara və cədvəllərə daxil etmək üçün falşbortun uzunluğu, açıq göyərtədə məhəccərlər və taxta keçiricilər; yük lyuklarının, keçid körpücüklerinin və ekipaj üçün digər vasitələrin yerləşmə mövqeləri ilə birgə; yük limanları, burun və korma qapıları, bort illüminatorları, şpiqatlar, hava boruları, oxşar tamburlar, və digər predmetlər gəminin üzmə imkanlarına mənfi təsir göstərə bilər.

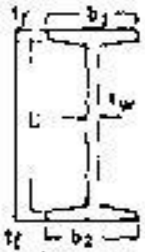
SUÜZƏRİ BORTDA VƏ ÜST TİKİLİLƏRİN GÖYƏRTƏLƏRİNDƏ DƏLİKLƏRİ MÜHAFİZƏ EDƏN ÜST TİKİLİLƏRDƏ, MAŞIN ŞÖBƏSİNİN AÇIQ ŞAXTALARINDA VƏ RUBKALARDAKI QAPILAR (12, 17 və 18 sayılı qaydalar)

Yer	Cizgi, yaxud plan üzrə sorğu nömrəsi	Dəlirlərin sayı və ölçüsü	Kominqlərin hündürlüyü	Bağlayıcı vasitələr	Çənberlərin sayı
				Növü və materialı	
Bak (yuxarı göyertənin ön hissəsi) arakəsməsində					
Mərkəzi tikilinin burun arakəsməsində					
Mərkəzi tikilidə, arakəsmədən sonra					
Qaldırılmış kvarterdek arakəsməsində					

Yut arakəsməsində					
Süzəri bort, yaxud qaldırılmış kvarterdeklərdə maşın şöbəsinin açıq şaxtaları					
Üst tikili göyertələrində açıq maşın şöbəsinin şaxtalarında					
Üst tikililərin daxilində maşın şöbəsinin şaxtaları, yaxud suüzəri bort göyertəsində rubkalar					
1-ci rayonda yerləşən rubkalarda, suüzəri bort göyertəsinin aşağısında üzəri örtülmüş dəliklər					
2-ci rayonda yerləşən rubkalarda, qapalı (üzəri örtülmüş) üst tikililərdə, yaxud suüzəri bort göyertəsinin aşağısında üzəri örtülmüş dəliklər					
Üzəri açıq nasosxana şaxtalarında					

**1-Cİ VƏ 2-Cİ RAYONDA YÜK LYUKLARI PORTATİV (ÇIXARILA BİLƏN) QAPAQLARLA
BAĞLANMIŞ VƏ BREZENT VƏ SIXICI QURĞULARLA SUKEÇİRMƏZ ŞƏKİLDƏ
BƏRKİDİLMİŞ (15 sayılı qayda)**

Cizgidə, yaxud planda rayon və sorğu nömrəsi						
---	--	--	--	--	--	--

Kominqsin üst hissəsində sərbəst dəliyin ölçüləri							
Göyərtədən yuxarıda kominqlərin hündürlüyü							
PORTATİV BİMSLƏR 	Sayı						
	Aralıq məsafə						
	$b_1 \times t_f$						
	$D \times t_w$						
	$b_2 \times t_f$						
	Dayaq səthi						
	Hər bir bimsi bərkitməküçün vasitələr						
PORTATİV (ÇIXARILA BİLƏN) QAPAQLAR	Material						
	Qalınlıq						
	Quraşdırıldığı istiqamət						
	Dayaq səthi						
Çən bərlər arasındakı məsafə							
BREZENT	Yarusların sayı						

	Material						
--	----------	--	--	--	--	--	--

Qapaqların hər bir bölməsini bərkitmək üçün vasitələr:

Taxta qapaqların ucu qalvanizə edilmiş bərkidici materialla quraşdırılıb?

1-Cİ VƏ 2-Cİ RAYONDA YÜK LYUKLARI, POLADDAN (yaxud digər ekvivalent materialdan)
HAZIRLANMIŞ SUKEÇİRMƏZ QAPACLARLA BƏRKİDİLİB

KİPKƏC VƏ SIXAC QURĞULARI İLƏ TƏCHİZ EDİLİB (16 sayılı qayda)

Cizgidə, yaxud planda rayon və sorğu nömrəsi						
Kominqsın üst hissəsində sərbəst dəliyin ölçüləri						
Göyertədən yuxarıda kominqlərin hündürlüyü						
Qapağın növü, yaxud patent adı						
Material						

SUÜZƏRİ BORTDA VƏ ÜST TİKİLİ GÖYƏRTƏLƏRDƏ MAŞIN ŞÖBƏSİNİN DƏLİKLƏRİ VƏ
DİGƏR DƏLİKLƏR (17 və 18 sayılı qayda)

Cizgidə, yaxud planda rayon və sorğu nömrəsi						
Ölçülər						
Kominqsın hündürlüyü						

QAPAQ	Material						
	Necə birləşdirilir						
	Aralıq məsafələrinin və keçiricilərin sayı						
Cizgidə, yaxud planda rayon və sorğu nömrəsi							
Ölçülər							
Kominqsın hündürlüyü							
QAPAQ	Material						
	Necə birləşdirilir						
	Aralıq məsafələrinin və keçiricilərin sayı						

SUÜZƏRİ BORTDA VƏ ÜST TİKİLİ GÖYƏRTƏLƏRİNDƏ VENTİLYATORLAR (1-ci və 2-ci rayon) (19 sayılı qayda)

Quraşdırıldığı göyertə	Quraşdırılan say	Kominqs		Növü (Dövlət patent adı, əgər varsa)	Bağlayıcı ləvazimatlar
		Ölçüləri	Hündürlük		

--	--	--	--	--	--

BORTDA VƏ ÜST TİKİLİDƏ HAVA BORULARI (20 sayılı qayda)

Quraşdırıldığı göyertə	Quraşdırılan say	Kominqs		Növü (Dövlət patent adı, əgər varsa)	Bağlayıcı ləvazimatlar
		Ölçüləri	Hündürlük		

--	--	--	--	--	--

YÜK LİMANI VƏ DİGƏR ANALOJİ DƏLİKLƏR (21 sayılı qayda))

Limanın yeri	Dəliklərin ölçüləri	Suüzəri bort göyertəsindən aşağı kənarın məsafəsi	Bərkidic i qurğular	Qeydlər
--------------	---------------------	--	---------------------------	---------

--	--	--	--	--

Üst tikilinin axırncı arakəsmələri ilə əlaqədar

hər bir fırtına portikinin burun və kormadakı yerini göstərin

Fırtına portiklərində quraşdırılmış sürgülərin, barmalıqların və yaxud leyərlərin xassələri haqqın

Göyertədən yuxarıda fırtına portikinin aşağı kənarının hündürlüyü

Hər hansı şpiqat, yaxud xaricetmə varsa, göstərin	Sayı.	Boru	-dan	Kilin üst hissəsindən yuxarıdakı şaquli məsafə	Buraxıcı (xaricetmə) klapanlarının (ventillərin) sayı, növü və materialı	İdarəetmə elementlərinin yerləşdiyi yer
Diametr	Qalınlıq	Materi al	Xaricet m ə	Ən yüksək d əki klapan		
Korpusda çıxış boruları						Daxili ucluq

ŞPİQATLAR, GİRİŞ BORULARI VƏ ÇIXIŞ BORULARI (22 sayılı qayda)

S - Şpiqat	MS – yumşaq polad	SD - vintlil
D – Xaricetmə	CS – tökmə polad	ANR – Avtomatik əks
	GM – top metal	SD ANR – Avtomatik vintlil əks
	Təyin edilən digər təsdiq edilmiş material	

QEYD : Simvollarda Administrasiyanın razılığı ilə istifadə edilə bilər

BORT ILLÜMINATORLARI (23 sayılı qayda)

Yeri	Quraşdırılmış say	Aydın şüşənin ölçüsü	Stasionar, yaxud açılan	Material		Şüşənin növü və qalınlığı	İstifadə edilən standartlar və növün N-si
				Çərçivə	Fırtına qapağı		

--	--	--	--	--	--	--	--

Suüzəri bort göyertəsinin aşağısında ən böyük şaquli məsafədə yerləşmiş suüzəri bort göyertəsi ilə illüminatorun aşağı kominqsi arasındakı şaquli məsafəni göstərin

FIRTINA PORTİKLƏRİ (24 saylı qayda)

	Falşbortun hündürlüyü	Falşbortun hündürlüyü	Hər bir bortda fırtına portiklərinin sayı və ölçüsü	Hər bir bortda cəmi sahə	Hər bir bortda tələb olunan sahə
Quyudan sonra suüzəri bort göyertəsi					

F quyudan çöldə					
Üst tikili göyertəsi					

EKİPAJIN MÜHAFİZƏSİ (25 və 25 sayılı qaydalar)

Suüzəri bortun və üst tikili göyertələrində falşbortun, yaxud məhəccərlərin xassələrini göstərin:

Xilasedici leyerlərin, keçidlərin, keçid körpücüklərinin, yaxud göyertəaltı yol keçidlərinin təfərrüatlarını göstərin (quraşdırıldığı tələb olunan yerlər):

GÖYƏRTƏDƏ TAXTA YÜKÜ SİSTEMLƏRİ (44 sayılı qayda)

Dirəklərin, başmaqların, calaqların, məhəccərlərin və xilasedici leyerlərin xassələri haqqında məlumat verin:

DİGƏR XÜSUSİ XASSƏLƏR

Bu formada göstərilən təyinatın (tapşırıqların) şərtləri gəmidə təmin edilən qurğu və sistemlərin hesabatından ibarətdir və Yük nişanı haqqında 1966-cı il tarixli beynəlxalq konvensiyanın müvafiq tələblərinə uyğundur.

(Müfəttişin imzası)

(Tarix)